

SIIRTOLAISUUS MIGRATION

4/2014

*Hyvää Joulua ja
Onnellista
Uutta Vuotta!*

*Merry Christmas
and a Happy New
Year!*

*God Jul och
Gott Nytt År!*

Siirtolaisuus – Migration

4/2014

41. vuosikerta / 41th year
ISSN 0355-3779 (painettu)
ISSN 1799-6406 (verkkojulkaisu)

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Eerikinkatu 34, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
Fax (0)2-2333 460
email: kirsai@utu.fi
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi>
<http://www.migrationinstitute.fi>
info@siirtolaisuusinstituutti.fi

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Ismo Söderling

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Kirsi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of
Migration

Taitto / Layout

Kirsi Sainio

Tilaushinta 2014 / Subscriptions 2014

4 numeroa / nummer / issues
20 €/vuosi/år/year

VAMMALAN KIRJAPAINO OY

Yksittäisten kirjoittajien mielipiteet ovat
heidän omiaan.

Kansi: Suomikoululaisten piirustuksia:
Helen 5 v. Hong Kongin suomikoulusta ja
Taika 4 v. Washingtonin suomikoulusta.

Sisältö • Contents

Ismo Söderling

*Pääkirjoitus: Ryssittelyä ja kyykyttämistä –
tarvitaanko niitä?*

Jaana Anglé

Maahanmuuttajan puolisona Suomessa

Christer Nilsson

*Ingermanland – Ingenmansland Dystert
70-årsminne*

Riikka Harikkala

*The utilization of diasporas' knowledge in
Finland*

Sari Vanhanen ja Marina Wetzer-Karlsson

*Mentorointi edistää koulutettujen
maahanmuuttajien työllistymistä*

Arjan Myftari

*Heading South, Seeking the North: the issue
of illegal migratory fluxes to Italy, and from
Italy to Northern Europe*

Markku Mattila

*Myytti asevelvollisuudesta
amerikansiirtolaisuuden syynä*

Elli Heikkilä

Tutkimusjohtajan palsta

Lilli Kojo

Informaatikon palsta

Arkiston kuulumisia

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Kirjat – Böcker – Books

Seminaareja – Konferensseja

Tiedotuksia – Tapahtumia

Ryssittelyä ja kyykyttämistä – tarvitaanko niitä?

Ismo Söderling

Luin aikoinaan suurella mielenkiinnolla Kari Immosen väitöskirjan ”Ryssästä saa puhua”. Kirja on vuodelta 1987, eli ajalta, jolloin Neuvostoliitto maailmanmahtina veteli viimeisiään. Kirja tuo mainiosti esille sen, miten russofobia eli venäläsviihamielisyyttä on maamme eri vaiheissa ruokittu poliittisten suhteiden mukaan. Esimerkiksi laukkuryssien ilmestymistä kylille ei aina katsottu hyvällä – erilaisia kieltoja ja esteitä haettiin kaupankäynnille. Immosen mukaan huomattava osa laukkuryssistä oli itse asiassa Karjalasta tulleita omia maanmiehiämme, joten siinä saattoi pilkka kalahtaa joskus omaankin nilkkaan.

Toisaalta ryssittelyä ylläpiti voimakkaasti vielä toisen maailmansodan perintö: sodan aikana ryssistä puhuttiin virallisissakin yhteyksissä ja tällainen puhe tietysti kiertyi myös kansan suuhun. Tämä on toisaalta ymmärrettävää, sillä esimerkiksi Talvisodassa oli kyse luvattomasta maahantulosta nykypäivän siirtolaisuustermein; rajakontrolli oli tiukkaa ja papereja ei maahanpyrkijöiltä ehditty kyselemään, sillä itsenäisyydestämme oli kyse.

Toisen maailmansodan jälkeen puheet siistiytyivät ja russofobiasta siirryttiin enemmänkin russofiliaan – venäläiset koettiin ystävinä. Toki löytyi kansalaisia ja kansalaispiirejä, jotka pitivät nyrkkiä taskussaan ja karttoivat uutta yhteistyötä naapurimme kanssa. Vähitellen 1970-luvulla ryssittely hävisi. Toki sitä kuuli vielä varsinkin ruotsinkielisten kohdalla: heille Turun ortodoksinen kirkko oli ja on ”Ryssänkirkko”, ja se siitä. Toki suomalaisiin iski kova itsesensuurikin: rakas YLEmmä jätti monet hyvätkin filmit näyttämättä, kun niissä käytettiin r-alkuista sanaa.

Neuvostoliiton hävittyä maailmankartalta Suomen ja Venäjän suhteet monipuolistuivat nopeasti. Kaupankäynti vilkastui ja muutot Venäjältä yleistyivät siihen malliin, että nykyisin venäläiset ovat suurin ulkomainen vähemmistö Suomessa. Venäläiset opiskelijat ovat löytäneet maamme korkeakoulut. He

ovat osoittautuneet erittäin motivoituneiksi ja korkealuokkaisiksi opiskeiljoiksi.

Illuusiot ovat vähitellen rapisseet, kiitos Ukrainan ja Venäjän konfliktin, jossa me suomalaisetkin olemme osallisina EU:n kautta. Tilannetta ei ole helpottanut yhtään sekään, että Venäjän presidentti ja hallinto yleensäkin on alkanut vaatia ulkomailla asuvilta kaksoiskansalaisiltaan selkeää lojaliteettia Venäjää kohtaan. Tämä ns. compatriot-politiikka koetaan sangen ongelmallisena. Suomen valtio on myös reagoinut tavalla, joka ei ole jättänyt tulkinnoille sijaa. Hallitus ilmoitti lokakuussa, että Suomessa asuvien kaksoiskansalaisuus laitetaan syyniin. Tiedossahan on, että Suomessakin asuvien venäläisten keskuudessa kaksoiskansalaisuus on suosittua. Erityisesti kaksi passia helpottaa liikkumista maiden rajan yli, sillä monillahan on sukulaisia molemmiin puolin rajaa.

Ei kestänyt kauankaan, kun sosiaalisessa mediassa Ukrainan kriisin yhteydessä ryssittely sai tuulta purjeisiinsa. Varsin nopeasti 20–30 -vuoden aikana luotuun luonnolliseen kanssakäymiseen on siis tullut ikäviä säröjä.

Uskoisin monen Suomessa asuvan venäläisen kokevan olevansa pahassa pakkoraossa. Käytännössä he tahtomattaan joutuvat olemaan venäläisten uuteen ulkopoliittikkaan kohdistuvan kritiikin ukosenjohdattimina. Tilanne ei ole kenellekään helppo. Eräessä aikaisemmassa pääkirjoituksessani totesin, että meidän on selkeästi nopeutettava maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen. Tämä tarkoittaa ensinnäkin kielikoulutuksen lisäämistä. Venäläisten kohdalla heidän korkea työttömyysasteensa on selkeä haaste Suomen työvoimaviranomaisille. Kaikkein vähiten tällä hetkellä tarvitaan näiden 60 000–70 000 uussuomalaisen kyykyttämistä ja ajamista marginaaliin. Ryssittelyn aika on ollut ja mennyt. Mielenkiinnolla odotan toki myös venäläisen vähemmistömme ajatuksia uudesta tilanteesta – pallo on myös heillä. Kahdella tuolilla ei voi istua.

Russophobia, intimidation – do we need them?

There is a long tradition of Russophobia in Finland. It's understandable – mostly our enemies have come from the east. Following World War II we switched from Russophobia to Russophilia, focusing on the friendship we shared with Russia. This approach also complemented the doctrines of our foreign policy at the time, which emphasized friendship toward our eastern neighbor. After the Soviet Union was erased from the map, relations between Finland and Russia became more normalized and the interaction between the two countries more ordinary. Russians are now the biggest immigrant group living in Finland (approx. 70,000 people). Russian students especially have discovered Finland's academic institutions, thus introducing an excellent new resource to our academic life.

Russia's current policy of defiance vis-à-vis Ukraine has reverberations also in Finland, which, as an EU member state, is a party in the conflict. At the same time, Russia has intensified its control over dual Russian citizens living in other countries. This has had implications in Finland, too, and our government is now in the process of tightening measures related to dual citizenship. Concurrently, a new phenomenon has emerged in the form of growing Russophobia, particularly in social media. Russians who live in Finland now find themselves in a very challenging situation. The Finnish government must act quickly to increase allocations intended for integration measures. We must be more effective in providing Russians – and all immigrants – with the language and employment training they need. But too, the ball is in the hands of these new Finns – the Russian immigrants themselves. You can't sit on two chairs.

Suomikoululaisten lasten piirustuksia ulkosuomalaisien perhe-elämästä

Siirtolaisuusinstituutin johtaja Ismo Söderling lähestyi kaikkia suomikouluja ympäri maailmaa ja pyysi näitä lähettämään oppilaidensa väripiirroksia teemoilla: ”suomalainen perhe” ja ”asuinmaan perhe”.

Suomikouluja on kaikkiaan 140 ja niistä 90:stä lähetettiin piirustuksia instituuttiin. Piirustuksista on tekeillä kuvakirja ja näyttely. Pienoisnäyttely oli jo esillä instituutin 40-vuotisjuhlatilaisuudessa 15.8. Kuvien valinnassa on ollut mukana amerikansuomalainen taiteilija Rea Nurmi.

Kaikkien piirustuksia lähettäneiden koulujen kesken on nyt arvottu 400 euroa. Arvonnan voitti San Diegon Suomi-koulun pienten ryhmä, opettajana Minna Scarlata. Paljon Onnea!

Siirtolaisuusinstituutti kiittää kaikkia suomikouluja aktiivisesta osallistumisesta!

Maahanmuuttajan puolisona Suomessa – Narratiivinen tutkimus kestävästä monikulttuurisista avioliitoista

Jaana Anglé

Maailman globalisoituessa monikulttuuristen avioliittojen määrä kasvaa. Avioliittojen solmimiseen ja vaalimiseen liittyy paljon kulttuurisesti määräytyneitä piirteitä, ja niitä hahmotellaan ja koetellaan sellaisissa parisuhteissa, joissa puolisoilla on erilainen kulttuuritausta. Monikulttuuriset avioerot ovat esillä julkisuudessa, mutta vähemmälle huomiolle jäänevät sellaiset monikulttuuriset avioliitot, jotka ovat kestäneet vuosikausia, jopa vuosikymmeniä.

Artikkelin tarkastelun keskiössä ovat kestävät monikulttuuriset parisuhteet. Teksti pohjautuu väitöskirjatutkimukseen, jossa selvitetään pitkän monikulttuurisen parisuhteen kestävyyttä kuvaavia tekijöitä suomalaisen puolison näkökulmasta. Tutkimuksessa tarkasteltiin esimerkiksi millaisin vaihein monikulttuurinen avioliitto syntyy ja kehittyy sekä mitkä ovat sen pysyvyyttä kuvaavat erityispiirteet? Arjessa selviytyminen ja ristiriitojen selvittäminen ovat jokaisen parisuhteen koetinkiviä, mutta monikulttuurinen perusta luo erityisen haasteen avioliiton kestävyydelle.

Kirjoittaja on kasvatustieteen tohtori Lapin yliopistolta.

Avainsanat: monikulttuurinen avioliitto, narratiivinen tutkimus, kestävä avioliitto, maahanmuuttajapuoliso.

Muuttoliike ja monikulttuuriset avioliitot

Voimme kuulla eri medioissa lähes päivittäin käytävän keskustelua suomalaisten ja ulkomaalaisten välisistä parisuhteista. Tiedotusvälineillä on suuri vaikutus siihen, kuinka maahanmuuttoon liittyvistä asioista keskustellaan. Tällä viittaa keskustelun sävyyn, onko se positiivista vai negatiivista. Yhä useamman suomalaisen naapuri, työkaveri, opiskelukaveri ja miniä tai vävy on ulkomaalainen.

Avioliittosiirtolaisuus on arkipäiväistynyt nykyajan Suomessa, koska ihmiset liikkuvat vapaa- ja

---

Artikkeli on Jaana Anglén väitöstilaisuudessaan 21.3.2014 esittämä Lectio praecursoria. Väitöskirja: Maahanmuuttajan puolisona Suomessa. Narratiivinen tutkimus kestävästä monikulttuurisista avioliitoista. Acta Universitatis Lapponiensis 272. Lapin yliopistokustannus, Rovaniemi.

työaikanaan yhä useammin eri maissa. Maailma on pienentynyt internetin ja sähköisen median myötä. Vuonna 2012 Suomessa solmittiin 3 749 sellaista monikulttuurista avioliittoa, joissa Suomessa vakituisesti asuva Suomen kansalainen meni ulkomaalaisen kanssa naimisiin. Yhteensä kaikkia avioliittoja Suomessa solmittiin samaisena vuonna 28 878, joten monikulttuuristen avioliittojen osuus Suomessa alkaa olla prosentuaalisesti huomattava.

Tutkijana mielenkiintoni kohdistuu monikulttuuristen parisuhteiden arkeen, siihen liittyviin iloihin ja suruihin. Eräästä foorumista jäi mieleeni suomalaisen naisen lause avioliitostaan ulkomaalaisen mieheen: ”Ei sydän kysele passia, eikä kaipaa naapurin Lassia.” Tämä olikin viesti näissä tutkittavieni haastatteluissa. Rakkaus ei katso aikaa, paikkaa eikä ihonväriä. Siteeraan erästä tutkimushenkilöäni, joka pohtii, ettei arjessa aina edes muisteta puolison taustaa.

”Mä en ite koskaan mieti sitä, että tässä on nyt sitten ulkomaalainen, että mulle on aivan sama, että mikä se on se kansallisuus, et se tulee aina tämmöisissä keskusteluissa, ku joku ulkopuolinen kysyy ... et minkälaista siellä miehen kotimaassa on ja onko miehellä koti-ikävä ja silloin sitä ha-vahtuu, että ai niin, että sillä oli se ulkomaalainen tausta, että se ei niinku näy sillä lailla...”

Yleensä ajatellaan, että avioliiton solmimisen jälkeen puoliset ottavat täyden, aikuisen ihmisen roolin yhteisössä. Avioliitto on instituutio, joka on valmis suojelemaan ja tukemaan perheryhmiä, jotka sisältävät (yleensä) kaksi aikuista ja heistä riippuvaisia huolehdittavia. Normatiivinen käsitys avioliitoista perheissä ja yhteisöissä antaa kuvan liitosta naista alistavana sopimuksena erilaisine hierarkioineen. Avioliitto kuitenkin tarkoittaa eri asioita eri kulttuureissa. Yhteistä monille käsityksille on, että avioliitto edustaa siirtymistä lapsuudesta aikuisuuteen, itsenäisyyttä ja liittymistä toiseen perheeseen jäseneksi tai siirtymistä sosioekonomisesta statuksesta toiseen.

Tutkimukseni keskiössä olivat pitkät, suomalaisen ja ulkomaalaiset solmimat liitot, jotka olivat kestäneet keskimäärin 15 vuotta. Tutkimusaineisto on peräisin yhdeltätoista (11) suomalaiselta puolisolta. He ovat haastatteluissa saaneet omin sanoin kertoa parisuhteensa tarinan. He ovatkin puhuneet arjestaan ja sen alkuvaiheista tähän päivään saakka siten kun ovat itse parisuhteensa eri aikakaudet ja tilanteet kokeneet. Tutkimus selvittää ensinnäkin millaisia vaiheita monikulttuuriseen avioliittoon sisältyy. Toiseksi, mitkä ovat monikulttuurisen avioliiton pysyvyyttä kuvaavat erityispiirteet. Kolmanneksi mielenkiintoni kohteena on ollut, mitkä ovat olleet näiden liittojen ristiriidat ja uhkatekijät. Neljäntenä olen selvittänyt millaiset voimavarat tukevat parisuhteiden selviytymistä arjessa.

Elämä Suomessa ja kielitaito

Aviopuolison tapaamisen sanotaan olevan ikimuis-toinen tapahtuma, joten sitä muistellaan mielellään. Näin oli myös tässä tutkimuksessa, haastateltavat kertoivat yksityiskohtaisia esimerkkejä tapaamisajasta ja paikasta. Puolisot ovat tavanneet toisensa joko työn kautta, ystävän avustamana tai

sattumanvaraisesti. Parisuhteen alkuvaiheilla nähtiin olevan suuri merkitys avioliiton myöhäisempien vuosien muotoutumisen kannalta. Jos parisuhde oli jouduttu virallistamaan epäluonnollisen nopeasti käytännön syistä, saattoi tästä aiheutua myöhemmin ongelmia. Toisaalta, jos parisuhde oli saanut kehittyä rauhassa puolisosien haluamaan suuntaan, oli monilta ongelmilta välttytty.

Varsinkin kymmenisen vuotta kestäneissä parisuhteissa nämä asiat nousivat esiin kertomusten eri vaiheissa. Etenkin EU-maiden ulkopuolelta tulleet puoliset olivat kokeneet oleskeluluvan saamisen vaikeuden hankaloittaneen heidän kiinnittymistään Suomeen. Avioliittosiirtolaiselle on tärkeää, että he pystyvät toimimaan uudessa maassa sen täysivaltaisina jäseninä. Näin ei kuitenkaan ole ennen kansalaisuuden saamista, koska esimerkiksi poliittisesti aktiivinen toiminta ei onnistu. Myös muut asiat, joita maan kansalainen pystyy tekemään, ovat poissuljettuja kansalaisuuden myöntämiseen saakka.

Siirtolaisen oma aktiivisuus ja persoonallisuus luonnollisesti vaikuttaa moneen asiaan, mutta varsinkin työnhaussa ja kanta-asukkaisiin tutustumisen kannalta suomen kielen taito nähtiin kuitenkin äärimmäisen tärkeäksi. Haastateltavat kuvailivat myös tilanteita, joissa avioliittosiirtolainen tunsi olevansa ulkopuolinen, kun he puhuivat suomea lastensa kanssa. Ilman suomen kielen taitoa maahan muuttanut puoliso ei pystynyt osallistumaan normaaleihin, jokapäiväisiin toimintoihin, ja se vääjäämättä loi ulkopuolisuuden tunnetta.

Jos suomalainen puoliso toimii kumppaninsa 24h-tulkkina vuosikautia, alkaa siitä usein kehkeytyä vakioriita. Vaikka puoliso tulisikin toimeen englannin kielellä, jää hän paitsi monista asioista, eikä kiinnittyminen Suomeen siten voi olla sataprosenttista. Silloin monet ovet ovat niin sanotusti auki, ja puoliset helposti ovat valmiita muuttamaan eri maahan.

Avioliiton ilot ja haasteet

Tukiverkon merkitys varsinkin lapsiperheissä koettiin erittäin tärkeäksi. Usein apua ei ollut saatavissa, koska sukulaiset asuivat kaukana. Henkinen tuki koettiin kuitenkin tärkeäksi. Se, että saatiin jakaa asi-

oita toisen kanssa oli tärkeää. Joissakin tilanteissa perhesuhteet suomalaisen puolison sukuun olivat niin jännittyneet, että ne vaikuttivat parisuhteen arkeen ja puolisoiden hyvinvointiin negatiivisesti. Haastatteluista ilmeneekin näiden tilanteiden aiheuttaneen näille tutkittavieni perheille erilaisia stressireaktioita kuten iho- ja uniongelmia, työuupumusta ja masennusta. Samanlaisia oireita esiintyi myös perheissä, joissa oli merkittäviä taloudellisia ongelmia. Parisuhteissa, joissa maahanmuuttaja oli ennen puolisonsa tapaamista asunut Suomessa useita vuosia, tilanne oli parempi kuin perheissä, joissa puoliso oli muuttanut ummikkona Suomeen.

Parisuhdetyytyväisyyden kannalta keskeisiä asioita tutkittavieni mukaan ovat ongelmanratkaisutaidot, positiivinen, hyväksyvä ympäristö ja mielekäs tekeminen. Taloudellinen vakaus mainittiin myös tärkeänä elementtinä. Oltiin valmiita elämään myös vaatimattomasti, kunhan huolta huomisesta ei tarvinnut kantaa jatkuvasti. Rakkauden katsottiin olevan rikkautta väkevämpää, vaikka puute rahasta olikin aiheuttanut monissa parisuhteissa ongelmia. Yhteinen piirre näille parisuhteille on päämäärätietoisuus ja selviytymishalu. Haluttiin pärjätä omillaan ja apua ei usein pyydetty kuin hätätapauksessa. Apua otettiin vastaan, jos sitä oli sukulaisten tai ystävien taholta tarjottu, mutta sitä itse harvoin pyydettiin. Perheet halusivat olla vahvoja ja ylpeitä siitä, että yhdessä oli selvitty kaikesta.

Hyvässä liitossa kiitetään ja kehutaan. Toinen on hyväksyttävä sellaisena kuin hän on. Tutkimushenkilöni kertovat näiden asioiden olevan tärkeää. Toista ei voi muuttaa, muutos on lähdeittä itseltä. On tiedettävä, mitä toinen haluaa ja korostettava tätä piirrettä. On puhuttava samaa kieltä, rakkauden kieltä. Toiselle nämä rakkauden osoitukset ovat yhteistä aikaa, toiselle myönteisiä sanoja, kolmannelle lahjoja, neljännelle lempeitä palveluksia ja viidennelle fyysisiä kosketuksia. Jokaisessa suhteessa on ongelmia. Parisuhteen kestävyysden kannalta on ratkaisevaa, kuinka ongelmiin suhtaudutaan ja kuinka ne ratkaistaan. Erilaiset kriisitilanteet muuttavat parisuhteen ja perheen rooleja. Roolit voivat vaihtua useita kertoja perheen elämänkaareissa.

Parien lapsuudenkodilla ja ympäristöllä on monien tutkimuksien mukaan nähty yhteyksiä parisuhteeseen. Lapsuudenkodin vanhempien hellyyden ja

lämmön on todettu olevan yhteydessä pitkään ja onnelliseen avioliittoon.

Avioliitto muokkaa myös puolisoiden identiteettiä. Haastattelutilanteeseen tullessaan tutkittavani olivat idenfioituneet ”maahanmuuttajan puolisoiksi”. Menneet tapahtumat ovat vahvasti läsnä haastateltavien elämässä ja näin myös identiteetin rakentamisessa; tämänhetkistä minää peilataan myös suhteessa menneeseen minään. Omaan kotimaahansa sopeutuminen maahanmuuttajan puolisona saattaa myös kanta-asukkaan uuteen asemaan.

Erilaiset temperamentit ja toimintatavat vaikuttavat pariskuntien jokapäiväiseen elämään eri tavoin. Käsitys omasta itsestä ja omista toimista kiehtoutuvat yhteiseen verkkoon, jossa ihmisestä kehittyy juuri se persoona, joka hän on. Haastatteluisa nousi erilaisia tapoja, joilla puolisoiden kulttuurit ovat vaikuttaneet perheen arkeen. Muutamat Suomalaiset puoliset olivat joutuneet luopumaan omista tavoistaan. Toiset taas kokivat, etteivät olleet luopuneet mistään, vaan puolisoiden tavat ja aatteet olivat jo parisuhteen alussa samankaltaiset. Toiset taas kokivat olevansa niin sanotussa välitilassa, aina väärässä paikassa, väärään aikaan, väärässä maassa. Tällöin paikkakuntaa tai maata vaihdettiinkin helposti.

Tärkeät elämäntapahtumat, kuten lapsen syntymä, omien vanhempien vanheneminen tai sairastuminen, saattavat laukaista niin sanotun transnationaalisen sitoutuneisuuden. Esimerkiksi uskonto ei ole näytellyt joillakin tutkimushenkilöilläni merkittävää osaa puolisoiden elämässä ennen lasten syntymää. Lasten synnyttyä itselle tärkeät asiat nousevat lastenkasvatuksessa esiin. Näistä asioista olikin sitten jouduttu kiistelemään puolisoiden kesken, joten haastateltavat korostavatkin, että on tärkeää keskustella näistä asioista ennen avioliittoa. Se ei näissä kaikissa liitoissa ollut mahdollista.

Kolme parisuhdemallia

Tutkimustuloksista nousi esiin kolme erilaista monikuluttuurista parisuhdetta kuvaavaa selviytymismallia: vakaa, voimaantunut ja epävarmuuden sävyttämä parisuhdemalli. Vakaan parisuhdemallin puoliset ovat yleensä tavanneet Suomessa ja pa-

risuhteen muodostumisvaihe on ollut pitkä. Nämä avioliitot ovat kestäneet yli 15 vuotta, ja ne ovat saaneet edetä ilman pelkoa rakkaan menetyksestä. Maahanmuuttaja on yleensä asunut jo vuosia Suomessa ennen parisuhteen alkua. Voimaantuneen parisuhdemallin suhteet ovat edenneet nopeasti, joten voidaan puhua kohtalontarinoista. Nämä avioliitot ovat kestäneet yli 20 vuotta. Näitä liittoja voitaisiin kuvailla vaikeuksien kautta voittoon -suhteiksi. Epävarmuuden sävyttämässä parisuhdemallissa avioliitot ovat kestäneet kymmenisen vuotta, osa vähemmän, osa enemmän. Haastatteluhetkellä näissä liitoissa on saatettu elää keskellä kriisitilannetta tai siitä on juuri selvitty.

Tutkimukseni monikulttuuristen parisuhteiden selviytymistarinoista keskeisenä tehtävänä on ollut lähestyä kestävästä parisuhdesta suomalaisen puolison silmin. Tutkimustulokset itsessään toimivat mittarina sille, kuinka nämä tutkimushenkilöt kokevat elämänsä maahanmuuttajan puolisona Suomessa. Tuloksista nousee selkeästi esiin se, kuinka parisuhde ja avioliitto ovat muokanneet suomalaisen puolison identiteettiä; he ovat maahanmuuttajien puolisoita. Tämä ei välttämättä ole tullut henkilön sisältä, vaan se on ympäristön määritelmää, jolle on vuosien saatossa annettu hiljainen hyväksyntä.

Tutkimushenkilöni eivät varsinaisesti olleet koskaan ajatelleet avioituvansa ulkomaalaisen kanssa.

Maahanmuuttajien puoliset pitävät huolestuttavana Suomen maahanmuuttopolitiikan aukkoja kansainvälistyvän maan näkökulmasta. Haastatteluhetkellä julkisuudessa käyty keskustelu maahanmuuttajista tuntuu ottavan kantaa vain siihen, ovatko ulkomaalaiset tervetulleita Suomeen vai eivät. Tämä on haastateltavien mukaan pelottavaa. Asioiden muuttamiseen tarvittaisiin faktaa, eikä pelkätään oletuksiin ja kuulopuheisiin perustuvaa tietoa.

Paikalliset ihmiset saattavat kokea maahanmuuttajat uhkana Suomen työllisyydessä. Monet tutkimushenkilöt ovat törmänneet ennakkoluuloihin. Voidaan ajatella, että maahanmuuttajaperhe saa esimerkiksi taloudellista apua arkeensa suomalaisia enemmän. Kun suomalaiset tutustuvat maahanmuuttajiin pelot, ja epäilykset usein hälvänevät.

Monikulttuuriset avioliitot ovat eroherkkiä – kuten aikamme liitot yleensäkin. Niissä saattaa olla paljonkin haasteita, mutta tämä on vain niiden toinen puoli. Haasteista selviytymisen jälkeen tutkittavani kokivat olevansa voittamattomia ja tuntevan sa toisensa läpikotaisin. He olivat kiitollisia ja onnellisia. Erään tutkittavani sanoja lainatakseni: ”Ei se vaihtamalla parane!”

Vieraita USA:n suurlähetystöstä

USA:n suurlähetystön poliittisen ja taloudellisen osaston päällikkö, Mr. Gottlieb J. Duwan vieraili Siirtolaisuusinstituutissa 12.11.2014. Mukana virailulla oli suurlähetystön poliittinen avustaja Jouni Flink.

Duwan on ollut Suomessa tämän vuoden. Hän oli erittäin kiinnostunut sekä ulkomailta asuvista suomalaisista, samoin Suomen nykyiset maahanmuuttajat ja maahanmuuttopolitiikka olivat esillä keskusteluissa. Alkujaan sveitsiläisenä hän tunsu Euroopan väestö- ja siirtolaisuusasiat hyvin. Vilkkaan ja informatiivisen keskustelun aikana sivuttiin myös USA:n nykyisiä siirtolaisuuskysymyksiä. Polttavin teema liittyi tällä hetkellä presidentti Obaman tahtoon myöntää huomattavalle osalle maassa luvatta oleville siirtolaisille työ- ja oleskelulupa. Tämä koskisi ehkä jopa viittä miljoonaa maahanmuuttajaa. Huomattava osa heistä olisi Meksikosta ja muualta Väli-Amerikasta tulleita. Sopus saattaa syntyä Obaman suunnitelman osalta, sillä myös republikaanit tarvitsevat menestyäkseen enemmän poliittista tukea espanjaa puhuvilta siirtolaisilta.

Ismo Söderling

Ingermanland – Ingermanland

Dystert 70-årsminne

Christer Nilsson

Ingermanland är i dag ett historiskt landskap, okänt för yngre människor i Sverige. En gång var det ett svenskt generalguvernemang 1617–1721. Dess öde blev tragiskt. Plågat av livegenskapen under den ryska tsartiden. Terroriserat av Stalin. Förött under andra världskriget. Tömt på sin ursprungsbefolkning.

Som i ett töcken, som en råkall dimbank från Finska viken, har det urgamla Ingermanland upplösts som geografiskt begrepp – med sin unika folkstam av finländare, karelare och ingermanländare, med sitt utdöende språk, med sin särpräglade kultur – och svävat in i det historiska skymningslandets skuggvärld.

Nyckelord: Ingermanland, Leningrad, Stalins terror, flykt, emigration, immigration, Estland, Finland, Sverige, Haparanda, Borås, Helsingborg.

Här berättar ingermanländaren **Jalo Rowéus**, född 1935 och hette då Riepponen, hur han och familjen lyckades fly från Ingermanland till Estland, Finland och slutligen Sverige under dramatiska och livsfarliga omständigheter. Mottagandet var inte odelat positivt. En del evakuerades tillbaka till Finland som behövde arbetskraft i jordbruket. Efter fredsslutet 1945 återförvisades sedan från Finland ingermanländare till Sovjetunionen, ofta med tvång och hot från ryska agenter som opererade i landet. Det finns vittnesmål om hot också från ryska legationen i Stockholm mot en del flyktingar om de inte återvände till Sovjetunionen. Många kände sig mycket osäkra i Sverige och flyttade därför vidare till USA, Kanada och Australien. Så småningom fick cirka 6 000 ingermanländare asyl i Sverige och kunde stanna kvar.

Ungdom

”Vi bodde i byn Pääsölä bara 27 kilometer från Leningrad. När jag föddes i december 1935 var nästan alla finsktalande ingermanländare svårt terroriserade

de av Josef Stalin. Klappjakt, uppvigling och angiveri hörde till ordningen för dagen. Ingen gick säker. Stalins avsikt var att förgöra oss. Vi var folkfiender och måste krossas. Trots att vi hade bebott landet i många generationer betraktades vi som utlänningar som avvek från den slaviska kulturen. Vi hade en särskild stämpel i passet vilket visade att vi var finsktalande och som gav ryssarna signal om att det var fritt fram att förfölja oss. Föraktade var vi, hatade och utrotningshotade. ”Tjohna” – finndjävul – var ryssarnas skällsord. NKVD – Partiets hemliga polis – jagade ut oss ur våra hem. Nattliga räder tömde hela byar, människorna skickades långt bort för att försmäktas i fasansfulla gulagläger. I våldsvågen 1937–1938 avrättades ca. 14 000 ingermanländare. En av dessa var min morfar som var präst. Dömd för kontrarevolutionär verksamhet. Men hans enda brott var – att han trodde på en kristen Gud och att han ömmade för sin församling. Mamma och min morbror var lärare, men fick aldrig något jobb. De var ju barn till en präst, en folkförrädare.

Det var ett sjukt samhälle som skapade sjuka människor. Vi var bärare av ett kollektivt stigma;

Christer Nilsson är historiker och författare.
christerkerstin@gmail.com

Karta över Jalos flykt genom fyra länder.

föraktade, förföljda, till slut mördade av en regim så obeskrivligt ondskefull att en svensk i dag har svårt att ens försöka föreställa sig detta systems omänsklighet.

När jag var tre år blev jag svårt traumatiserad. Två av mina bröder hade dött i den farliga sjukdomen difteri. Nu blev jag själv smittad och så svårt sjuk att jag halvt medvetslös skickades till ett sjukhus i Leningrad där jag skildes från mina föräldrar, totalt övergiven i fyra månader. En kamp på liv och död. Vitklädda spöklika gestalter vållade mig stor smärta, skrämde mig från vettet och slutligen föll jag in i total apati. Varje natt och i yrsel grät jag mig till sömns, outhärdligt längtande efter min lilla mamma. En akut infektion tillstötte, jag fick en varhärd i huvudet – och läkarna som varken hade tid eller resurser att medicinerade måste göra ett kirurgiskt ingrepp. Bakom vänster öra borrades ett hål i skallen så att varhärden kunde dräneras. Fysiskt botad, men livslångt hörsel-skadad, rev dessa skräckfyllda minnen upp djupa sår i barnasjälen. Som vuxen blev dessa sår till ständigt värkande själsliga ärr. Jag plågades långt upp i åren

av en sorts kronisk neuros – underblåst och förvärrad av känslor av skam, skuld, förnedring, bristande självkänsla, tomhet och utanförskap.

Nu är det den femte mars 1942 och situationen blir outhärdlig för vår familj. Tyskarna har invaderat Ingermanland. Finland har ingått vapenbrödraskap med Tyskland under fortsättningskriget 1941-44 för att försöka återta sina i vinterkriget förlorade landområden. Det omringade och belägrade Leningrad hålls av tyskarna i ett strupgrepp med målet att utplåna staden, de så kallade 900 dagarna, vilket leder till ett ofattbart lidande. Mer än två och en halv miljon människor sitter fast i dödsfällan, en av andra världskrigets ohyggligaste och grymmaste mardrömmar. Bomber, kyla, sjukdomar och svält dödar en och en halv miljoner människor, vilka till sist tvingas äta sina hundar och katter, råttorna har för länge sedan flytt staden – till och med kannibalism förekommer. Leningrad/Sankt Petersburg har i dag den i särklass största kyrkogården i Europa!

Min pappa hade snickrat en kälke, medarna var ett par gamla skidor. Vi skulle fly. Tyskarna såg mellan fingrarna och släppte igenom oss därför att vi talade finska. Artillerigranater från det belägrade Leningrad exploderade runt om oss, lukten av krut-rök låg tungt kvar där vi hade grävt ner oss i en flodbank som skrämde kaniner. Över öppen eld lagade vi vår mat och om nätterna sov vi hopkrupna tätt intill varandra i en sandig grotta.

På kälken var packat lite varma kläder och lite silver vi sparat som bytesvaluta för en bit bröd och nattlogi hos vänliga människor. Jag var sex år. Snön låg djup, termometern visade 40 minusgrader, vinden var isande kall. Vi gick till fots tjugo förfärliga mil på magra stapplande ben fram till Narva. Det gick inte att sitta på kälken, då hade jag förfrusit mig på samma sätt som de äldre människor vi såg utmed vägkanten som alla tycktes fridfullt sovande men som stupat och frusit ihjäl i fosterställning med händerna knäppta som i bön.

I stället fick jag gå hela vägen snubblande bakom kälken, hållande mig i en repstump för att vi inte skulle tappa tempo. Pappa som inte brukade slösa med beröm till barn var mycket stolt över att jag trots min ringa ålder orkade gå hela den långa vägen. Det tog oss tretton dagar att stappla fram till räddningen, livet och brödet i Narva. Sista etappen in i Estland fick vi sedan göra med tåg – i en boskaps-

vagn. För oss kändes det dock som en 1:a klassens tågkupé!

Från Estland till Finland

I Estland stannade vi i fjorton månader. Pappa fick arbete på en bondgård i Viljandimaa. Livet kändes lite ljusare. Mamma blev gravid och födde min lillebror Albert. Ett starkt minne därifrån var när jag var nära att mista min hand. Den nyfikne lille gossen Jalo ville utforska en spännande hackelsemaskin – en sådan som tuggar sönder grödan till grisar. Jag vevade käckt runt knivbladet – och skar av fingertoppen på höger hand! Jämmer och elände – blodet rann, chockad och storgråtande sprang jag därifrån. Mina stackars föräldrar hittade senare den fastklibbade fingertoppen på knivbladet. Och allt sedan dess har jag aldrig vågat peka finger åt folk.

Vi vågade inte stanna kvar i Estland längre, tyskarna höll på att förlora kriget och var på reträtt. Framtiden var oviss och riskabel, så nu var vi plötsligt på väg i en båt från flyktinglägret Baltidski i Estland till Hangö udde i Finland. Min snälla och goda mormor Emmi Qvist som anlände senare efter oss dog i lägret, och min förtvivlade moster Alina tvingades överge sin mamma utan chans att få begravas henne. Sjöresor dagtid var livsfarliga. Ryska patrullerande bombplan sköt på allt som flöt. Det blev en mardrömsresa. Det var stormigt och sjön gick hög, alla låg på däck och kräktes och kröp ynkliga omkring i spyorna; ingen orkade tänka på dödsfaran uppifrån. Men vi hade tur, det var otjänligt väder även för ryska spaningsplan. Och jag minns tydligt mammas ord när vi den 18 maj 1943 möra men välbehållna steg iland i Hangö: «Från Finland är vi en gång komna och till Finland har vi äntligen återvänt.» Äntligen hemma, tänkte jag.

I juni 1943 blev vi under ett halvår stationerade i jordbruk; i Kaukosalo by i Särkisalo kommun. På sommaren dog min kära farfar Antti Riepponen. En kämpe som i slutet av 1800-talet hade utvandrat till Ingermanland från tsartidens Viborg. Jag fick börja skolan och minns det som min bästa tid under barndomen. Allt såg ljusst ut. Vi flyttade sedan till Littoinen utanför Åbo där mamma och pappa fick arbete på en textilfabrik. Men blåsvarta åskmoln tornade plötsligt upp sig på vår ljusa sommarhim-

Skoltrött Jalo 17 år på ERLA konfektfabrik i Borås.

mel vid krigsslutet 1945. Finska och ryska myndigheter hade genast systematiskt börjat söka upp alla ingermanländare för att tvinga dem tillbaka. Cirka 60 000 återvände. Pappa varnade sin syster Maria för att resa. Hon och hennes två barn bestraffades omedelbart och hamnade i tio år i ett arbetslägers helvete långt borta i Kazakstan. Vi däremot valde att fly till Sverige.

Från Finland till Sverige

I Uleåborg långt uppe i norr steg vi av tåget, övernattade, och före gryningen satt vi i några smugglares snabbgående motorbåt med sikte på Haparanda – och med en eka på släp. Plötsligt blev allt skräckfyllt. Motorstopp! Vi drev redlöst. Vågorna slog över oss. Äntligen gick så den trilskande motorn igång igen. Men nu siktades, ve och fasa, en tullbåts svenska flagga. Smugglarna ställde ome-

Karta över Ingermanland. Familjen Riepponen bodde endast 27 kilometer sydost om Leningrad.

delbart ultimatum: "Antingen åker ni tillbaka till Stalins agenter eller så hoppar ni ner i ekan och börjar ro!" Sålunda gjorde vi vår entré in i Sverige roende en eka i Haparandas skärgård. Visserligen ingen Harpsundseka, men ändå fin. Jag har alltid gillat ekor sen dess.

Sedan hände något märkligt. Efter ett kort polisförhör i Haparanda togs beslutet att återförvisa oss till Finland. Men ödets gudinna ville annorlunda. I bilen till Torneå vädjade pappa, säkert helt förtvivlad, till poliserna om att få en ny chans att bättre få förklara vår farliga situation och vårt behov av skydd. Och – poliserna vände tillbaka, Gud vet egentligen varför. Heureka! Nytt förhör. Vi fick stanna, evigt tacksamma för hur väl vi blev mottagna av svenskarna.

Livet i Sverige

Vi slussades igenom flyktingläger i Haparanda, Vännäs, Söderhamn och hamnade slutligen i Borås. Jag var då 12 år. Vi hade nu levt och bott i fyra länder. Ofta blev vi tvungna att lämna allt och åter börja med två tomma händer. Pappa började arbeta på

Algots konfektion och fortsatte sedan i fjorton år fram till sin pension 1975 på Wäfveribolaget. Min skolgång trasslade i början men redde sedan upp sig, jag skärpte mig och flyttade som vuxen till Göteborg, började på Socialhögskolan och utbildade mig till socionom.

Från första stunden i Sverige ville jag leva, tala utan brytning och klä mig som en svensk.

Jag lärde mig att apa efter i allt och som en kameleont dölja mitt förflutna, ständigt anpassande mig till omgivningen. Men jag fick betala ett pris för denna kurragömmalek med mitt ursprung. Riktigt pinsamt blev det vid alla de obligatoriska frågorna om mitt finskklingande efternamn, Riepponen, som jag sedan som vuxen snabbt ändrade till Rowéus:

- Varifrån kommer du? Finland.
- Var bodde du? Utanför Åbo.

Ock så det plågsammaste som alltid gjorde mig lika ställd.

- Men var är du född? I Ingermanland, det ligger i Sovjetunionen.
- Men då är du ju ryss! Nej, jag är ingen ryss!

Detta att bli kallad för ryss, var det absolut mest förhatliga av allt. Sådant satte spår i en känslig pojksjäl. När jag som barn i Borås lekte med kompisar, tog jag aldrig hem dem. Jag ville inte att de skulle se den ingermanländska flaggan och få obehagliga frågor om den. Och så har vuxenlivet också varit. Ett undvikande av närgången granskning av mitt ursprung och privatliv. Inte konstigt då att jag blev etniskt förvirrad, nästan schizofren. I Ingermanland var vi i ryssarnas ögon finnjävlar. I Finland var vi ryssar som talade någon konstig finska och i Sverige var vi främmande finstalande fåglar som flytt från Sovjetunionen.

En pojke frågade sin morfar: "Är det svårt att tälja en häst? Egentligen inte. Jag täljer bara bort det som inte är en häst." Jag skulle vilja att det hade varit så enkelt också för mig. "Är det svårt att bli en svensk? Egentligen inte. Man tar bara bort det som inte är en svensk."

Nu är jag snart åttio år. Hur har tid och rum format mig? Början var svår. Resten av mitt liv har bestått av att lära mig simma och hålla mig flytande. Jag är en överlevare, en gränsöverskridare som vänt hat – mot de övergrepp som drabbat oss – till försoning. Jag har vandrat i vilshenhet, men funnit mig själv; gått i närkamp mot skuld- och skamkänslor som jag utvecklat till självrespekt och en smula stolthet. Jag har besegrat några av de största hinder en människa kan möta – sig själv. Eller som Sören Kierkegaard uttryckte det:

*"Livet kan bara förstås baklänges,
men man måste leva det framlänges."*

Det gick bra för Jalo Rowéus sedan. Han gifte sig, fick två barn och barnbarn. Han avslutade sin yrkesbana som personalchef ansvarig för upprättande av dataregister inom sjukvården i Helsingborg. Jalo har bott i Skåne sedan 1964.

Jalo Rowéus i dag. Om läsaren vill komma i kontakt med Jalo, skicka då ett mail till coolwater@live.se.

Källor och litteratur

- Djupintervjuer med Jalo Rowéus.
- Eino Hanski: *De långa åren*, 1972.
- Harrison Salisbury: *De 900 dagarna*, 1997.
- Vladimir Kokko: *Ingrian Finns and the Quirks of Soviet and Post-Soviet Nationality Policy*.
- Christer Nilsson: *Stormaktsdrömmen. I svenskarnas spår under tusen år i Finland, Ryssland och Baltikum*, 2009.
- Svanberg, Ingvar och Runblom, Harald: *Det Mångkulturella Sverige. En handbok om etniska grupper och minoriteter*, 1990.

Fakta Ingermanland

- Ingermanland omfattade ungefär det som i dag motsvaras av Leningrad oblast (Ungefär län).
- Ursprungsbefolkningen var finsk.
- 1617–1721 svenskt generalguvernement. Dit förpassades ofta svenska straffångar.
- Finska bönder koloniserade då Ingermanland och blev fria skattebönder i det svenska stormaktsväldet.
- 1721 rysk erövring och livegenskap fram till 1861.
- Försöket 1917–18 att bli självständigt misslyckades.
- Efter 1929 kollektivisering och terror. Cirka 60 000 deporterades till gulagläger.
- 1941–44 evakuerades 61 000 till Finland. De flesta tvingades av Sovjetunionen tillbaka.
- Tusentals ingermanländare svalt ihjäl eller döddes under Leningrads belägring.
- Cirka 6 000 flydde till Sverige.

The utilization of diasporas' knowledge in Finland

Riikka Harikkala

This article is based on the master's thesis work entitled "An interaction framework for deploying the knowledge of diasporas: Using Finland as an example" (Harikkala 2013). The original work contributes to the existing literature on the concepts of diaspora and knowledge by linking the two concepts together in a novel way. Furthermore, the original work links the novel combination to economic benefit. This article has offered a shortened yet equally novel outlook on the concepts. Although this article examines only the situation in Finland more closely, the findings suggest the importance of continued work on the subject both theoretically and in other empirical settings.

The author is a recent graduate of Turku School of Economics.

Keywords: Diaspora, knowledge transfer, knowledge spillovers, national competitive advantage.

Introduction

Diasporas¹ have been studied for decades without reaching agreement on the true meaning of the term (cf. Bakewell 2006; Stratton 1997). Although the historical roots of 'diaspora' are in the Jewish diaspora (Butler 2001), the modern definition is rather wider (Stratton 1997). Nowadays 'diaspora' may refer to virtually any group of migrants sustaining a spiritual bond to their original homeland (Bakewell 2006). Nevertheless, the many benefits of diasporas may have on economies are widely acknowledged (cf. Vertovec 1997). For example, diasporas have been found to play a role in international learning (Kuznetsov & Sabel 2006), the distribution of foreign direct investment (Javorick, Özden, Spatareanu & Neagu 2011), and the development of the country of origin (Lin 2010; Riddle & Brinkerhoff 2008). In addition, diasporas are an

important source of remittances to countries of origin (see, for example Davies 2010; Leblang 2010; Lin 2010). Although the impact of diasporas is thus clear, most research focuses on the impact diasporas have on the country of origin (cf. Harikkala 2013). This article is most interested in the impact of diasporas may have in the host country.

Due to the heightened importance of knowledge as an input in economic growth (see, for example Caniëls 2000), knowledge transactions between immigrants and host countries have gained attention (Williams 2007). Knowledge spillovers² are of key importance as an effective way of transferring tacit knowledge.³ The diffusion of tacit knowledge seems to require much closer human interaction (cf. Caniëls 2000) than the mere trans-

¹ Diaspora: "the dispersion of any people from their original homeland" (Compact Oxford English Dictionary for Students 2005).

² Knowledge spillovers: often unplanned diffusions of knowledge from which the creator receives no remuneration (Caniëls 2000).

³ Personal knowledge embedded within individuals that is difficult to codify; compare to explicit knowledge, readily available and easy to codify and share (Alwis & Hartman 2008).

fer of data, which has become increasingly easy following the development of modern information technologies (Cohendet, Kern, Mehmanpazir & Munier 1999).

This article argues that the human interaction required in the efficient transfer of tacit knowledge offers a possibility for utilizing the knowledge of diasporas' to the host country's benefit. The importance of knowledge as an economic input is particularly detectable with regard to innovation (cf. Oettl & Agrawal 2008). Innovation, a driver for economic growth (cf. Grossman & Helpman 1990) requires the making of new combinations of knowledge (cf. Oettl & Agrawal 2008). Because research seems to point that knowledge spillovers happen more easily in a localized context (cf. Branstetter 2001), it seems a viable option for host countries to seek to widen their endogenous pool of knowledge from within the national borders. Diasporas, as members of different nationalities and possessors of knowledge born in different contexts, make this possible. It is the purpose of this article to shed light on how the knowledge of diasporas' is currently utilized in Finland.

The meaning of diaspora

The term diaspora has its roots in migration. It could most simply be defined as dispersal. In the modern world, migration is more common than ever before. Individuals wish to leave their native lands for a myriad of reasons, ranging from warfare to the pursuit of dreams. However, not all migration is diasporic. (cf. Butler 2001.) Although a myriad of definitions have been used to describe diasporas (see, for example, Harikkala 2013), similarities between different definitions can be found. For example, it is most often agreed that diaspora refers to the dispersal of people from their homeland, that diasporic groups consist of people that could also be labeled migrants, and that what separates diasporas from other migrants is the strong connection they feel toward the original homeland (cf. Bakewell 2006; Butler 2001; Clifford 1994; Tölölyan 1996).

However, most definitions of diaspora stem from single instances where it is necessary to define the term for the purpose of a research project (cf. But-

ler 2001). Thus it is necessary, for the purposes of this article, to arrive at a definition which serves the purpose of the research as well as fits into the existing definitions. For the purposes of this article, diaspora is defined quite simply as a group of immigrants that have dispersed from their original homeland yet still maintain a strong emotional tie to the homeland. In addition, it is required that the dispersion is divided to at least two different destinations; that the emotional tie to the original homeland acts as the basis of the group's identity; and that the group has a strong consciousness of its ethnographic identity (Butler 2001).

By adopting this rather wide definition of diaspora, this article attempts to ensure that all instances of diasporization can be considered. However, due to the purpose of this study, the knowledge that resides within diasporas is of utmost interest. That is why this article only considers highly educated diasporans. The increased amount of suitable knowledge a diasporan possesses heightens the potential of beneficial knowledge spillovers. In addition, highly educated diasporans are, arguably, more likely able to communicate with individuals from the host country, for example due to increased proficiency in the English language.

The economic impact of diasporas

The effects of diasporization can be viewed from two perspectives; with regard to the host country and with regard to the original homeland. Whilst most of the roles diasporans can play in international economy impact the homeland, very few studies focus solely on the host country. However, in many situations the impact reaches both countries. (cf. Harikkala 2013.) Although the impact of diasporas on the homeland is vast and important, this article focuses on the impact diasporas may have on the host country.

Diasporas can act as a source of information. They have characteristics making them more adept than other sources of information in certain situations. Diasporas are interested in aiding both home and host country. Thus they are less likely to be involved in aggressive power struggles. In addition, diasporas are simultaneously free of prejudice

against foreign nations (which some homeland nationals may not be) and free of imperialistic hidden agendas (which foreign companies are often thought to have). (Kuznetsov & Sabel 2006.)

Similarly, diasporas act as a connection between host countries and countries of origin. They possess knowledge of the home country that may be critical to investors; this enables them to impact international investments (Leblang 2010; Javorick et al. 2011; Madhavan & Iriyama 2009). The benefit of diasporas as sources of information may expand to investment situations also in the reduction of costs a host country investor incurs when researching a new market; diasporans employed in the host country may be considerably less expensive to consult than, for example, consulting companies. (Javorick et al. 2011.)

A by-product of the increased international information exchange is the emergence of transnational communities; international communities that have been born through improved communication technologies, better transportation, and free trade. Transnational communities create value by sharing information, building trust among members, and making new contacts between members. Members of transnational communities are frequent travelers, and thus enhance the diffusion of technologies and skills – as well as political and cultural flows – between nations. (Portes 1996; Saxenian 2002.)

Due to their ability to aid the flow of knowledge and technologies from innovative hubs to other regions, transnational communities may aid the advancement of any region. One of the advantages of transnational communities over corporate networks is their personal nature; this makes them more flexible and adaptive. (Saxenian 2002.) Diasporas connect at least two nations together. Often the members of diasporas also become more mobile, and create extensive networks. Thus diasporas also create and belong to transnational communities. (cf. Harikkala 2013.)

The movement of people across the globe also creates the circumstances for brain circulation. In contrast with the concepts of brain drain, the emigration of skilled labor, and brain gain, the immigration of talent, brain circulation considers the movement of people between nations as a win-win situ-

ation. (Tung 2008.) Brain circulation enables skilled migrants to transfer knowledge between regions and thus create value not only in the destination country but also elsewhere. Brain circulation can also happen via investments; it does not require physical movement. (Saxenian 2005.) Thus the concept of brain circulation is close to that of transnational communities. Knowledge, however it is circulated, nevertheless seems to be a key asset of diasporas.

Knowledge as an economic input

The importance of knowledge in creating economic growth has increased in the past thirty years (Caniëls 2000). Although knowledge is a good like any other, the creation of knowledge differs from the creation of other goods. Newly created knowledge does not have a physical form, although imprints such as a patent may exist. Knowledge, as something intangible, will also flow away from the original source with moderate ease. In fact, public knowledge is a non-rival good; the usage of knowledge does not exhaust the supply. (Soete & Ter Weel 1999.) When considering the importance of knowledge, it is necessary to draw a line between knowledge and information. Information is easily codified, shared, and transferred. Knowledge, however, requires a certain level of proficiency and aptitude; knowledge is akin to the utilization of information. (cf. Antonelli 1999.)

In the creation of new knowledge the interaction between different types of knowledge, and the interaction between individuals, is crucial (Cohendet et al., 1999). Knowledge transfer processes enable the acquiring of critical knowledge from outside. Knowledge can be transferred between individuals or larger entities, such as companies. Knowledge transfer is most often a planned and controlled process. Simply put, knowledge transfer is a five step process. First the receiver detects a wanted piece of knowledge that the source retains and is disposed to share. Second, the piece of knowledge is transmitted to the receiver for example through data. Third, the knowledge is transformed into a format and context that suit the receiver. Fourth, the transformed piece of knowledge is related to a need and thus utilized. Fifth, the

receiver gives an account of the perceived success of the process to the source. (Liyanage, Elhag, Balal & Li 2009.)

Specialized knowledge tends to be localized, even idiosyncratic. Knowledge often resides within companies or regions, and may not be easily utilizable elsewhere. Thus it is not a given that knowledge should flow between regions. Efficient communication channels are a prerequisite for the transfer of knowledge. (Antonelli 1999.) One such channel is a knowledge transfer network; a network which enables the utilization of outside knowledge that would normally be beyond the reach of the organization (Bond, Houston & Tang 2008). A knowledge network consists of organizations that agree to share knowledge so that their combined ability to discover and exploit new technologies increases. Such cooperation strengthens the organizations' knowledge base. (Peña 2002.)

Knowledge does not, however, always disseminate easily; international diffusion may take time (Grossman & Helpman 1990). Still, in time the common pool of knowledge grows. This enables differentiation without increases in research and development costs. This process is known as knowledge spillovers. (Branstetter 2001.) Knowledge spillovers are intellectual exchanges of knowledge between the creator and a receiver. The creator of knowledge receives no payment when knowledge spills over; the process is highly social and may happen for example in conferences or business meetings. (Caniëls 2000.) Thus, knowledge spillovers may be geographically scoped (Audretsch & Aldridge 2009). In diffusion theory, two main types of flows have been found. First, diffusion may happen from a center to surrounding regions. Second, diffusion may happen from the original center first to other centers and only in time to surrounding areas. Often these flows happen simultaneously. (Caniëls 2000.)

Because technological development has eased the diffusion of information – and codified knowledge – the role of tacit knowledge as a key component in competitive knowledge creation is heightened (cf. Alwis & Hartman 2008). Interaction is a key element in the transfer of tacit knowledge. The successful transfer of tacit knowledge is based on sharing experiences, and thus building towards

shared know-how. This sharing may enable the individuals to create novel combinations, which in effect becomes new knowledge. Due to the importance of sharing and understanding, transferring tacit knowledge requires close proximity. (Cohendet et al. 1999.)

Nevertheless, knowledge flows have been found economically significant. This is due to the amplifying impact knowledge spillovers have on innovation. Innovation is the product of the search and discovery of novel combinations of knowledge – thus it is logical to argue that a wider pool of knowledge as a basis of innovation should improve the efficiency of the process. This is mainly due to the decreased need of rediscovering knowledge created elsewhere. (Oettl & Agrawal 2008.) Innovation and economic growth have been linked since the first half of the 20th century (cf. Schumpeter 1928). It has also been long agreed that knowledge accumulation increases growth (Soete & Ter Weel 1999). Due to the correlation between knowledge accumulation, innovation, and growth, it seems that innovation is also a driver for national competitive advantage.

The importance of diasporas' knowledge

National competitive advantage can arise from many situations. One such is knowledge resources. (Porter 1990; cf. Bruche 2009.) Because evidence suggests that knowledge spillovers are stronger in a localized setting, it is possible that intranational spillovers may increase national competitiveness. (Branstetter 2001). Migration allows knowledge sharing between individuals from different backgrounds. Host countries are able to impact the degree to which knowledge is shared via policy. (Williams 2007.) Thus, diasporas' knowledge may have an impact on host countries' national competitive advantage. Diaspora networks (cf. transnational communities, Portes 1996; Saxenian 2002) can transfer information speedily and reliably. It has been found, that diaspora networks ease the flow of tacit knowledge. (Meyer 2007.) Access to these superior knowledge transfer networks would aid host countries in building their knowledge pool (cf. Harikkala 2013).

Government policy is among the main means host countries have to impact national competitive advantage. It is the aim of government policy to drive the nation towards maximum productivity and sustained growth. Often the policy field becomes rather tangled due to the vast array of aspects that have an impact on competitiveness. One of the more recent aspects of competitiveness is building a stock of knowledge and enhancing knowledge diffusion. (Porter 1990.) Managing investments into knowledge is, however, a difficult task. As innovation has shifted from technological advancement towards the creation of new knowledge, access to existing technologies has become increasingly important. This correspondingly increases the necessity to share knowledge. This is evident in the emergence of innovative hubs and national systems of innovation. How to access existing knowledge resources has become an increasingly important issue. (Soete & Ter Weel 1999.)

Research methodology

It is the purpose of this article to shed light on how the knowledge of diasporas' is currently utilized in Finland. The first parts of the article have consisted of a theoretical discussion on the importance of diasporas and knowledge. The following discussion, however, will also consider the findings of a qualitative study conducted by Harikkala (2013). In Harikkala (2013), the empirical material consists of eight expert interviews conducted with five representatives of expert organizations and three immigrants. Due to the agreement of the usage of the interviews, the data gathered is not used as is, but only the interpretation will appear in this article. For a full description of the interview findings, see Harikkala (2013, 70–84).

“Interview methodology begins from the assumption that it is possible to investigate elements of the social by asking people to talk, and to gather or construct knowledge by listening to and interpreting what they say and to how they say it” (Mason 2002, 225). Thus, due to the wideness of the objective, which causes the necessity of in-depth discussion, interviews were deemed the best possible option for empirical data collection. Due to the time-limits

proposed by master's thesis work and the necessity to find proficient participants (see, for example, Bogner, Littig & Menz 2009), expert interviews were chosen.

The interviewees were chosen from expert organizations (the Finnish Immigration Service and the Institute of Migration as experts of migration, the Ministry of Foreign Affairs and the Ministry of Employment and the Economy as experts of the host country and government policy, and the Helsinki Region Chamber of Commerce as an expert of economic life in Finland) and immigrants residing in Finland (deemed experts of immigration into Finland). The interviews were conducted in the fall of 2013 in Helsinki and Turku. The interviews were based on a loose, themed interview guide, which provided suggested questions should the conversation lack. For full information on the interview process, see Harikkala (2013, 58-63, 106-107).

Thematic analysis was chosen as the appropriate method of analysis due to the thematic nature of the interviews themselves. Thematic analysis enables the usage of descriptive and categorizing themes as the basis of interpretation. This increases the precision of the analysis process. (Boyatzis 1998.) Thematic analysis, and more precisely thematic networks (Attride-Stirling 2001) were used to categorize the collected interview data. Four heading themes were formed (diaspora, knowledge transfer, host country, and policy) to act as the main interpretive categories. For a full description of the thematic networks and analysis process, see Harikkala (2013, 64-66, 108-109).

In the following chapter the main findings of Harikkala (2013) are discussed in the viewpoint of the degree to which diasporas' knowledge is utilized in Finland. In the following section the theoretical discussion presented above acts as a link to the findings of Harikkala (2013) in order to arrive at a comprehensive view of how the knowledge of diasporas' is currently utilized in Finland.

Main findings and discussion

The purpose of this article is to shed light on how the knowledge of diasporas' is currently utilized in Finland. The importance of diasporas' knowledge for

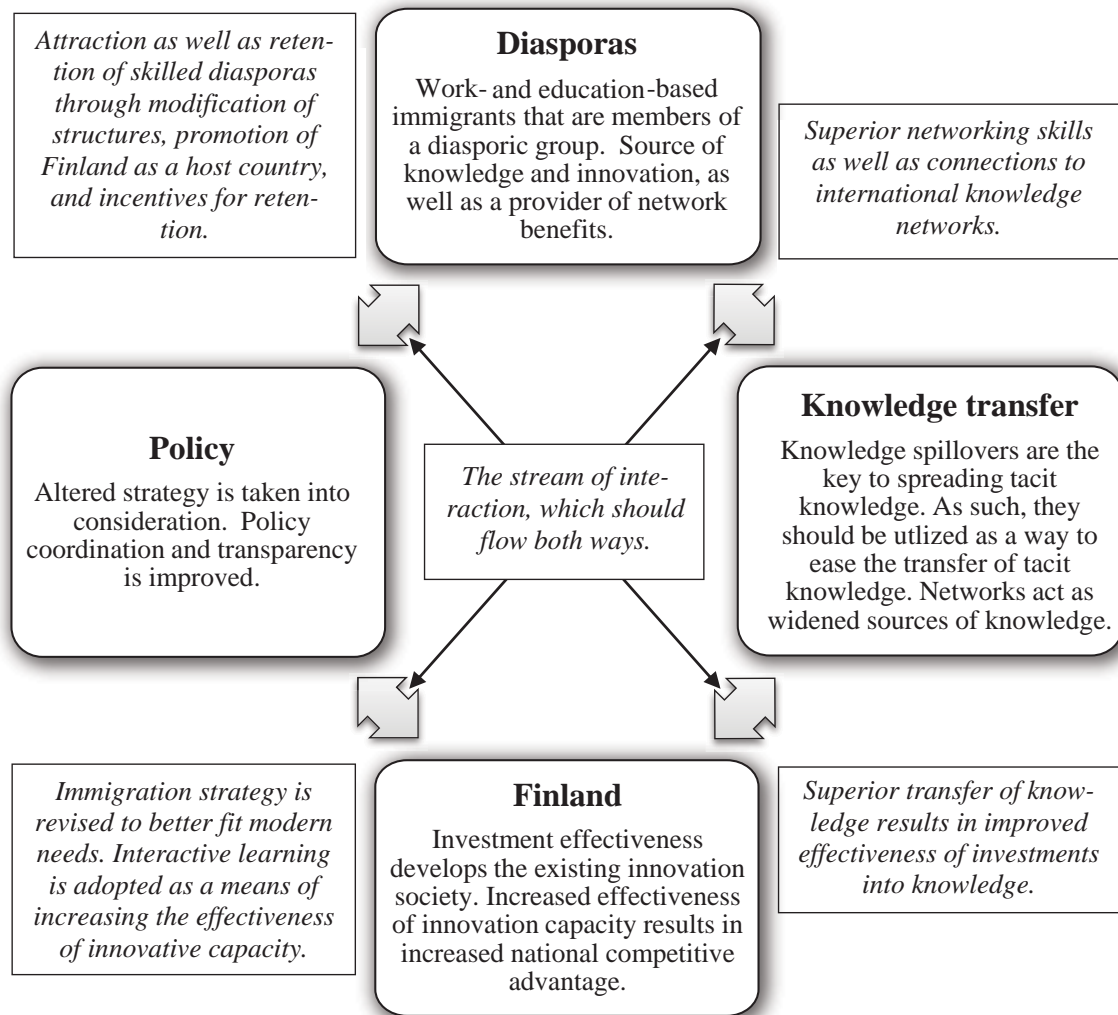

Figure 1. How diasporas could increase the national competitive advantage of Finland (modified from Harikkala 2013, 90).

Finland is argued to culminate in increased national competitive advantage as a result of improved innovation practices due to increased knowledge resources. The empirical findings confirm the close connection between knowledge and innovation on the one hand and national competitive advantage on the other hand (Harikkala 2013). Thus it is safe to argue that the promotion of knowledge transfer is indeed beneficial.

The importance of immigration is threefold; immigrants provide labor, international presence, and intercultural understanding (Harikkala 2013). Diasporas are a group of migrants, thus the same should apply to them. Furthermore, diasporas have been found to have a special bond to their homeland (see, for example, Butler 2001) and superior knowledge transfer networks (Meyer 2007). Thus it would seem that the last two impacts might be even greater with diasporas (Harikkala 2013).

The interview material emphasized the importance of work-based immigration. It was also noted that work-based immigration should be much better promoted in Finland. It was found that immigration is an aid in both accessing and utilizing foreign networks. Immigration was seen as a source of knowledge, learning, and innovation. In addition to workers, foreign students were discussed as an attractive group due to their future potential. (Harikkala 2013.) This suggests that the importance of transnational communities (Portes 1996; Saxenian 2002) and brain circulation (Tung 2008) is acknowledged. It also implies that the importance of knowledge as an economic input (Caniëls 2000) is recognized.

The empirical evidence suggested that the distinction between information and knowledge is also applicable in practice. It was further noted that information is nowadays readily available. The distinction between tacit and explicit knowledge was likewise

acknowledged, and the special nature and importance of tacit knowledge recognized. Knowledge transfer networks were seen to work not only as diffusion channels but also as organizational cooperation. (Harikkala 2013.) This is in accordance with the theoretical separation between information and knowledge on the one hand (Antonelli 1999) and explicit and tacit knowledge on the other hand (Alwis & Hartman 2008). It also further emphasizes the importance of networks and knowledge.

In the empirical material, Finland was deemed to have good access to knowledge. Knowledge spillovers, however, were not knowingly utilized. Finland was seen to be an innovation centric society, but investments into knowledge and innovation were deemed to have poor results. This was seen particularly challenging due to the acknowledged assumption that innovation is the basis of national competitive advantage. Thus strategy revision and policy coordination were discussed at great length. (Harikkala 2013.) This heightens the importance of efficient innovation promoting practices. It is also in accordance with the above discussed link between innovation and national competitive advantage. Furthermore, it seems to call for ways in which to improve the effectiveness of investments into knowledge and innovation.

All in all, it is found in Harikkala (2013) that diasporas have the potential to majorly impact the competitiveness of Finland. Figure 1. (Harikkala 2013, 90) summarizes the most important aspects of effective and fruitful diaspora-host country interaction.

Figure 1. gives an overview of an ideal situation. It states that diasporas are not only a source of knowledge and innovation, but also a link to important networks and improved networking skills. These assets would aid the flow of knowledge. Although the empirical material did not mention knowledge spillovers by name, informal knowledge exchange was found to have a significant role. In addition, the transfer of tacit knowledge was found important yet difficult. Thus the basis for promoting knowledge spillovers exists; raising awareness of knowledge spillovers might increase the effectiveness of knowledge transfer. International networks should then work as a widened pool of knowledge. It seems logical that networks should be easier to join through an existing member; this

elevates the importance of diaspora contacts. Tapping into the superior knowledge transfer channels possessed by diasporas should enhance the effectiveness of investments into knowledge. This, in turn, should result in increased innovative capacity and improved national competitive advantage. (Harikkala 2013.)

However, in Harikkala (2013) it is also found that the current situation in Finland is not ideal. Although the major potential of immigration is acknowledged, very little is done in order to realize that potential. Finnish policy is currently rather protective; opening up and willingness to learn are crucial if Finland is to succeed in the future. Openness to change and acceptance of diasporas as an asset is a prerequisite of utilizing diasporas' knowledge. For this reason the immigration strategy of Finland must be modernized. The current system is extremely fragmented and difficult to understand. Clarity and tailoring towards different groups of immigrants is necessary. Instead of protective, Finland should become proactive. By adopting interactive learning practices Finland could boost the creation of new knowledge, and thus remain among the modern innovation societies also in the future. (Harikkala 2013.)

In addition to changes in strategy, changes in policy are crucial. Coordination and transparency should be increased. Currently there are too many actors in a scattered policy field. The structures of strategy should be changed and Finland should be better promoted. In addition to gaining knowledge and innovation capacity, Finland should utilize diasporan knowledge in building suitable policy and strategy. Currently the political leadership is too far detached from the grass roots to be able to write the best possible immigration strategy. Revision is, nevertheless, necessary; the improvement of strategy and policy should result in increased attraction and retention of skilled diasporans. (Harikkala 2013.)

Conclusion

It has been the purpose of this article to shed light on how the knowledge of diasporas' is currently utilized in Finland. In doing so, this study has argued for the importance of diasporas in building

the national competitive advantage of Finland. It has been suggested that through the promotion of knowledge spillovers as an aid for transferring knowledge, diasporas' knowledge could be better utilized.

This article has emphasized the importance of knowledge, especially tacit knowledge, as an input in innovation as well as the importance of innovation as an input in economic growth. Diasporas have been found an interesting potential source of new knowledge, which correspondingly makes diasporas a potential source of national competitive advantage. However, host country strategy and policy have been found to have a major influence on the successful utilization of diasporas' knowledge.

This article has utilized the empirical material gathered in eight expert interviews for Harikkala (2013). Although the raw data was not described in this article, the thematic interpretation of the data was used to describe how the knowledge of diasporas' is currently utilized in Finland. Finland was found to have a fragmented strategy in need of modernization. It was also found that currently Finland is unable to utilize the innovative potential of diasporas' knowledge. Thus it was suggested that strategy and policy revision is necessary in order to enable Finland to utilize the knowledge of diasporas. Instead of protective, it was found that Finland should become proactive. Otherwise it is possible that Finland will fall behind of the development of modern innovation societies.

References

- Antonelli, C. (1999) The evolution of the industrial organisation of the production of knowledge. *Cambridge Journal of Economics*, Vol. 23(2), 243–260.
- Attride-Stirling, J. (2001) Thematic networks: An analytic tool for qualitative research. *Qualitative Research*, Vol. 1(3), 385–405.
- Audretsch, D. – Aldridge, T. (2009) Knowledge spillovers, entrepreneurship and regional development. In: *Handbook of regional growth and development theories*, ed. by Capello, R. – Nijkamp, P., 201–210. Edward Elgar Publishing, Northampton, MA.
- Bakewell, O. (2008) In search of the diasporas within Africa. *African Diaspora*, Vol. 1(1), 5–27.
- Bogner, A. – Littig, B. – Menz, W. (2009) Introduction: Expert interviews – An introduction to a new methodological debate. In: *Interviewing experts*, ed. by Bogner, A. – Littig, B. – Menz, W., 1–13. Palgrave Macmillan, Basingstoke, Hampshire.
- Bond, E. – Houston, M. – Tang, Y. (2008) Establishing a high-technology knowledge transfer network: The practical and symbolic roles of identification. *Industrial Marketing Management*, Vol. 37(6), 641–652.
- Boyatzis, R. (1998) *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development*. SAGE Publications, Thousand Oaks, CA.
- Branstetter, L. (2001) Are knowledge spillovers international or intranational in scope? Microeconomic evidence from the U.S. and Japan. *Journal of International Economics*, Vol. 53(1), 53–79.
- Bruche, G. (2009) The emergence of China and India as new competitors in MNCs' innovation networks. *Competition & Change*, Vol. 13(3), 267–288.
- Butler, K. (2001) Defining diaspora, refining a discourse. *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, Vol. 10(2), 189–219.
- Caniëls, M. (2000) *Knowledge spillovers and economic growth*. Edward Elgar Publishing, Cheltenham.
- Clifford, J. (1994) Diasporas. *Cultural Anthropology*, Vol. 9(3), 302–338.
- Cohendet, P. – Kern, F. – Mehmanpazir, M. – Munier, F. (1999) Knowledge coordination, competence creation and integrated networks in globalized firms. *Cambridge Journal of Economics*, Vol. 23(2), 224–241.
- Compact Oxford English Dictionary for Students (2005) ed. by Soanes, C. – Hawker, S. Oxford University Press, Oxford.
- Davies, R. (2010) Development challenges for a resurgent African diaspora. *Progress in Development Studies*, Vol. 10(2), 131–144.
- Grossman, G. – Helpman, E. (1990) Comparative advantage and long-run growth. *The American Economic Review*, Vol. 80(4), 796–815.
- Harikkala, R. (2013). An interaction framework for deploying the knowledge of diasporas: Using Finland as an example. Master's thesis. Turku School of Economics, Turku.

- Javorick, B. – Özden, Ç. – Spatareanu, M. – Neagu, C. (2011) Migrant networks and foreign direct investment. *Journal of Development Economics*, Vol. 94(2), 231–241.
- Kuznetsov, Y. – Sabel, C. (2006) Work globally, develop locally: Diaspora networks as entry point to knowledge-based development. *Innovation: management, policy & practice*, Vol. 8(1), 45–61.
- Leblang, D. (2010) Familiarity breeds investment: Diaspora networks and international investment. *American Political Science Review*, Vol. 104(3), 584–600.
- Lin, X. (2010) The diaspora solution to innovation capacity development: Immigrant entrepreneurs in the contemporary world. *Thunderbird International Business Review*, Vol. 52(2), 123–136.
- Liyanage, C. – Elhag, T. – Ballal, T. – Li, Q. (2009) Knowledge communication and translation – a knowledge transfer model. *Journal of Knowledge Management*, Vol. 13(3), 118–131.
- Madhavan, R. – Iriyama, A. (2009) Understanding global flows of venture capital: Human networks as the “carrier wave” of globalization. *Journal of International Business Studies*, Vol. 40(8), 1241–1259.
- Mason, J. (2002) Qualitative interviewing: Asking, listening and interpreting. In: *Qualitative research in action*, ed. by May, T., 225–241. SAGE Publications, London.
- Meyer, J. (2007) Building sustainability: The new frontier of diaspora knowledge networks. Article presented at the conference on ‘Transnationalisation and Development(s): Towards a North-South Perspective’, Center for Interdisciplinary Research, Bielefeld, Germany, May 31 – June 01, 2007.
- Oettl, A. – Agrawal, A. (2008) International labor mobility and knowledge flow externalities. *Journal of International Business Studies*, Vol. 39(8), 1242–1260.
- Peña, I. (2002) Knowledge networks as part of an integrated knowledge management approach. *Journal of Knowledge Management*, Vol. 6(5), 469–478.
- Porter, M. (1990) *The competitive advantage of nations*. Macmillan Press Ltd, London.
- Portes, A. (1996) Global villagers: The rise of transnational communities. *The American Prospect*, Vol. 7(25), 74–77.
- Riddle, L. – Brinkerhoff, J. (2011) Diaspora entrepreneurs as institutional change agents: The case of Thamel.com. *International Business Review*, Vol. 20(6), 670–680.
- Saxenian, A. (2002) Transnational communities and the evolution of global production networks: The cases of Taiwan, China and India. *Industry and Innovation*, Vol. 9(3), 183–202.
- Saxenian, A. (2005) From brain drain to brain circulation: Transnational communities and regional upgrading in India and China. *Studies in Comparative International Development*, Vol. 40(2), 35–61.
- Schumpeter, J. (1928) The instability of capitalism. *The Economic Journal*, Vol. 38(151), 361–386.
- Seidler-de Alwis, R. – Hartmann, E. (2008) The use of tacit knowledge within innovative companies: Knowledge management in innovative enterprises. *Journal of Knowledge Management*, Vol. 12(1), 133–147.
- Soete, L. – Ter Weel, B. (1999) Innovation, knowledge creation and technology policy: The case of the Netherlands. *De Economist*, Vol. 147(3), 293–310.
- Stratton, J. (1997) (Dis)placing the Jews: Historicizing the idea of diaspora. *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, Vol. 6(3), 301–329.
- Tung, R. (2008) Brain circulation, diaspora, and international competitiveness. *European Management Journal*, Vol. 26(5), 298–304.
- Tölölyan, K. (1996) Rethinking diasporas: Stateless power in the transnational moment. *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, Vol. 5(1) 3–36.
- Vertovec, S. (1997) Three meanings of “diaspora”, exemplified among South Asian religions. *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, Vol. 6(3), 277–299.
- Williams, A. (2007) International labour migration and tacit knowledge transactions: A multi-level perspective. *Global Networks*, Vol. 7(1), 29–50.

Mentorointi edistää koulutettujen maahanmuuttajien työllistymistä

Sari Vanhanen ja Marina Wetzer-Karlsson

Kansainvälisen muuttoliikkeen lisääntyessä myös koulutettujen, ammattitaitoisten maahanmuuttajien määrä Suomessa kasvaa. Kotoutumisen ja hyvinvoinnin kannalta muuttajalle on ensiarvoisen tärkeää löytää kykyjään ja ammattitaitoaan vastaavaa työtä uudessa kotimaassaan. Ammatillisen osaamisen tunnistaminen ja hyödyntäminen on keskeistä sekä maahanmuuttajan että uuden asuinmaan näkökulmasta. Mentorointi voi olla tehokas toimintamalli maahan muuttaneiden koulutettujen henkilöiden työllistymispolkujen luomiseen. Samalla mentorointi rakentaa ja edistää kahdensuuntaista oppimista käytännön tasolla.

Artikkelissa tarkastellaan Väestöliitossa vuosina 2011–2014 kehitettyä ja toteutettua Womento-mentorointimallia. Artikkelin alussa kerrotaan työuramentoroinnista menetelmänä. Tämän jälkeen käydään läpi Womenton toteutusta ja osallistujakokemuksia. Lopuksi arvioidaan mallin toimivuutta sekä pohditaan työuramentoroinnin sovellusmahdollisuuksia eri yhteyksissä. Artikkelin perustuu Womenton aikana koottuun osallistujapalautteeseen ja eri mentorointitilaisuuksien keskustelumuistioihin. Mentorointimallia kehitettiin tiiviissä vuoropuhelussa mukana olleiden osallistujien sekä eri sidosryhmien edustajien kanssa.

Asiasanat: korkeakoulutetut maahanmuuttajat, työuramentorointi, kahdensuuntainen kotoutuminen, ammatillinen osaaminen.

Minkä vuoksi työuramentorointia?

Mentorointi on menetelmä, jonka avulla vahvistetaan ammatillista osaamista ja edistetään psykososiaalista hyvinvointia. Mentoroinnissa hiljaista tietoa siirretään avoimella keskustelulla ja aktiivisella vuorovaikutuksella henkilöltä toiselle. Kirjallisuudessa psykososiaalinen kehitys ja hyvinvointi nähdään kulmakivenä ammatillisen vahvistumisen kannalta (Kram 1983).

Perinteisesti mentorointi on ollut hierarkista, yksilöllistä, kahdenvälistä ja organisaatioiden sisäistä toimintaa. Nykyään mentorointi nähdään moni-

tasoisena ja moniulotteisena toimintana, myös useamman toimijan tai tahon välisenä verkostomaisena suhteena. Mentorointia käytetään laaja-alaisesti sekä organisaatioiden sisäisenä toimintana että yleisenä kehittämisen menetelmänä (Buell 2004).

Womentossa työuramentoroinnilla tarkoitetaan työelämätaitojen ja -valmiuksien parantamiseen tähtäävää mentorointia. Työuraan kohden tuva mentorointi sopii erityisen hyvin koulutetuille maahanmuuttajille, sillä tavoitteena on tutustua uuden kotimaan työmarkkinoihin, työelämän pelisääntöihin sekä rakentaa ammatillisia verkostoja.

Marina Wetzer-Karlsson toimii projektipäällikkönä Väestöliitossa. Sari Vanhanen on vastannut Womenton toiminnan koordinoinnista Turussa.

Womenton esimerkissä kohderyhmänä ja toimijoina ovat olleet koulutetut naiset. Mentorointiverkoston ydin on vapaaehtoisuuden pohjalta työskentelevä aktori-mentori-pari, jossa aktori on omalle alalleen työllistymään pyrkivä maahanmuuttajainen, ja mentori on samalla ammattialalla työskentelevä tai vastaavan koulutuksen saanut suomalainen nainen. Mentorina voi toimia myös jo pidempään Suomessa asunut ja työskennellyt, itskin maahanmuuttajataustainen nainen. Vastaavaa mentorointimallia on mahdollista soveltaa myös muiden kohderyhmien kanssa (Fågel et al. 2012; Vanhanen et al. 2013).

Ammatillisen itsetunnon vahvistuminen

Womenton työuramentoroinissa tavoitteellisella, vapaamuotoisella kanssakäymisellä tuetaan koulutettujen maahan muuttaneiden naisten hyvinvointia, voimaantumista ja kotoutumisprosessia. Aktorin ammatillinen identiteetti ja itsetunto vahvistuvat puolin ja toisin arvostavassa vuorovaikutuksessa.

Hyvä itsetunto luo luottamusta tulevaisuuteen. Kotoutumisprosessin ja työllistymisen edistämisen lisäksi mentorointi voi tukea samalla myös aktorin perheen sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia, jolloin toiminnan vaikutukset ovat parhaimmillaan ylisukupolvisia.

Oman alan verkostojen rakentaminen

Maahanmuuttajien yhtenä työllistymisen haasteena on se, että omaa osaamista ja kykyjä on vaikea todistaa työnhaussa ilman oman alan suosittelijoita tai verkostoja. Haasteena voi olla myös se, mikä alat tai työpaikat voisivat olla sopivia aiemmin hankitun ammattitaidon tai koulutuksen pohjalta. Myös työnhakuväylät voivat olla vieraita maahan muuttaneelle osaajalle (vrt. Forsander 2002 ja 2013; Kyhä 2011; TEM julkaisuja 2014).

Työuramentoroinnin ytimessä on sosiaalinen kanssakäyminen. Mahdolliset työpaikat löytyvät useimmiten erilaisten verkostojen kautta. Ammatilliset verkostot voivat olla maahan muuttaneelle näkymättömiä ja vaikeasti hahmotettavia. Mentorointi on yksi keino ammatillisten yhteyksien avaamiseen sekä uusien, aktorin tavoitteiden kannalta tar-

koituksenmukaisten verkostojen rakentamiseen. Toisaalta aktorilla saattaa olla jo valmiina omia verkostoja, joita hän ei ole huomannut hyödyntää työnhaussa, kuten erilaiset vapaa-ajan harrastuksiin tai muuhun toimintaan liittyvät kontaktit.

Mentoroinnin aikana aktorin sosiaaliset ja ammatilliset verkostot vahvistuvat. Lisäksi hänen tietämyksensä oman alan erityiskysymyksistä ja -vaatimuksista kasvaa. Suomalaiset työmarkkinat tulevat tutuiksi käytännön esimerkkien kautta.

Molemminpuolinen kiinnostus ja uuden oppiminen

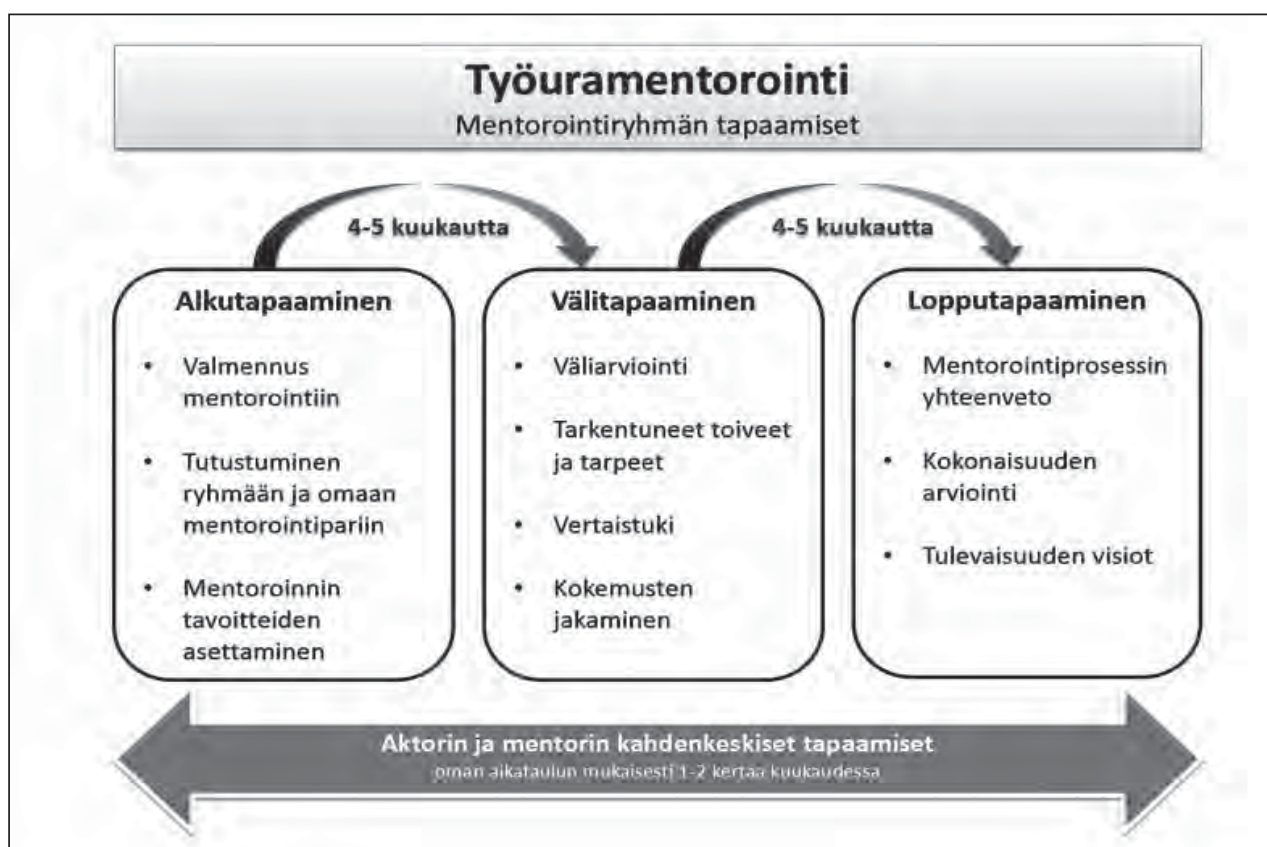
Työuramentorointi perustuu osallistujien omaan kiinnostukseen ja myönteiseen uteliaisuuteen. Ajatus elinikäisestä oppimisesta ja itsensä kehittämisestä ovat lähtökohtia mentorointiprosessissa, jossa molemmat osapuolet oppivat itselleen jotain uutta.

Mentori saa mielenkiintoisen mahdollisuuden tutustua oman alansa työhön ja ammattitaitovaatimuksiin eri maissa. Samalla hän saa omakohtaista kokemusta kulttuurienvälisestä vuorovaikutuksesta ja maahanmuuttajien kotoutumisprosessista Suomessa. Keskustelut tarjoavat mentorille tilaisuuden tarkastella oman alansa rekrytointi- ja työllistymisväyliä, ammattiosaamiseen liittyvää hyljaita tietoa ja työn tekemiseen liittyviä itsestäänselvyyksiä ulkopuolisin silmin. Vastaavasti aktorin ammatillinen identiteetti kehittyy, (monipuolistuu, vahvistuu) ja hän saa selkeämmän kuvan omasta alastaan ja sen erityispiirteistä Suomessa.

Ammatillisen kielitaidon syventäminen

Kielitaidon merkitys korostuu erityisesti asiantuntijatyössä. Työuramentoroinnissa yhtenä keskeisenä tavoitteena on suomen kielen ja erityisesti ammatillisen kielitaidon syventäminen ja monipuolistaminen. Koulutuksella ja ammattitaidolla on työmarkkinoilla arvoa vasta sitten kun maahanmuuttajalla on riittävä kielitaito, jolla hän voi niitä hyödyntää (mm. Wrede et al. 2012). Pelkästään mentorointitapaamisten aikana kielitaito ei välttämättä kehity huomattavasti, mutta mentorointi voi rohkaista kielen käyttöön ja opiskeluun. Aktorin kannalta keskustelut voivat kuitenkin laajentaa oman alan ajankohtaista sanastoa sekä tarjota mahdollisuuden ammattispesifien ilmausten harjoitteluun.

Kuvio 1: Womenton mentorointiprosessi.

Tavoitteista tekoihin – Womenton mentorointimalli käytännössä

Womenton toimintaa järjestettiin kolmella eri paikakunnalla: Helsingissä, Turussa ja Porvoossa. Mukana oli kaikkiaan 101 mentorointiparia yhteensä 11 ryhmässä. Toiminnasta kiinnostuneita oli enemmän kuin mukaan voitiin ottaa. Laaja kiinnostus kertoo siitä, että tämäntyyppiselle toiminnalle on aidosti tarvetta.

Womenton mentorointimallissa – kuten yleensäkin mentoroinnissa – kulmakivenä toimii parityöskentely, jonka tueksi muodostetaan useammasta mentorointiparista koostuva pienryhmä. Ryhmän tarkoituksena on tukea mentorointiparin työskentelyä ja tarjota sekä aktoreille että mentoreille mahdollisuus ajatusten ja kokemusten vaihtoon useamman henkilön kesken. Ryhmän koko voi vaihdella toiminnan laajuuden mukaan. Womentossa ryhmien koko vaihteli 6-21 parin välillä. Kokemuksemme mukaan ideaalikoko on 8–10 paria.

Womenton toiminnassa mentorointiprosessin on sovittu jo lähtötilanteessa kestävän vajaan vuoden, eli 8–10 kk. Tänä aikana mentoriparit tapaavat keskenään oman aikataulunsa mukaisesti, ja koordinoiva taho järjestää kolme yhteistä tapaamista ryhmän kanssa. Etukäteen määritelty aikajakso antaa selkeät raamit toiminnan suunnittelulle, aikataulutukselle ja toteutukselle.

Mentorointiparien yhteiset tapaamiset rohkaisevat kokemusten vaihtoon ja omien tavoitteiden asettamiseen työskentelylle. Samalla osallistujat voivat tavata vastaavassa tilanteessa olevia, saman tai eri alojen ammattilaisia ja saada omalle työskentelylleen sekä vertailupohjaa, kannustusta että uusia ideoita.

Ryhmätapaamiset sijoittuvat mentoroinnin alkuun, keskivaiheille sekä loppuun. Ensimmäisessä yhteisessä tapaamisessa perehdytään vapaaehtoiseen työuramentorointiin ja toiminnan yleisiin periaatteisiin. Pienryhmän toisessa yhteistapaamis-

sa tarjotaan mahdollisuus kokemusten vaihtoon ja vertailuun sekä annetaan lisäeväitä jatkotyöskentelyyn. Kolmas tapaaminen on ns. mentoroinnin purkutilaisuus, jossa käydään läpi mitä toiminnan aikana on tehty, miten omakohtaisia tavoitteita on saavutettu, ja millaisia tulevaisuuden suunnitelmia on syntynyt mentorointiprosessin aikana.

Mentorointikielenä toimii suomi niin ryhmissä kuin paritapaamisissakin. Tarkoituksena on kannustaa aktoreita harjoittelemaan ja käyttämään aktiivisesti suomen kieltä.

Pienryhmätapaamisten lisäksi Womentossa on järjestetty myös erillisiä koulutustilaisuuksia mentoroinnin tavoitteiden ja osallistujien kiinnostuksen pohjalta. Työnhakutaitojen edistämiseen ja itsetuntemuksen vahvistamiseen liittyvät koulutusillat ja vapaamuotoiset sosiaaliset tapahtumat ovat täydentäneet mentorointiprosessia. Tilaisuuksissa osallistujat ovat voineet tavata eri ryhmien aktoreita ja mentoreita sekä verkostoitua spontaanisti keskenään.

Toimivan mentoroinnin edellytykset

Hedelmällisen vuorovaikutuksen syntyminen mentorointiparin kesken edellyttää molempien osapuolten aktiivisuutta. Mentorointitoimintaa koordinoivan tahon tulee huolehtia siitä, että vuorovaikutukselle on hyvät edellytykset: osallistujilla tulee olla selkeä käsitys siitä, mitkä ovat mentoroinnin lähtökohdat, tavoitteet ja yhteiset säännöt. Mikäli nämä ovat epäselviä, voi mentorointiprosessin onnistuminen olla uhattuna. Koordinoivan tahon on syytä varmistaa alkuvaiheessa, että aktori ja mentorit ovat toimintaan sitoutuneita, ja että he ovat ymmärtäneet, mitä mentorointiprosessin avulla tavoitellaan.

Kuten edellä kerrottiin, mentoroinnin kulmakivenä toimii parityöskentely, jossa yhteisen työskentelyn tavoitteita on hyvä tarkentaa sekä aktorin että mentorin näkökulmasta. Tavoitteiden kirjaaminen edesauttaa niiden hahmottamista ja toimii samalla myös muistutuksena tai yhteisenä linjauksena mentorointiprosessin aikana. Erityisesti lopussa on hyvä palata alkuvaiheen tavoitteisiin, kun yhdessä tarkastellaan mentoroinnin toteutusta, vaikutuksia ja tuloksellisuutta (Alhfors et al. 2014).

Osallistujien näkökulmia ja kokemuksia

Womenton mentorointiverkoston aktoreilla voidaan nähdä kaksi selkeää perustetta osallistumiselle. Osalla heistä on vahva halu työskennellä sillä ammattialalla, johon he ovat kouluttautuneet ja jossa heillä usein on kertynyt työkokemusta jo lähtömaassaan. Tämän tavoitteen tueksi he kaipaavat ajankohtaista, kokemuspohjaista tietoa saman alan ammattilaiselta Suomessa.

Toisen ryhmän muodostavat ne osallistujat, joille ammatillinen suuntautuminen Suomessa ei ole täysin selvää heidän aiemmasta tutkinnosta huolimatta. Nämä naiset pohtivat mahdollista alan vaihtoa, uusia tai täydentäviä opintoja, ja kaipaavat henkilökohtaista keskustelua suunnitelmiensa tueksi.

Kaikkien aktoreiden kohdalla on ollut yhteistä se, että osallistujat kaipaavat ajantasaista ja konkreettista tietoa oman alansa työmarkkinatilanteesta. Lisäksi he tarvitsevat ammatillisia verkostoja ja sosiaalisia suhteita, joiden kautta tietoa työmahdollisuuksista olisi mahdollista saada. Yhtenä keskustelukumppanina tulevaisuuteen liittyvissä pohdintoissa voi toimia sellainen henkilö, johon rohkeus luottaa ja jolta uskaltaa kysyä myös nk. tyhmiä kysymyksiä – siis sellaisia kysymyksiä, jotka ovat ehkä itsestään selviä Suomessa koulutuksensa hankineille vastaavan alan ammattilaisille.

Mentorit ovat halunneet osallistua Womenton toimintaan, koska mentorointi on tarjonnut heille mahdollisuuden tutustua eri kulttuureihin erityisesti työhön ja ammattiin liittyvän keskustelun kautta. Lisäksi he ovat halunneet jakaa omaa tietämystään ja kokemustaan työelämästä Suomessa. Vapaaehtoistoiminta ei välttämättä ole muutoin herättänyt kiinnostusta, mutta Womenton työkokemukseen ja ammattiosaamiseen pohjautuva työskentely on koettu mentoreiden keskuudessa antoisana. Mukaan lähtemisen motiivia on kuvailtu myös tuntee-na siitä, että on jotain annettavaa toiselle.

Mentorit kertovat:

”Parasta on ollut välitön ihmisten kohtaaminen. Myös se, että aktori on innostunut itsensä kehittämisen ja asioiden aktiivisesta selvittämisestä.”
”On ollut hienoa tutustua aktoriini ja saada nähdä miltä Suomi, koulutusjärjestelmämme ja työ-

*elämämme näyttävät maahanmuuttajan silmin.”
 ”Mentorointi on herättänyt pohtimaan ja selvittänyt myös omia työura-ajatuksia.”
 ”Joskus mietin onko se riittävää – että olen vain korvana ja kuuntelen?”*

Aktoreiden kommentteja:

*”Tärkeintä on ollut ammattiimme liittyvät keskustelut. Minulla on suomalaisia ystäviä, mutta en ole päässyt keskustelemaan työstä heidän kanssa.”
 ”Sain uutta rohkeutta itselleni ja arjenläheistä tietoa omalta ammattialaltani. Lisäksi huomaan, että osaan puhua Suomea yhä paremmin ja rohkeammin. Se tuntuu hyvältä!”
 ”On tärkeää että voi kysyä, ja voin saada realistisia vastauksia. Tiedän mikä on mahdollista ja mitä se vaatii.”*

Pohdintaa ja sovellusmahdollisuuksia

Womenton toteutuksen aikana on selkeästi vahvistunut ajatus, että työuramentorointi on toimiva, tehokas ja taloudellinen tapa edistää korkeakoulutettujen, eri alojen osaajien työelämätaitoja Suomessa. Lisäksi se on mielekäs keino edistää kahdensuuntaista kotoutumista. Myös mentoreiden kokemus on ollut pääsääntöisesti antoisa ja useimmat heistä ovat halukkaita toimimaan mentorina myös jatkossa. Oppiminen on ollut molemminpuolista.

Womenton toteutuksen pohjalta on tullut selkeästi esiin, että tämäntyyppiselle mentorointitoiminnalle on tarvetta (kaikkia halukkaista ei ole voitu ottaa mukaan) sekä kiinnostusta. Tarve on tullut esiin sekä mentorointiparien yhteisissä tapaamisissa että osallistujapalautteissa. Toiminnassa vuosina 2012–2014 mukana olleille aktoreille suunnatun loppukyselyn (N=60) perusteella voidaan todeta, että mentorointiprosessin aikana heistä työllistyi 37 %, josta 30 % omalle alalle ja 7 % eri alalle. Kaikkiaan 20 % sai työharjoittelupaikan omalta alaltaan ja samaten 20 % joko sai toivomansa koulutuspaikan, jatkoi jo aloitettuja opintojaan tai oli hakenut tutkimusapurahaa. Loput vastasivat saavuttaneensa mentoroinnin aikana jotain muuta. Tässä tulee kuitenkin ottaa huomioon, että mentorointi ei ole ainoa seikka, joka on vaikuttanut työllistymiseen. Pa-

loutteiden perusteella voidaan kuitenkin nähdä, että mentoroinnilla on ollut suuri merkitys työllistymisen kannalta.

Womenton toiminnassa mukana olleet maahanmuuttajanaiset kokivat tärkeimpinä verkostojen lisääntymisen sekä aiempaa laajemman ymmärryksen sekä suomalaisista (ihmisinä) että suomalaisesta työkuulttuurista. He kokivat tämän auttavan heitä parhaiten löytämään tulevaisuudessa oman paikkansa suomalaisilla työmarkkinoilla. Omien mahdollisuuksien tiedostaminen uudessa kotimaassa oli selkeästi lisääntynyt, mikä antoi naisille luottamusta omiin mahdollisuuksiin. Osallistujat kokivat myös, että heidän kielitaitonsa oli parantunut prosessin aikana; ainakin vastaajat rohkenivat käyttämään suomen kieltä enemmän kuin ennen mentorointiprosessia. Valtaosa koki, että heidän hyvinvointinsa ja itsetuntonsa olivat vahvistuneet. Tähän olivat vaikuttaneet kaikki yllämainitut seikat. Osallistujilta saatu palaute tukee käsitystä, että mielekkäällä ja koulutusta vastaavalla työllä on erittäin suuri merkitys yksilön hyvinvointiin. Vastaavasti hyvinvoinnilla ja itsetunnolla on suuri merkitys ammatilliseen identiteettiin.

Womenton toiminnan lähtökohtana on ollut ajatus, jonka mukaisesti maahanmuuttajien muissa maissa hankittu opiskeluun ja työkokemukseen liittyvä osaaminen tulee tehdä näkyväksi ja tunnustetuksi. Erilainen osaamisprofiili ei saisi olla rekrytointin este, vaan se tulisi nähdä mahdollisuutena. Kielitaitovaatimusten pitäisi olla realistisemmat työn vaatimuksiin nähden, sillä tietyn ammattisanaston voi oppia myös työtä tehdessä.

Kielitaidon lisäksi maahan muuttaneet tarvitsevat ammatillisten verkostojen ohella tietoa paikallisista työmarkkinoista. Vastaavasti maahanmuuttajataustaiset työntekijät voivat tuoda kansainvälisyyttä ja tavanomaisesta poikkeavaa osaamista ja näkemystä työorganisaatioihin.

Mentorointi on antoisaa yhdessä oppimista. Mentoreilla ja aktoreilla on oman alansa arvokasta tietotaitoa, ja tarvitaan vain tietty linkki yhdistämään nämä osaajat keskenään. Toimivan mentorointimallin koordinointi edellyttää laaja-alaista yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa sekä kannustavaa, realistista ja ratkaisukeskeistä työtettä. Osallistujien kannalta tärkein vaatimus on heidän oma motivaationsa ja halukkuutensa sitoutua

mentorointiprosessiin sekä kiinnostuksensa myönteiseen ja rakentavaan eri kulttuuritaustojen väliseen kohtaamiseen. Selkeästi rakennettu ja aika-aulutettu toimintamalli perustuu vapaaehtoisten osallistujien ja heidän keskinäisen vuorovaikutuksensa kunnioittamiseen. Ilman heidän panostaan mentorointimalli ei voi toteutua.

Koko Womento-hankkeen toimintakaaren ajan on pohdittu sitä, millä tavoin vastaavanlaista toimintaa olisi mahdollista järjestää ja soveltaa eri yhteyksissä. Muutamia kokeiluja ja mallin toteutukseen perehdyttäviä koulutuksia on järjestetty eri toimintaympäristöissä (julkinen sektori, oppilaitosympäristö, järjestökenttä) kolmella eri paikkakunnalla. Mallin toimivuudesta näissä ympäristöissä ei ole vielä tarkempaa tietoa. Työuramentorointia on mahdollista soveltaa myös muiden kuin korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien kanssa. Tämä edellyttää mm. taustatietoa kyseisen kohderyhmän erityishaasteista ja työllistymisen esteistä. Yllä mainittujen asioiden lisäksi tärkeää mallissa ja sen toteuttamisessa on mentoriparien ammatillinen yhteensopivuus. Palautteista käy selkeästi ilmi, että ammatillinen vastaavuus koettiin tärkeänä.

Womento-hankkeen pohjalta koottu ”Työuramentoroinnilla tuloksiin – Opas koulutettujen maahanmuuttajien mentorointiin” – antaa käytännönläheisiä ohjeita niille tahoille, jotka ovat kiinnostuneita toteuttamaan vastaavanlaista toimintaa eri yhteyksissä. Kokemuksemme mukaan Womentotyyppinen toiminta on mitä suurimmassa määrin sitä mitä kahdensuuntaisella kotoumisella halutaan saada aikaan.

Lähteet

- Ahlfors, Gunta, Saarela, Inka, Vanhanen, Sari & Wetzzer-Karlsson, Marina (2014): Työuramentoroinnilla tuloksiin. Opas koulutettujen maahanmuuttajien mentorointiin. Väestöliitto. Otavan kirjapaino, Keuruu.
- Buell, C. (2004): Models of mentoring in communication. *Communication Education*. 53(3), 56–73.
- Forsander, Annika (2002): Luottamuksen ehdot. Maahanmuuttajat 1990-luvun suomalaisilla työmarkkinoilla. Helsinki, Väestöliiton Väestöntutkimuslaitos, julkaisusarja D 39/2002.
- Forsander, Annika (2013): Maahanmuuttajien sijoittuminen työelämään. Kirjassa Martikainen, Tuomas, Saukkonen, Pasi & Säävälä, Minna (toim.) Muuttajat. Kansainvälinen muuttoliike ja suomalainen yhteiskunta. Gaudeamus.
- Fågel, Stina, Säävälä, Minna & Salonen, Ulla (2012): Womento – Naiset mentoroinnilla yhteisiin tavoitteisiin. Väestöliitto.
- Kram, K.E. (1983): Phases of the mentoring relationship. *Academy of Management Journal*, 26, Issue 4, 608–625.
- Kyhä, Henna (2011): Koulutetut maahanmuuttajat työmarkkinoilla. Tutkimus korkeakoulututkinon suorittaneiden maahanmuuttajien työllistymisestä ja työurien alusta Suomessa. Turun yliopisto, sarja C/321.
- TEM julkaisuja (2014): Maahanmuuttajien työllistyminen. Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. 6/2014.
- Vanhanen, Sari, Ahlfors, Gunta, Saarela, Inka & Wetzzer-Karlsson, Marina (2013): Mentorointi koulutettujen maahan muuttaneiden naisten kotoutumisen edistäjänä. Kirjassa Alitolppa-Niitamo, Fågel, Stina ja Säävälä, Minna (toim.). Olemme muuttaneet – ja kotoudumme. Maahanmuuttajan kohtaaminen ammatillisessa työssä. Väestöliitto.
- Wrede, Sirpa ja Nordberg, Camilla (toim.) (2012): Vieraita työssä. Työelämän etnistyvä eriarvoisuus. Palmenia.

Heading South, Seeking the North: the issue of illegal migratory fluxes to Italy, and from Italy to Northern Europe

Arjan Myftari

Quite often the debate over immigrants in various EU countries occupies a central space in public opinion, especially when it comes to the issue of illegal migration, which at the same time constitutes one of the major challenges for the governments of these countries. However, the so-called “gateway countries” occupy a crucial position in this debate since they have continuously faced critical situations with respect to illegal migratory fluxes during the last 10 years. One of these countries is Italy, an industrial giant with one of the largest labour markets in the EU.

Arjan Myftari is a PhD candidate at the University of Turku doing research on the level of multiculturalism in Finnish public administration.

Keywords: Migratory fluxes, Italy, illegal migration, EU countries.

The article provides a general overview of the migratory flows to Italy and, consequently, to other EU countries. It devotes specific attention to the phenomenon of illegal immigration and its particularities. To provide a clear picture of the situation, the article addresses different interrelated discursive issues by means of a coherent case study. First, it considers the issue of migration in Italy and the impact that it has on Italian society. After that, it devotes particular attention to the issue of illegal migration to Italy as well as the measures that the EU has advanced to tackle this problematic. Finally, by identifying the existing gap between migratory fluxes to Italy, illegal immigration and successive migratory flows from Italy to other EU countries, the paper then highlights the particularities of the path that illegal immigrants take on their way to Northern Europe, including Finland, as well as the risks and reasons for choosing such a destination.

Italy and Migration: an old new story

Recently the question of immigration has attracted widespread attention in the social media, in public

debate and in the normative acts adopted by EU member countries. This is because certain EU countries constantly rank among the most popular destinations for immigrants hoping for a better future. Statistical reports¹ demonstrate that Italy is one of these EU countries (European Migration Network 2005–2013, 20). Despite the fact that Italy has one of the largest labour markets and is one of the most industrialized societies in the EU, the reasons for the migratory attractions of the country vary and are quite complex, which make Italy a very interesting and particular case study. In order to achieve plausible outcomes, the analysis provided in this section focuses mainly on three central issues: the impact of migratory flows to Italy, the statistics on immigration to the country and the Italian normative approach with regard to immigration, social integration and the process of naturalization.

Until the late 1950s and the beginning of the 1960s, Italy had the highest levels of outward migration of any country in Europe. Things changed only after the late 1960s due to unprecedented economic and industrial developments in the country, which radically transformed Italy from a migrant nation into an immigrant destination. Since then,

the number of people migrating to Italy has continuously increased, especially during the last two decades. Also, the collapse of communism and the subsequent geopolitical changes in Central and Eastern Europe after the late 1980s had a significant impact on Italy as a country of destination for Eastern Europeans seeking better opportunities in Western Europe. As a result, thousands of Romanians, Albanians, Poles and Ukrainians choose to move to Italy. In fact, the immigrants from Eastern Europe found Italy well prepared to accommodate them, as the Italian government had approved Convention No. 143/1975 of the International Labor Organization (ILO) already in 1981, and, in 1986, the Italian Parliament approved Law No. 943/1986 regarding foreign workers, which was a progressive piece of legislation that placed foreign workers in the same category as Italian citizens.²

The increasing number of immigrants living in Italy, especially in the last two decades, has had a significant impact not only on the Italian economy and society but also on the country's demographical structure. Statistically (Waltson 2010, 115–120), the number of foreigners residing in Italy has increased rapidly during the last decade; whereas immigrants accounted for approximately 2.5 % of the total Italian population in 2000 (corresponding to 1,112,098 resident immigrants), they accounted for 7.2 % of the total Italian population (corresponding to 4,400,000 resident immigrants) in 2010.³

The largest cities and the metropolitan areas of Rome, Milan, Florence and Naples stand out as the first residential choices for the immigrants, not only because of the numerous job opportunities but also because of the multicultural environment of the metropolitan areas. According to the Italian Institute of Statistics (ISTAT 2011), the large increase in recent years is mainly due to influxes of Romanians (968,576, or 20.5 % of the total legal resident population of foreigners in 2011) and other new EU citizens. The other large national groups (ISTAT 2014, 3) are Moroccans (524,775, or 12.1 %), Albanians (502,546, or 11.3%), Chinese (320,794, or 7.9 %) and Ukrainians (233,726, or 5.1 %). Slightly more females than males (in contrast to more traditional migratory patterns) have migrated to Italy, but with striking differences between the national groups.⁴

Surprisingly, the recent downturn in the European economy has not affected the numbers of people migrating to Italy and the unemployment rates among immigrants are not so high. However serious the unemployment situation following the recent financial crisis in Europe, it must be stressed that both the unemployment levels among foreign workers and the gap between it and the unemployment rate of native-born Italians remained lower than in other EU countries having also recently experienced large amounts of labour immigration (Feruccio 2011, 5). Most notably, the labour market situation of immigrants deteriorated more rapidly and deeply in a country that is in many respects comparable to Italy as far as labour immigration trends are concerned: Spain (OECD 2009, 17–19). Although immigrants in Italy are extensively employed in jobs normally classified as vulnerable in cases of economic crisis, such as low-skilled jobs and jobs in the construction sector, the impact of the current crisis has so far turned out to be less severe than expected based on the indicators commonly used.⁵

However, it has to be mentioned here that immigrants in Italy are also widely represented in the public sector, in terms of their political participation and in higher education institutions. The former minister of integration (April 2013–February 2014), Cécile Kashetu Kyenge, originally from the Democratic Republic of Congo, might well represent the case par excellence of this trend, despite the fact that she has often been the target of racist insults.⁶ For many, this is a sign of how successful the process of social integration of immigrants has been in Italy. For others, it is just the natural outcome of a continuously developing multicultural Italian society. Nevertheless, the fact is that the normative experience with respect to immigration issues in Italy requires further efforts, especially in the context of identifying gaps between normative acts and implementation in practice.

Even though Italy provides one of the most advanced normative approaches in all 28 EU countries in terms of questions on immigration in general, successfully implementing such norms is still a challenge. On the one hand, while the social integration of immigrants requires more efforts before it can serve as a crucial mechanism of development for

both society and institutions, on the other hand the process of naturalization will require a long and tiring period of time. At this point perhaps, it would be fruitful to identify the biggest contradictions in terms of immigration issues in the Italian system, at least from the normative standpoint. At the end of the 1990s, following the Schengen Treaty, Italy needed to create a stable, uniform legislative framework to define the guidelines and objectives of a new immigration policy (Maritati 2000, 65–73).⁷ Consequently, Law No. 40/98 was approved. It was more attentive to social integration issues, at least in principle. The issues associated with the immigration phenomenon and its flexible nature made it possible to adopt amendments and corrective measures during the implementation stage.

The government issued the Consolidation Act of Immigration Provisions and Norms on the Condition of Foreigners (Legislative Decree No. 286/98) as well as the related Implementation Regulation (Presidential Decree No. 394/99). Law No. 40/98 was also followed by an act of regularization (Prime Ministerial Decree 16/10/98). Subsequently, there was a period of reflection, during which time immigration rules were made stricter. Legislative Decree No. 189, which contained some amendments to Consolidated Act No. 286/98, was enacted in 2002. At the same time, a measure legalizing approximately 700,000 illegal immigrant workers was approved. Some provisions of Legislative Decree No. 189 were restrictive, such as the ban on sponsoring and the tightening of work demand and supply mechanisms, or the ban on staying more than six months in the case of unemployment and the extension of residence permits from five to six years.

With respect to the issue of naturalization, it is developing rather slowly. Official statistical calculations (ISTAT 2009, 4) show that approximately 281,000 people obtained Italian citizenship between the years 1996 and 2008. An article in *La Repubblica* (2010) stressed that the rate of naturalization in Italy is much lower than in other European countries: in 2006, France granted citizenship to 148,000 immigrants, Germany to 124,000 immigrants, Great Britain to 154,000 immigrants and Spain to 62,000 immigrants. In the early part of the first decade of the twenty-first century, most naturalizations occurred as a result of marriage;

predominantly foreign women marrying Italian men (ISTAT 2009, 4). In 2007, 81.2 % of naturalizations (31,609 out of 38,466) were through marriage (Caritas/Migrantes 2009, 35). In 2008, the number declined: out of a total of 39,484 immigrants, some 14,534 (36.8 %) were naturalized based on residence criteria, whereas 24,950 (63.2 %) were naturalized for reasons of marriage. In 2009, however, the numbers were the reverse: out of a total of 40,084 naturalizations, only 17,122 (42.7 %) were for reasons of marriage and 22,962 (57.3 %) were based on residence criteria (Caritas/Migrantes 2009, 112). Obviously over time the number of people who qualify for naturalization through residence increases. Thus, in 2012 (ISTAT 2012, 4) the number of naturalized Italians was 65,383; however, compared with the above-mentioned countries this still remains a significantly low percentage.

The gateway to Europe is called Italy: illegal immigration as a problem

In many EU countries, the phenomenon of illegal immigration has long produced strong debates in society and political circles alike. Consequently, this issue has had a strong impact on the domestic politics of neighbouring non-EU countries, mainly in the southern part of the continent, where Greece, Spain and Italy in particular have faced the problems related to illegal immigration on an almost daily basis during the last few decades. Italy for its part represents a specific case in this context, mainly because the country has dealt with this phenomenon rather more than the other Mediterranean countries during the last two decades.

The small island of Lampedusa, which is located between the southern coast of Sicily and North Africa, has been transformed into an emergency point for the Italian authorities. This is because the Italian coast guard and Carabinieri are dealing with massive influxes of illegal immigrants arriving from sub-Saharan Africa almost every day. Many times the situation has been transformed into a tragedy, as the possibilities of the Italian coast guard to prevent the entry into Italian territorial waters of thousands of refugees along a wide coastal area are quite limited. Thus, the 90-mile-wide Strait of

Sicily between Tunisia and the Italian islands constitutes the single deadliest obstacle for thousands of refugees. In 2011, more than 50,000 migrants from North Africa tried to cross this narrow strip of the Mediterranean Sea; 2,200 of them died or went missing. In 2012, there were less than 1,500 arrivals in Italy, as North Africa became more stabilized and the Eurozone crisis dimmed the prospects of finding work. However, when a group of 400 migrants arrived at Lampedusa – the island south of Sicily that receives a majority of the boat traffic – in mid-August, the most remarkable thing was, well, just how remarkable it was. Arrivals of that size were a common occurrence throughout the rest of that year (Thornburgh 2012). Now such occurrences are considered outliers.

The new governments in Tunisia and Libya have both signed similar agreements with the Italians to help keep migrant traffic down. However, while North Africans are no longer considered the biggest source of illegal immigration, North Africa still stands as the best transitory solution for other Africans looking forward to coming to Europe. According to Frontex, the European Agency for the Management of External Borders, the sea crossing between North Africa and Italy is where most of the increase in attempts by illegal immigrants to reach the shores of the European Union has been recorded since the beginning of 2014. Between January and April of this year, 42,000 migrants were detected en route from North Africa to Italy. Some 25,650 of these migrants had crossed from Libya and, combined with seven other routes, the total number of illegal immigrants who have so far reached Europe this year is approximately 60,000. According to non-official statistics (Moore 2014), one-third of the migrants travelling to Europe are Syrians fleeing the country's protracted civil war, while many others come from countries blighted by insurgencies or poverty, such as Afghanistan and Eritrea. It is not surprising to find many children, pregnant women, old men and people with untreated gunshot wounds in the boats trying to reach the Italian coast.

However, the story of illegal immigration in Italy starts neither with the “Arab Spring” nor with Lampedusa. In early 1990s, thousands of Albanians arrived in Italy after crossing the 50 miles dividing

the two countries along the Adriatic Sea. Italy had never before experienced such an explosion of refugees reaching the country by boats of any kind, as the communist regime in Albania had just collapsed. Since then, a new chapter in illegal immigration to Italy and the EU has taken place. Almost every night during the period 1992–1997 hundreds of Kurds, Yugoslavs and people from the Middle East, Iran and China were ferried from Albania across the Adriatic Sea to Italy. Officials estimate⁸ that more than 50,000 illegal immigrants entered the European Union from Albania each year through Italy's heel during the above-mentioned period.

The governments of Albania and Italy announced a joint task force on 27 May 27 1995 to deal with the problem of illegal immigration from Albania to Italy. Italy also tightened its border controls. After six days at the border, the Italian troops arrested only 30 Turkish Kurds and one Albanian crossing the Adriatic. The Kurds were given medical checks, photographed and then released and told to leave Italy within 15 days. The Albanian Interior and Defense ministries during that time tightened its maritime and land border crossing patrols to prevent the country from being used as a springboard for illegal immigrants. In May 1995, Albania turned back about 500 Turks, Kurds, Pakistanis and Chinese. By late 1997, the influx of illegal immigrants arriving from the Albanian coasts to Italy had been significantly reduced, although it had not totally disappeared. The joint task force, referred to also as a Moratorium, was suspended only in early 2011, when Albania officially applied for EU membership and the country joined the Schengen “white list”.

Nowadays, data on irregular immigrants in Italy are more difficult to come by and less reliable. While ISTAT has made no official estimates, other agencies have. In 2009, there were between 500,000 and 750,000 irregular immigrants in Italy according to the OECD and a million according to Caritas (Corriere della Sera 2009). Both organizations based their estimates on hard figures that came from the September 2009 amnesty for domestic and care workers. Some 295,000 applications for regularization were received, little more than half the 500,000 that some had expected (OECD 2009). The Eurispes report for 2010 estimates that the number of irregular immigrants has since nearly doubled,

increasing from 350,000 to 600,000 (Eurispes 2010, 58). However, it still came as a shock when, in April 2011, Roberto Maroni, Italy's interior minister,⁹ mused aloud about leaving the European Union after attempts to persuade his counterparts to share Italy's illegal immigration burden fell flat.

The EU's "response" to illegal immigration: European neighbourhood policy

In the context of the Euro-Mediterranean cooperation institutionalized as part of the 1995 Barcelona Process,¹⁰ the then 15 EU member countries looked forward to formulating a strategy for neighborhood, which would generate a framework for managing both bilateral and regional relations with neighbouring areas. Thus, the European Neighbourhood Policy (ENP) was launched in 2004 and the Barcelona Process essentially became a multilateral forum for dialogue and cooperation between the EU and its Mediterranean partners, while complementary bilateral relations were managed mainly under the ENP and through Association Agreements signed with each partner country. Following the ENP philosophy, the EU is required to cooperate closely with each of its Mediterranean partners, aiming to establish support programmes for economic transition and reforms that would take into account each country's specific needs and characteristics.

Only one year after the formulation of ENP, the 2005 EU Summit in Barcelona stressed a four-pillar partnership based on the following: Political and Security Dialogue, Economic and Financial Partnership, Social Human and Cultural Partnership, and last but not least, Migration. Through the ENP, the EU was aiming to influence the relaxation of trade and financial markets around the Mediterranean, which in subsequent years could be transformed exclusively into an EU trade area with the EU acting as a regional leader. In order to obtain plausible outcomes in regional affairs, the then President of the EU Commission, Romano Prodi, launched the idea of possible closeted cooperation between the EU and its Mediterranean partners; he meant to include them at the EU table, summits and official meeting as well as to extend the EU custom border

further into the Middle East and North Africa to include countries like Egypt, Israel, Lebanon, Libya, Morocco, Syria and Tunisia.

In other words, the ENP strategy¹¹ was and still is an attempt to include the EU's Mediterranean partners as much as possible in EU institutions, one which, for its part, should offer to them everything but EU membership. Indeed, such a strategy is made operational through the promotion of prosperity and the support of economic reforms without forgetting European values, above all freedom, democracy and stability. Nevertheless, it is a matter of fact that through the ENP, the EU is trying to increase its own profits from both the perspective of foreign policy and domestic politics. From the foreign policy perspective, the ENP should contribute, at list in the long term, to the creation of a ring of security around the EU's borders. In this context, the EU could have a privileged place in trade, energy and the movement of goods and people in a wide geographical area, one that includes North Africa, the Middle East and the Caucasus region. On the other hand, from a domestic politics perspective the EU could have a free hand in cross-border management around the Mediterranean region, and consequently, more effectively observe migration, which in concrete terms would mean a reduction in illegal immigration and the chance to in some way put the EU labour market in "order".

It has to be mentioned here that the first steps taken in shaping an EU migration policy recall the Schengen cooperation launched in the mid-1980s. The reasons for such inter-governmental cooperation at the time were related mostly to abolishing internal frontiers and creating a free-movement area for the labour market and for products. However, since then the most crucial issues have been closely related to the security and protection of external borders. The then twelve EU member countries declared it to be a matter of necessity to reinforce controls along the external borders of the Schengen Area before dissolving the internal borders and establishing a truly free area of movement. In practice, this meant reinforcing border surveillance and improving checks on people crossing the external borders. This logic was adopted by EU institutions after the inclusion of the Schengen Agreement in the Amsterdam Treaty, which shifted the "Asylum,

Immigration and Visa Policy” from the third pillar (Justice and Home Affairs) to the first pillar (European Community). As a consequence, EU institutions became responsible for policy-making in the field. The priorities that dominated the EU asylum, migration and visa policy agenda were closely related to security and protection: border protection, fighting irregular migration, dismantling criminal organizations involved in trafficking and smuggling human beings, and the return and readmission of migrants. In order to carry out such objectives, the EU decided to institute close collaborative relations with the countries of origin and transit.

However, little has since been done by the EU institutions to achieve a comprehensive, sustainable and well-balanced approach to third countries in migration matters (Stancova 2010, 12). Partnerships with the countries of origin in migration matters were defined in the 1999 Tampere Program, which stressed that the EU needs to develop closer cooperation with the countries of origin, cooperate in information campaigns on legal migration, prevent trafficking in human beings, develop a visa policy and combat the use of false travel documents. The Tampere Program has also promoted the voluntary return of migrants from the EU to their countries of origin or other third countries. In 2003, the European Council proposed a two-way approach to migration: first, to fight and prevent illegal migration flows, and second, to establish legal immigration channels in Europe. The Tampere Program was replaced by the 2004 Hague Program, which introduced new objectives and deadlines: the “External dimension of asylum and migration” (EU Presidency Conclusions 2004, 1).

In general, the European Council argued in the paper that assisting third countries to build their capacity to deal with issues pertaining to migration and asylum should be a common task. After that, in 2009 the European Council adopted a new multi-annual programme known as the Stockholm Program, which primarily builds on the existing principles and objectives set out in the Global Approach to Migration and the European Pact on Immigration and Asylum. The programme explicitly highlights three principal priorities for the EU: the promotion of mobility and legal migration, the optimization of links between migration and development, and

the prevention of illegal migration. However, further in-depth analysis is needed to understand how the programme has impacted relations between the EU and neighbouring countries. In conclusion, the need to prevent illegal immigration in order to structure migration policy and the labour market in the EU could be perceived as the consequence of demographic developments in Europe, especially those related to the decline in fertility. According to the 2000 UN Department of Economic and Social Affairs Report,¹² the EU would need to achieve a net annual migration of 13 million new immigrants per year in the next fifty years to adequately cope with potential problems such as low fertility rates, the collapse of private pension systems and the numbers of retiring workers. In this context, a professor at the Geneva-based Jean Monet Center (Pausello 2013, 3) argues that the ENP should be considered a valid mechanism in so much as it focuses on migration in accordance with, first, the labour demand; second, skilled workers, while not forgetting about other categories of workers, depending on the demand; third, reducing the number of refugees and the amount of illegal immigration; and finally, reforming the EU welfare system. Indeed, there is a pressing need to reform current EU migration policy. If the EU remains concerned only about illegal migration and the protection of its borders, more people will drown in the Strait of Gibraltar or in the Mediterranean or Adriatic Sea and more people will suffocate in lorries and transport containers. In this context, perhaps a more flexible approach to cross-border policy and temporary economic migration should be taken into consideration by EU institutions and neighbouring countries.

Routes and destinations: looking south, seeking the North

According to Frontex’s “Annual Risk Analysis 2013” report,¹³ 51 % of migrants entering the EU illegally via land and sea took an eastern Mediterranean route, with many crossing into Greece before continuing on to the western Balkan region by land or through ferry links to Italy. When breaking the migrants down by nationality (and despite an overall 43 % reduction in the number of illegal migrants

compared to 2011, at 13,169 detections), Afghans still accounted for 18 % of those detected illegally crossing the border into the EU. The majority of the Afghan migrants were detected at the land border between Greece and Turkey, where the number of detections declined after August 2012. Afghans continued to be detected making secondary movement across the Hungarian land border with Serbia. In 2012, people from Syria accounted for the most dramatic change in the number of detections both in terms of relative growth and the absolute number, increasing from 1,616 in 2011 to 7,903 in 2012 (+389 %). A large majority of the Syrian migrants were detected along Greece's land border with Turkey. Migrants from Eritrea (5,038 detections in 2012, +67 %) and Somalia (2,604, +66 %) were increasingly detected along the central Mediterranean route (FRONTEX 2013, 22–28).

However, estimating the number of undocumented migrants in any country is a formidable task, one which always comes fraught with political overtones, especially in Italy and other bordering countries. Indeed, the task is complicated by a lack of any good way of knowing how many illegal immigrants have left the country. Therefore, the Italian authorities, for example, could easily lose all tracks of illegal migrants from the moment they face expulsion since not all of them are hosted in the Identification and Expulsion Center or deported in time. This difficulty is fully explained in the comparative report¹⁴ for the European Commission, the *Clandestino Project* (Triandafyllidou 2009). According to its results, the estimates varied between 1.9 and 3.8 million for the EU 27 in 2008, with approximately

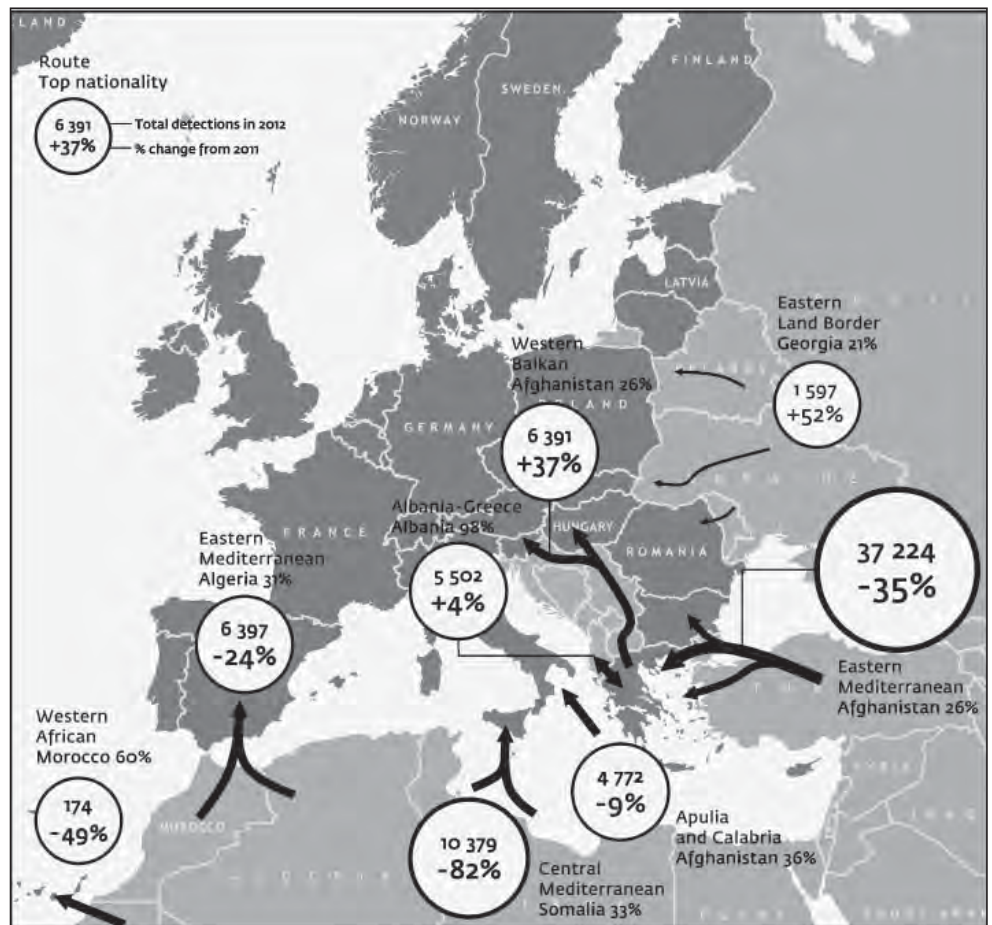

Figure 2. Routes of illegal migrants in 2013 compared to 2012 (source: FRONTEX, Annual Risk Report 2013).

40 % of the estimated number of illegal migrants residing in Italy. Nevertheless, for many immigrants the situation of illegality can be but one phase in the migration cycle, depending on the country in which they reside of course, before they obtain legal residency.

However, from the Italian authorities' point of view the problem arising here consists of the fact that illegal migrants usually choose their destination target depending on a particular country's legislation on migration, despite the fact that all EU countries are covered along general lines by the same migration policy. In reality, the EU countries vary from each other in their approach to accepting new migrants, as well as the social integration process for such migrants and how they will gain access to citizenship. From this perspective, Italy does not seem to attract many new arrivals; in most cases,

new arrivals make use of it as a transition territory for their illegal migration path toward other, “ideal destinations”. Following this logic, authorities and society in Italy are wondering why the country should face such a situation, in which the large majority of illegal migrants are seeking to go north.

In this context, and above all by aiming to somehow influence the permanence of such a category for immigrants, Italy’s Senate voted in January of this year to scrap a law that makes entering the country without proper paperwork a criminal offence. According to the new law, this means migrants can be tried and fined up to 5,000 euros before being deported. Under the planned new rules, an illegal migrant would still be barred from finding work but would have better protection from maltreatment by black-market employers. The migrant would be deemed guilty of an administrative infraction, not a crime, but could still ultimately face expulsion. The Identification and Expulsion Center, a detention complex on the outskirts of Rome where illegal immigrants can be held for several months before deportation, is not a prison. But the difference seems mostly a question of semantics. Indeed, the Italian authorities had already moved in this direction well before translating their intentions into a new normative act.

On 5 April 2011, Tunisia agreed to take two flights a day of repatriated migrants. In return, Italy offered the Tunisians coastal-patrol equipment and €150 million in unspecified support. Obviously, Italy was hoping that the sight of returning migrants will deter others from trying to make the trip. On the other hand, the then Italian minister of the interior, Mr. Maroni, sought another deal to allow him to dispatch migrants in the opposite direction to other EU countries (The Economist 2011). He wanted the EU to apply an emergency rule to relocate refugees across all member states. His idea was based principally on the observation that not all illegal immigrants entering Italy are seeking a regular Italian residence permit or asylum. In this context, he proposed a more efficient, although flexible implementation of the Dublin II Regulations,^{xv} the objective of which is to identify as quickly as possible the Member State responsible for examining an asylum application and to prevent abuse of asylum procedures, hoping to improve somehow the ap-

proach of other EU countries asylum procedures. In few words, on November 2011 EU Council of justice and home affairs, the Italian Minister of Interior called the attention of his colleagues regarding the fact that Italy shall not be considered as a responsible country for examining the asylum applications of those TCN’s who have not applied for asylum in the moment of entering to Italy. Thus, as a consequence the other EU members should reconsider their practice of deportation to Italy.

In 2012, there were more applications for asylum in the EU than at any time since early 2008. The number of claims increased between 2011 and 2012 to reach 272,208 applications. Germany ranked first, with a quarter of all asylum applications in the EU, while Italy ranked at the very bottom. Both the number of claims and the number of applicants increased by 7 % between 2011 and 2012. As regard Finland, despite the high standards of living, does not claim to have an optimally integrated foreign population nor is it considered among the top destination countries for migrants. While the proportion of foreigners to native Finns has increased steadily since 1990, it is still considerably less than in Germany, Sweden or Switzerland, where the percentages of foreign-born residents are above 10 or even 20 percent.

Finland receives between 2,000 and 6,000 applications for asylum annually. Other types of applications for legal residence have tended to relate more closely to current economic conditions and have fluctuated from 15,000 applications received annually during economic downturns to 25,000 during economic boom times. One particularly contentious type of immigrant category is that of family-related immigration, specifically when legal residence is granted for families of immigrants due to humanitarian reasons. With respect to asylum applications in accordance with the Dublin II Regulations, in 2012 Finland registered 21 % positive responses less compared to 2011. On the other side, Finland claimed 1249 deporting (740) and reaccepting (509) cases toward other EU member countries, which in total remained almost the same compared to 2012, although the number of reaccepting cases was increased at around 100 %. According to the Finnish authorities, destination countries for deporting cases during 2013 were Italy (162), Swe-

den (149), Norway (92), Germany (55) and Belgium (38); and destination countries for reaccepting cases were Italy (191), Spain (58), France (42), Poland (34) and Germany (24) (MIGRI 2013/2, 6–8).

For a large percentage of asylum seekers, the Italian normative approach to migration does not provide the best opportunities for integration and access to citizenship. Thus, the majority of people in this category plan to leave Italy the first chance they get by heading north. Using this logic, the then Italian foreign minister tried to convince his EU colleagues to somehow facilitate the existing pressure on Italian authorities, who are facing this problem not only in the border regions but also in the heart of the largest Italian cities.

Such pressure reached the most critical point in April 2009, when Italian rail police discovered about two dozen ragged and hungry Afghan teenagers living at train stations throughout Rome, including in the crawl space under sidewalk grates, to keep warm. The Afghan teens, believed to be between 14 and 16 years old, had only recently reached Rome. They had arrived in Italy after stowing away in trucks coming from the western Balkan region that then cross the Adriatic Sea on ferries. In fact, the main train stations in Rome have often been transformed into unofficial receiving centres for illegal migrants since 2005. Above all, they live at the Roma Ostiense train station, where hundreds of Afghans and illegal migrants of other nationalities wait for long periods of time in desperate conditions for the golden opportunity to travel north. Nevertheless, for the Italian authorities it does not matter how many migrants there are and for how long they have been living in such conditions, since groups of new arrivals constantly replace those who have found a way to travel to Germany, Sweden, Denmark, Holland and the UK. On the other hand, it is almost impossible to survey the entire area around the train station and maintain continuous control over hundreds of illegal migrants in a metropolis like Rome. However, with respect to the above-mentioned case, what had a huge effect on both authorities and society in general was the fact that these people were unaccompanied minor refugees.

The number of unaccompanied Afghan minors has risen dramatically in Rome in recent years, and they now constitute one of the largest groups of

young migrants in the capital city. According to the agency Save the Children, of the 1,152 minors in Rome who sought asylum in the year 2007, 264 were Afghans. Internal investigations by the same agency have revealed that young Afghans typically use Italy as a transit point, aiming to reach relatives in northern Europe, including Finland. The route has been explained to them well before leaving their country; they then pay thousands of euros to cross the Schengen border and into Italy. It is believed that during their route from Central Asia through Turkey and Greece, and finally to Italy, they are part of a larger group that includes adult journey companions.

Conclusions

In order to understand the reality and challenges of migratory fluxes toward EU countries, this article has emphasized a few relevant points that should be taken in consideration as a reflective prospect. First of all, we had the possibility to concentrate our analysis on Italy as a receiving country, the dynamic growth of migratory fluxes to Italy and the particularities of the Italian situation for immigrants and new citizens compared to other EU countries. We stressed the fact that despite the 2009–2013 financial crises, the official data claims that Italy still remains among the most attractive destinations, especially for non-EU citizens. The article then dedicated specific attention to the problem of illegal immigration and the role that “gateway countries” (Italy above all) play in this context.

Nevertheless, it was also pointed out that the EU approach with respect to neighbouring regions is laid out in the ENP, which as a long-term strategy seeks to influence not only the behaviour of extra-European countries but also, although indirectly, to provide guidelines for better managing the EU’s borders and consequently the illegal migratory fluxes toward the continent. However, it has to be mentioned here that Italy finds itself somehow isolated in its attempts to successfully manage the continuously growing numbers of illegal immigrants, even though the large majority of such immigrants view Italy merely as transit country. In any case, as far as the roots toward other EU countries, especially the

northern, is usually classified a difficult mission or in standby their period of permanence in Italy remains unclear. Often, such a reality has failed to take into account social anomalies and mass concentrations of illegal immigrants in relevant public spaces in the most important Italian cities, Rome above all, for long periods of time. Indeed, reasons for such a choice are related to legislative gaps with respect to immigration in countries like Germany, the UK, Belgium, Sweden or Finland. On the other hand, the relatively unfruitful Italian environment for the integration of immigrants, and consequently, the slow process of naturalization according to the Italian normative approach has certainly influenced the choices of immigrants. Last but not least, one should pay attention to the contradictory situation regarding the immigration issue in Italy: while on the one hand the country is seen as a “gateway to Europe”, the number of foreigners legally residing in Italy will surpass the 5 million mark in 2015, which, converted into a percentage, means 9 % of the total population. This is approximately four times the number of foreigners living in Italy only 15 years ago.

References

- European Migration Network (EMN), *The Impact of immigration on Italy’s society*, Chapter 2 “Overview of immigration history and development”, p. 20.
- Feruccio P., “Nevertheless attracting... Italy and Immigration in Times of Crisis”, LAB-MIG-GOV Working Papers, Torino 2011, p. 5.
- Maritati A., *La legge italiana: governare l’integrazione*, published in “Gli argomenti umani. Sinistra e innovazione”. Lezione dall’Italia, editoriale Il Ponte, Anno 1, no. 4 – April 2000, pp.65-73; Caritas di Roma, edited by Pittau F., *L’immigrazione alle soglie del 2000*, Sinnos Editrice, Rome 1999.
- MIGRI, *tilastokatsaus “Turvapaikka-asiat 2013”*, Helsinki 2014.
- Moore J., “European Union: Illegal immigration rises as African migrants converge in Italy”. Editorial on the International Business Times, May 2014.
- Praussello F., *Didactic material on European Economic Studies “The European Neighborhood Policy and Migration Flows”*, Jean Monet Centre of Excellence, Genoa, Italy.
- Stancova K., *Integrating EU Migration Policy into the European Neighborhood Policy*. University of Pisa, Italy, 2009.
- Thornburgh N., “Breaching Fortress Europe: Despite the downturn, migrants brave fatal crossing”. Editorial on the Time, August 2012.
- Waltson J., in *Bulletin of Italian Politics*, Vol. 2, No. 1, 2010, 115-120. Appendix: Immigration Statistics. American University of Rome, 2010.

Web sources

- BBC. <http://www.bbc.com/news/world-europe-23480489>
- Caritas – Migrantes Italia. http://www.caritas.it/home_page/tutti_i_temi/00000404_Dossier_Statistico_Immigrazione.html
- EUr – LEX. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52004DC0373>
- Europa. EU. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2005/july/tradoc_124236.pdf
- FRONTEX, *Annual Risk Report 2013*. http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2013.pdf
- ISTAT (Istituto Italiano di Statistica). <http://www.istat.it/en/>
- Migration News. https://migration.ucdavis.edu/mn/more.php?id=665_o_4_o
- Migration Policy Institute. <http://www.migrationpolicy.org/article/finlands-balancing-act-labor-market-humanitarian-relief-and-immigrant-integration>
- MIGRI (Finnish Immigration Service). http://www.migri.fi/download/50417_Tilastokatsaus_turvapaikka_asiat_2013.pdf?34f2eb97acb5d188
- NBCNews. http://www.nbcnews.com/id/30056145/ns/world_news-europe/t/afghan-teens-found-under-rome-rail-stations/#.U_Wf3mNc6Co
- The Economist. <http://www.economist.com/node/18561247>
- UN Department of Economic and Social Affairs. <http://www.un.org/esa/population/publications/migration/migration.htm>
- University of Glasgow – didactic materials. http://www.gla.ac.uk/media/media_147171_en.pdf

Notes

- 1 According to the annual results compiled by the European Migration Network for the last eight years, Italy is the fourth most popular European country as an immigrant destination, after Germany, the UK and France.
- 2 “Regulations regarding the employment and treatment of non-EU immigrant workers and against illegal immigration”, published in Official Gazette no. 8, 12 January 1987.
- 3 According to official ISTAT data, the percentage of foreign nationals residing in Italy in 2013 has increased to 8.1 % of the total population, corresponding to 4,920,000 immigrants. <http://www.istat.it/it/archivio/125731>
- 4 Ibid.
- 5 Ibid.
- 6 Among others, the most severe racist insult came from a vice-president of Italy’s Senate, Roberto Calderoli, a prominent member of the anti-immigration Northern League party. Addressing its supporters, he said: “I love animals... but when I see pictures of Kyenge I cannot but think of – even if I’m not saying she is one – the features of an orangutan.” <http://www.bbc.com/news/world-europe-23480489>
- 7 “La legge italiana: governare l’integrazione” published in “Gli argomenti umani. Sinistra e innovazione”. Lezione dall’Italia. Il Ponte, Anno 1, no. 4; Caritas di Roma, edited by Pittau F., L’immigrazione alle soglie del 2000, Sinnos Editrice, Rome 1999.
- 8 An eleven-page report by the Carabinieri, the armed police of the Italian Interior Ministry, details how Turkish smuggling organizations move Turks into Europe through Italy. Turkish migrants enter Italy along the Apulian coast, having been brought across the Adriatic from Albania. Until it was blocked by the war in ex-Yugoslavia, a more direct land route through the Balkans was used. https://migration.ucdavis.edu/mn/more.php?id=665_o_4_o
- 9 Mr. Maroni’s Northern League, and the conservative government of which it is a part, are in a fix because of North Africa’s unrest. The League is committed to blocking illegal immigration. For a while, it claimed to have done so. Last year, the number of migrants arriving by sea was negligible because of deals with Libya and Tunisia to clamp down on trafficking in the Mediterranean. The boast was specious—most illegal immigrants enter Italy by less visible means—but politically effective.
- 10 Guided by the agreements laid out in the Barcelona Declaration, it formed the basis of the Euro-Mediterranean Partnership, which has expanded and evolved into the Union for the Mediterranean. It was an innovative alliance based on the principles of joint ownership, dialogue and co-operation, seeking to create a Mediterranean region of peace, security and shared prosperity. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2005/july/tradoc_124236.pdf
- 11 The ENP is chiefly a bilateral policy between the EU and each partner country. It is further enriched and complemented by regional and multi-lateral co-operation initiatives: the Eastern Partnership (launched in Prague in May 2009), the Euro-Mediterranean Partnership (EUROMED, the Euro-Mediterranean Partnership, formerly known as the Barcelona Process, re-launched in Paris in July 2008) and the Black Sea Synergy (launched in Kiev in February 2008). As part of the ENP, the EU offers our neighbours a privileged relationship, building upon a mutual commitment to common values (democracy and human rights, rule of law, good governance, market economy principles and sustainable development). The level of ambition of the relationship depends on the extent to which these values are shared. The ENP includes political association and deeper economic integration, increased mobility and more people-to-people contacts. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52004DC0373>
- 12 The report is called “Replacement Migration: Is it a Solution to Declining and Aging Populations?” and offers a general overview of the demographic challenges that could persist in the EU countries until 2050. <http://www.un.org/esa/population/publications/migration/migration.htm>
- 13 In 2012, there was a steady flow of Afghans and, to a lesser extent, Pakistanis arriving in the southern Italian blue borders of Calabria and

Apulia with a very large increases during the third quarter of 2012. The most commonly detected migrants were from Afghanistan, representing a steady share of about 30 %. Detections of migrants from Pakistan, Bangladesh and Syria have increased quite sharply since the beginning of 2012. Many migrants indicated that they had initially entered the Schengen area by crossing the land border between Greece and Turkey. In 2011, it was estimated that more than 15 % of migrants reported at the Greek–Turkish and border were afterwards detected in Apulia and Calabria. http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2013.pdf

¹⁴ According to the report, there are undocumented immigrants (TCNs) within the EU area who have entered illegally; those TCNs who have overstayed their visas; and those European citizens who have moved from one European country to another, under EU freedom of movement, but have overstayed their right to reside in any one country under EU law. There appear to be very few of the first, somewhat more of the second, and relatively few of the third type

of immigrant. http://www.gla.ac.uk/media/media_147171_en.pdf

^{xv} This Regulation establishes the principle that only one Member State is responsible for examining an asylum application. The objective is to avoid asylum seekers from being sent from one country to another, and also to prevent abuse of the system by the submission of several applications for asylum by one person. The objective and hierarchical criteria, such as principle of family unity, issuance of residence permits or visas, illegal entry or stay in a Member State, legal entry in a Member State and application in an international transit area of an airport, are therefore defined in order to identify the Member State responsible for each asylum application. The Member State designated as responsible for the asylum application must take charge of the applicant and process the application. The Dublin II Regulation replaces the 1990 Dublin Convention which set the criteria relating to a country responsible for processing an asylum application. All EU Member States shall apply the Regulation, including Norway, Iceland, Switzerland and Liechtenstein.

*John Morton -palkinnon haku on auki
Siirtolaisuusinstituutin hallitukselle voi tehdä
esityksiä palkinnon saajista 18.2.2015 asti.*

Esitykset voi toimittaa osoitteeseen:

Siirtolaisuusinstituutti
Kirsi Sainio
Eerikinkatu 34
20100 Turku
Finland
Tai kirsi.sainio@utu.fi

Myytti asevelvollisuudesta amerikansiirtolaisuuden syynä

Markku Mattila

"Venäläiseen" sotaväkeen joutumisen pelkoa ja asevelvollisuuden pakoilua pidetään yhä yleisesti eräänä keskeisenä vanhan amerikansiirtolaisuuden syynä. Onko asia todella niin?

Kirjoittaja on Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen aluepäällikkö.

Avainsanat: Suomi, amerikansiirtolaisuus, asevelvollisuus, kutsunnat, venäläistäminen.

Siirtolaisuudesta kiinnostuneiden tutkijoiden ja 'maallikoiden' kanssa tulee usein esiin käsitys venäläisestä "sortokaudesta" ja vuoden 1901 asevelvollisuuslaista keskeisenä syynä Pohjanmaan laajaan siirtolaisuuteen. Asiasta tunnutaan olevan syvästi vakuuttuneita. Mutta onko näkemykselle katetta?

Jo professori Reino Kero kirjoitti aikanaan, että kysymys asevelvollisuuden pakoilusta ja venäläisten sortokausien merkityksestä on mielipiteitä jakava asia. Tämä tarkoittaa, että kysymys on ideologisesti latautunut. Kero toi esiin, että sortokaudet tuottivat toki poliittista pakolaisuutta. Tällöin kyse kuitenkin oli harvalukuisista johtajista ja keskeisistä toimijoista. Esimerkkeinä Kero nimesi vasemmistolaisen Santeri Nuortevan ja oikeistolaisen Eero Erkön. Kero tähdensi myös, että on esimerkkejä siitä, että selvästi on myös valehdeltu väitettäessä, että oman siirtolaisuuden syy olisi ollut asevelvollisuuden pakoilu. (Kero 1996, 50)

Keron oma kanta on se, että "asevelvollisuuden pakoilu siirtolaisuuden syynä on siirtolaishistorian esityksissä ollut paljolti myytti – tarina, joka on antanut siirtolaisuuden historialliselle tarkastelulle ylimääräistä hohtoa". Hänen mukaansa joidenkin siirtolaisten muuttopäätökseen asevelvollisuus ja venäläinen "sortovalta" tietenkin vaikuttivat. Mutta oliko heidän määränsä 500 vai 5 000, sitä on mahdotonta laskea. Jos määrä kuitenkin oli tuhansia, tarkoittaa tämä, että pakoilijoiden osuus kaikis-

ta amerikansiirtolaisista olisi 1–2 prosenttia. (Kero 1996, 50–52) Näiden lukujen valossa asevelvollisuutta ei voitane nimetä keskeiseksi muuttosyyksi.

Lisäksi, jos tarkastellaan suomalaisen asevelvollisuuden historiaa, saadaan kuvaan Keron näkemystä tukevia elementtejä. Ruotuarmeija – joka sekään ei ollut ollut "yleinen ja yhtäläinen", vaan periaatteessa ammattisotilaiden palkka-armeija¹ – lakkautettiin "toistaiseksi", kun Suomi liitettiin Venäjän keisarikuntaan.² Senkin jälkeen suomalainen saattoi antautua sotilasuralle. Esimerkiksi Haminan kadettikoulu koulutti suomalaisen aateliston vesoista ammattiupseereja keisarikunnan armeijan tarpeisiin. Tunnetuin esimerkki lienee loisteliään hoviuran tehnyt C.G.E. Mannerheim. Suomessa oli myös ammattisotilaista eli värvätyistä koostuneita suomalaisia joukkoja. Tunnetuimpia näistä

¹ Ruotujakolaitoksessa maan maatiloista muodostettiin 2–6 maatilan ryhmiä eli ruotuja. Ruodun tehtävänä oli kustantaa yksi sotilas varusteineen ja aseineen. Ruotu järjesti palveluksessa olevalle sotilaalle myös torpan asunoksi ja palan maata viljeltäväksi. Siitä ruotusotamiehen perhe sai elantonsa. Upseerien ja aliupseerien palkkaus hoidettiin heille määrättyjen kruunun sotilasvirkatalojen kautta. Miehistön palkan maksoivat siis talonpojat ja upseeriston palkan kruunu.

² Kun ruotuarmeija oli lakannut olemasta, upseerit ja aliupseerit saivat pitää palkkaetunsa, esim. virkatalot. Miehistö menetti ruotutorppansa ja palkkansa, mutta heille maksettiin Ruotsin lain mukaista eläkettä.

lienevät Suomen kaarti eli Henkikaartin 3. Suomen Tarkk'ampujapataljoona (noin 500 miestä) sekä laivaston jalkaväkiyksikkö eli meriekipaasi (noin 1 100 miestä). Lisäksi keisarikunnan käymät sodat heijastuivat Suomeen erilaisten muiden joukko-osastojen perustamisina ja lakkauttamisina.³ Näihin joukkoihin sotilaselämästä haaveilevat miehet saattoivat mennä. Esimerkiksi Aleksis Kivi kuvaa, miten Jukolan veljekset, kun asiat jälleen kerran olivat menneet umpisolmuun, olivat menossa Parolannummelle värväytymään (ammatti)armeijaan.

Venäjän keisarikunnassa otettiin eurooppalaisen esimerkin mukaan käyttöön asevelvollisuus. Tämän myötä asevelvollisuus säädettiin myös Suomeen vuonna 1878. Tämäkään asevelvollisuus ei ollut ”yleinen ja yhtäläinen” vaan valikoiva. Rauhan aikana asevelvollisuudesta oli vapautettu melkoinen joukko miehiä. Esimerkiksi tietyt ammattikunnat vapautettiin kokonaan (mm. papit, opettajat, laivojen kapteenit, luotsit, konemestarit ja kauppa-laivojen merimiehet) mutta myös Lapinmaan kihlakunnan ja Oulun läänin asukkaat sekä kaikki perheen elättäjät. (Asevelvollisuuslaki 18.12.1878)

Itse kutsuntatilaisuudessa valikoivuus jatkui. Joka vuosi kutsuntoihin oli määrätty yhden ikäluokan asevelvolliset: ne jotka olivat edellisenä vuonna täyttäneet 21 vuotta. Kutsuntoihin saapuneet ”heittivät arpaa”. Arvan perusteella kutsutut jaettiin ”vakinaiseen väkeen” menijöihin ja reserviin menijöihin. Kolme vuotta kestävään asepalvelukseen arvottiin noin 10 prosenttia ikäluokasta, loput siirrettiin suoraan reserviin. Asepalveluksen suorittaneet olivat palvelunsa jälkeen reservissä kaksi vuotta, suoraan reserviin siirtyneet viisi vuotta. Tämän jälkeen mies kuului nostoväkeen. Vakinaisen armeijan koko oli vähäinen. Ensimmäisissä kutsunnoissa vuonna 1881 rauhanajan armeijan kooksi määriteltiin 5 600 miestä. Koulutus tapahtui suomeksi tai ruotsiksi, mutta komentokielenä käytet-

³ Esimerkiksi vuosina 1846–1860 toimi Suomalainen krenatööripataljoona. Krimin sodan aikana (1853–1856) ruotujakolaitoksen avulla koottiin yhdeksän ruotupataljoonaa, jotka lähetettiin täällä jo olevien venäläisten joukkojen rinnalla puolustamaan Suomen rannikkoa briteiltä ja ranskalaisilta. Sodan jälkeen ruotujoukoista taas luovuttiin, ja lopullisesti ruotujakolaitos lakkautettiin nälkävuonna 1867.

tiin venäjää. (Asevelvollisuuslaki 18.12.1878; Laitinen 2005, 48, 54)

Vuoden 1901 ”venäläistetty” asevelvollisuuslaki ei juuri muuttanut lain sisältöä. Pääasiallinen muutos koski sitä, että venäläiset upseerit pääsivät Suomen armeijan virkoihin ja suomalaisia joukkoja voitaisiin lähettää valtakunnan muihin osiin. Kutsutavien valintamenettelyyn ja kutsuntojen valikoivuuteen (”arvanheittoon”) ei tullut muutoksia. Armeijan rauhanajan kokoa pienennettiin viiden vuoden ajaksi vain 2 000 sotilaaseen. Sen jälkeen kokoa oli tarkoitus nostaa 4 000 sotilaaseen. (Korhonen (toim.) 1949, 818–822)

Suomalaisella miehellä oli siis yhä pienempi mahdollisuus joutua vakinaiseen asepalvelukseen. Vuosien 1902–1904 kutsunnoissa kutsuttavan ikäluokan koko oli vuosittain noin 25 000 miestä. Tämä tarkoitti sitä, että esimerkiksi Helsingin kaupungissa vuonna 1902 sen vuoden asevelvollisten määrä oli 870 miestä (kaupungin koko väkiluku oli 100 000 henkeä). Samana vuonna armeijaan otettiin kaikkiaan 190 miestä – koko Suomen Suuriruhtinaskunnassa! (Korhonen (toim.) 1949, 326–327, 818–822; Öhquist 1922, 74).

Suomessa lainmuutos aiheutti kuitenkin poliitista kuohuntaa, esimerkiksi organisoituja kutsuntalakkoja ja laajamittaista pakoilua. Erityisen voimakasta kutsuntalakkoilu oli Pohjanmaalla. (Korhonen (toim.) 1949, 325–327; Klinge 1997, 384) Keskeistä asiassa on kuitenkin se, että asevelvollisuuslaista oli tullut poliittisen taistelun väline. Suomalainen eliitti näki sen venäläistämisen eräänä ilmenemismuotona, jota piti vastustaa sen tähden. Sitä ei siis suinkaan vastustettu siksi, että siitä oli tullut erityinen rasite tai vaara suomalaisen miehen hengelle ja terveydelle. Vastustus oli menestyksekkästä, sillä Venäjä lopetti lain toimeenpanon vuonna 1905. Suomalaiset vapautettiin asevelvollisuudesta ja sen muodostama rasitus korvattiin Venäjän valtionkassaan maksetulla rahalla, niin sanotuilla sotilasmiljoonilla (Luntinen 1984).

Kun siis ”venäläinen” asevelvollisuuslaki oli voimassa vain kolme vuotta (1902–1904), silloiset kutsunnat koskivat vain yhtä ikäluokkaa kerrallaan (edellisenä vuonna 21-vuotta täyttäneitä), vakinaisen armeijan koko koko oli 2 000 miestä ja vain korkeintaan 10 prosenttia nosti armeijaan passittavan arvan, ei uhka joutua ”venäläiseen” sotaväkeen

koskenut kovinkaan suurta joukkoa, eikä se tässä joukossa ollut kovinkaan realistinen. Lisäksi siirtolaisuus jatkui massamittaisena vaikka koko asevelvollisuus lopetettiin. Mikäli asevelvollisuus olisi ollut merkittävä syy, olisi sen poistumisen pitänyt näkyä lähtijöiden määrässä.

Mistä yhä toistettu myytti sitten kumpuaa? Nähdäkseni taustalla on Suomen oma poliittinen tilanne. Venäläistämistä vastaan käyty poliittinen taistelu oli sitä johtaneiden mielestä suomalaisen isänmaan ja isänmaallisuuden suurponnistus. Sen eturintamassa olevien poliittisten, kulttuuristen ja älymystöä edustavien johtajien mukaan taisteluun tarvittiin koko kansan yhteinen voima. Oli karvas pala huomata, että suuri määrä rahvasta näytti viisaavan isänmaan hädästä, vaan mieluummin lähti muille maille. Heihin ei kotimainen eliitti suhtautunut suopeasti. Heidät voitiin nähdä taistelutahtoa, -moraalia ja -kykyä nakertavana 'viidentenä kolonnana' tai 'renegaatteina', jotka hylkäävät isänmaan sen äärimmäisen hädän hetkellä. Tätä näkemystä tiivistä esimerkiksi patrioottisen kirjailija Ilmari Kannon runo vuodelta 1911, joka sävellettynä on tunnettu Nälkämaan lauluna eli Kainuun marssina. Sen tunnetut lopetussäkeet "meidän on uudesta luotava maa, raukat vain menköhöt merten taa" viittaavat suoraan siirtolaisiin. Ja myös siihen kokonaisvaltaiseen tehtävään, mitä isänmaan ylösrakennus "meiltä" vaati.

Ajatusta venäläistämispoliitikasta massamittaisen 'maastapaon' taustalla ruokki myöhemmissä tulkinnoissa myös 1920- ja 1930-luvuilla voimissaan ollut russofobia. Tuolloin keisarin "sortovalta", oma "punakapina", bolshevismien pelko ja meillä ollut vasemmistolainen liikehdintä pyrkivät sekoittamaan yhdeksi näkemykseksi siitä, että suomalaisten ongelmien takana on aina Venäjä. Niinä

aikoina ja niissä sosiaalisissa paineissa oli varmasti hyväksytympää ilmoittaa tai muistella – tai jälkeensä jääneiden ilmoittaa tai muistella – oman (tai jo edesmenneen sukulaisen) maastalähdön syyksi asevelvollisuuskutsunnat tai venäläinen "sorto", kuin mainita vaikkapa isänmaan elatuskyvyttömyys tai oma seikkailunhalu. Näistä kun ensimmäinen olisi langettanut ruman varjon isänmaan päälle ja toinen leimannut lähtijän 'kevytkenkäiseksi' onnenonkijaksi. Juuri sellaiseksi "raukaksi", josta Kiannon tekstissä puhutaan.

Lähteet

- Asevelvollisuuslaki 18.12.1878. Suomen Suuriruhtinaanmaan asetuskokoelma No 26/1878.
- Kero, Reino 1996. Suureen Länteen: Siirtolaisuus Suomesta Yhdysvaltoihin ja Kanadaan. Suomen siirtolaisuuden historia I. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.
- Klinge, Matti 1997. Keisarin Suomi. Suomennos Marketta Klinge. [Espoo]: Schildt.
- Korhonen, Arvi (toim.,) 1949. Suomen historian käsikirja. Jälkimmäinen osa. Porvoo: WSOY.
- Laitinen, Kari 2005, Suomalainen asevelvollisuus. Historiallinen kaari, kehitys ja kansallinen olemus. Teoksessa Kari Laitinen & Arto Nokkala, Suomalainen asevelvollisuus : historiaa, haasteita ja tulevaisuutta. Puolustusministeriön julkaisuja 1/2005. Helsinki: Puolustusministeriö, 1–118.
- Luntinen, Pertti 1984. Sotilasmiljoonat. Historiallisia tutkimuksia 125. Helsinki: SHS.
- Öhquist, Johannes 1922. *Leijonalippu: Suomen kansan nousu vapauteen*. Helsinki: Otava.

Palumuutto kotiseudulle – mitkä tekijät vaikuttavat taustalla?

Elli Heikkilä

Jo Ravenstein havaitsi 1800-luvulla, että muutto paikkakunnalta toiselle aiheuttaa aina kompensoivaa takaisinmuuttoa. Tämä on yksi hänen muuttoliikelaeistaan. Palumuutto onkin yksi alueiden ja niiden väestönkehityksen kannalta keskeinen muuttovirta, sillä palaajilla ja palaamaan aikovilla on jo kosketuspintaa lähtöalueelle – kotiseudulle ja juurille. Kaikille kotiseutu ei ole se paikka, missä on syntynyt. Joku saattaa kokea omakseen paikan, jossa yksilö on viettänyt elämässään merkittävän ajanjakson ja tuntee siten alueen läheiseksi. Jopa niin läheiseksi, että hän haluaa palata sinne.

Palumuuton subjektiiviset syyt ovat moninaisia. Työikäisillä palumuuttajilla erityisesti työpäikan ja toimeentulon varmistuminen, ovat tärkeimpiä lopullisen muuttopäätöksen varmistajia. Perheen muuttaessa merkitsee myös se, että molemmille puolisoista löytyy koulutustaan vastaavaa työtä. Lapset ovat perheiden kohdalla myös muuttajia. Kuullaanko heidän mielipidettään palumuuton suhteen, riippuu aina jokaisesta perheestä itsestään. Perheiden sisällä voi löytyä ns. tavoite- ja pakkomuuttajia esimerkiksi siten, että perhe palumuuttaa toisen vanhemman kotiseudulle ja hänellä voi olla siellä uralla etenemistä. Puolison kohdalla voi olla tilanne, että hän ei löydä oman alansa työtä ja työllistyy toiselle toimialalle tai jää alussa työttömäksi. Eläkeläisillä taloudellisilla syillä ei ole samaa painoarvoa muuton suhteen. Eläkkeelle jääminen voi siten mahdollistaa muuton kotiseudulle, kun työ ei enää sido toiseen paikkaan.

Ei-taloudellisista tekijöistä tärkeimmäksi palumuuton syyksi nousee kotiseuturakkaus. Palumuuttajilla kotiseuturakkaus ilmenee kaipuuna kohdealueelle, jonne heillä on vahva tunneside ja jonka he tuntevat läheiseksi. Alueen vetovoimaa lisää yleensä sekin, että siellä asuu sukulaisia ja ystäviä. Identifioituminen alueelle näkyy myös esimerkiksi siellä asuvien ihmisten elämäntyylin ja murteen kautta. Myös luonnonmaantieteellä on merkitystä, sillä yksilö voi olla kiinnittynyt kotiseutunsa maisemaan, puhtaaseen luontoon ja esimerkiksi neljään vuodenaikaan.

Käsitteenä alueen identiteetti viittaa kuulumiiseen alueellisesti ja kulttuurisesti johonkin yhteisöön ja elämäntapaan. Paikan kokeminen on siinä, miten yksilö on juurtunut paikkaan. Mitä hitaammin sopeutuminen muualle on onnistunut, sitä useammin palumuuttoajatukset ovat käyneet mielessä. Palumuuton todennäköisyys on myös sitä suurempi, mitä lyhyempi aika on muuttamisesta toiselle alueelle. Monet pitävät säännöllisesti yhteyttä kotiseudulle, ja paluu on helpompi pidemmänkin ajan kuluttua.

Potentiaalisia palaajia kotiseudulle on runsaasti maassamme. Tämä on ilmennyt lukuisissa tutkimuksissa, joita on tehty vuosien varrella. Monet odottavat oikeaa ajankohtaa toteuttaakseen muuttonsa tai sitten he ratkaisevat tilanteen siten, että asuvat vuoden aikana useassa preferoimassaan paikassa, joista yksi on kaipaamansa kotiseutu.

Sota kuljettaa

Lilli Kojo

Siirtolaisuusinstituutissa on syksyn 2014 ollut esillä Nikolai Pakin näyttely Inkerin kylän historia (1600–1950). Näyttelyssä on 20 taulua, jotka kuuluvat taiteilijan 60 taulua käsittävään inkeriläisten historiaa esittelevään kokonaisuuteen. Nämä taulut löytyvät myös taiteilijan veljen Rudolf Pakin kokoamasta kirjasta Nikolai Pakki – Inkerin kylän lähihistoria taiteessa.

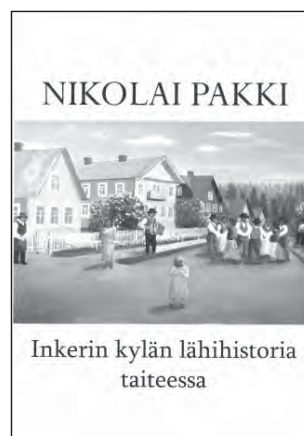
Nikolai Pakin maalaukset ovat värikkäitä ja edustavat naivistista tyyliä. Esillä olevien maalausten takana olevat tarinat ovat kuitenkin väriltään synkempiä. Taiteilijan oma perhe joutui lähtemään toisen maailmansodan aikana kotikylästään Inkerimaan Tärölästä. Matka vei ensin Viroon, josta perhe pääsi toukokuussa 1943 Suomeen töihin. Puolitoista vuotta he asuivat Toijalassa, jossa äiti, isä ja isoveli tekivät maataloustöitä ja Nikolai ja Rudolf kävivät koulua. Neuvostoliitto vaati kuitenkin inkeriläiset takaisin. Pakin perhe luuli muiden inkeriläisten tavoin pääsevänsä takaisin kotiseudulle, mutta heidät vietiin Tverin alueelle Moskovan lähelle. Perheen isä menehtyi talven rankoissa metsätöissä. Äiti sai järjestettyä itsensä ja pojat takaisin kotikylään, josta he pian tulleen uuden muuttokäskyn jälkeen päätyivät Viroon asumaan.

Samankaltaiset inkeriläiskohtalot esiintyvät myös Anitta Kaitajärven romaanissa Rikotut kuvat (2014), tosin sivuosassa. Kaitajärven teos alkaa jatkosodan jälkeisestä aselevosta vuonna 1944. Päähenkilö Asseri palaa Suomeen sotavankeudesta Neuvostoliitosta. Heti sodan alussa kadonnut ja myöhemmin jo kuolleeksi julistettu Asseri tietää kotona odottavan vaimonsa Annan ja heidän lapsensa, jota Asseri ei ennen sodan alkamista ehtinyt näkemään. Kotipirtin lattialla leikkii kuitenkin myös pienempi lapsi. Anna oli päättänyt jatkaa elämäänsä tyhjän arkun hautaamisen jälkeen. Vaikka toi-

sen lapsen isän on sota kuljettanut rajan yli toiseen suuntaan, on Asserilla suuria vaikeuksia hyväksyä lasta kotiinsa. Asseria myös painavat kovat kokemukset vankileiriltä. Lisäksi häntä hävettää se, että hän osallistui sodan aikana vain yhteen taisteluun.

Asserin ja Annan pihapiirin pienessä mökissä asuu inkeriläinen Vera. Vera on tullut Viron kautta Suomeen ja hän on Annin läheinen ystävä. Veralla ei ole tietoa miehensä olinpaikasta ja kun Neuvostoliitto haluaa inkeriläiset takaisin, lähtee Verakin kolmen poikansa kanssa. Hänellä on ikävä kotikyläänsä ja sukulaisiaan; ehkä mieskin on palaamassa kotiin. Juna ei vie Veraa kuitenkaan Inkeriin, vaan Jaroslaviin, jossa metsätyöleirin ankarissa olosuhteissa Veran alkaa olla mahdoton pitää lapsensa hengissä.

Anitta Kaitajärven teos on fiktiivinen, mutta se perustuu todellisiin historiallisiin tapahtumiin ja kirjailija on tehnyt taustatyönsä huolella. Tarina kulkee eteenpäin vauhdikkaasti ja vääjäämättä edessä olevien ikävien juonenkäänteiden takaa pilkistää toivo.

Kirjat ovat lainattavissa Siirtolaisuusinstituutin kirjastosta.

Siirtolaisuusinstituutin vastaanottamaa arkisto- ja museomateriaalia 1.2.–7.11.2014

Siirtolaisuusinstituutti kiittää lämpimästi kaikkia lahjoittajia!

Jarno Heinilä

Instituutti on saanut jälleen huomattavan määrän lahjoituksia. Varsinainen yksityiskohtainen lahjoitusluettelo löytyy netistä osoitteesta: <http://www.migrationinstitute.fi/fi/arkisto/lahjoitukset>.

Arkistot ja kokoelmat: Instituutti on vastaanottanut neljä suurempaa arkistokokoelmaa. Niistä suurin on Filmihalli Oy:n toimitusjohtajan Antti Välikankaan lahjoitus koskien hänen videomateriaaliaan, valokuviaan, käsikirjoituksiaan jne. Materiaali lahjoitettiin instituutille 40-vuotisjuhlien yhteydessä 15.8.2014.

Prof. Jorma Pohjanpalon yksityisarkistoon liittyvä siirtolaisuusmateriaali tarjoaa huomattavan määrän tietoa 1930-luvun australiansuomalaisista. Kolmannen merkittävän kokonaisuuden muodostaa Saksan Suomi-koulujen arkisto, joka sisältää yli kahdenkymmenen Saksassa toimivan Suomi-koulun pysyvästi säilytettävät asiakirjat 1970-luvulta 2010-luvun alkuun.

Amerikansuomalainen Esa Hakala on täydentänyt kokoelmaansa, jossa on materiaalia erityisesti eräistä floridansuomalaisista yhteisöistä, sekä Hakalan omaan perheeseen liittyvää aineistoa.

Kirjeet ja postikortit: Instituutti on vastaanottanut kaikkiaan kahdeksan lahjoitusta, jotka sisältävät kirjeitä ja postikortteja. Määrällisesti suurin on herra Aaro Ala-Outisen siirtolaispostikorttikokoelma, joka koostuu n. 200 kortin kopiaista.

Viranomaisasiakirjat: Kaksi lahjoitusta, jotka käsittävät Australiaan ja toinen USA:han suuntautunutta siirtolaisuutta.

Elämäkertakirjoitukset: Lahjoitukset käsittävät kahden henkilön elämänkerrat: elämäkerta-kirjoitus amerikansuomalaisesta Katri Tervosesta (1887–1968), sekä australiansuomalaisesta Matti Penttilästä.

Haastattelutallenteet: Amerikansuomalaisten haastatteluja, vv. 1984–1989. 23 C-kasettia.

Luettelot: Kokoelmamme ovat karttuneet neljällä luettelo-kokonaisuudella, joista mainittakoon seuraavat luettelot: luettelo Lempi Dagmar Mans-

fieldin yksityisarkistosta Kanadan valtionarkistossa; luettelo Finnish Canadian Amateur Sports Federationin arkistosta Kanadan valtionarkistossa; luettelot Neuvostoliittoon loikanneista Stalinin vainoissa menehtyneistä kolttsaamelaisista; Neuvostoliittoon loikanneista petsamonsuomalaisista; luettelo Karjalan tasavallassa Puudoshin kaupungissa vuosina 1937–38 teloitetuista 60 suomalaisesta.

Valokuvat ja negatiivit: Tähän ryhmään kuuluu kahdeksan lahjoitusta, joista mainittakoon mm. Amerikansuomalaisen Keskusosuuskunnan (Central Co-operative Wholesale) koulutustoimintaan liittyviä valokuvia 1920–1930-luvuilta; pappi Eero Vartiainen työhön ja perheeseen liittyviä valokuvia USA:sta (1921–1938); Leväsen perheen Australian-siirtolaisuuteen liittyviä valokuvia 57 kpl.; viisi valokuvaa 1900-luvun alun Ohion amerikansuomalaisista.

Sukulselvitykset ym. sukututkimuksen yhteydessä syntyneet aineisto: Sukututkimukseen liittyen on vastaanotettu neljä lahjoitusta. Materiaali kohdistuu Saksaan, Pohjois-Amerikkaan ja Australiaan suuntautuneeseen siirtolaisuuteen.

Artikkelit: Artikkelit-kokoelma karttui kahdella lahjoituksella: artikkelilla Penedon brasiliansuomalaisen siirtokunnan asukkaasta Emil Markkulas-ta, sekä amerikan- ja kanadansuomalaisiin liittyviä tieteellisistä aikakauslehtiartikkeleista.

Lehtileikkeet: Lehtileikkeet-kokoelmamme karttui neljällä lahjoituksella. Näistä huomattavin on Suomen Paluumuuttajat r.y.:n keräämä paluumuuttoaiheinen lehtileikekokoelma, joka koostuu noin n. 200 leikkeestä vuosilta 1976–2013.

Äänilevyt: Äänilevykokoelmamme karttui neljällä LP-levyllä, lahjoittajana kanslianeuvos Risto Laakkonen.

Esineet: Order of Runeberg-järjestön jäsenrintamerkin lahjoitti rouva Anja Auer Muurasjärveltä.

Muut lahjoitukset koostuvat kahdesta kokonaisuudesta, jotka käsittävät valokopioituja piirroskuvia, lehtileikkeitä lehtimateriaalista, valokuvia jne.

Helsinki 3.11.2014

Yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain uudistustyö etenee

Jarno Heinilä

Suomen arkistolainsäädäntöä ollaan uudistamassa perinpohjaisesti lähivuosina. Nykyinen arkistolaki on jo 20 vuoden takaa. Lain voimassaolon aikana on arkistojen toimintaympäristö kokenut suuria muutoksia, joista ehdottomasti merkittävin on ollut digitalisoitumisesta seurannut sähköisen arkistoinnin sekä tiedonhaun jatkuva yleistyminen. Tämä murros yhdessä valtiontalouden kroonisten säästöpainneiden sekä arkistolainsäädännön yleisen selkeyttämistavoitteen kanssa toimi punaisena lankana, kun opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman yksityisarkistojen valtionapua koskevan lain uudistamista pohtineen työryhmän luonnos uudeksi yksityisarkistolaiksi esiteltiin opetus- ja kulttuuriministeriön 3.11.2014 järjestämässä kuulemistilaisuudessa. Asianosaisten organisaatioiden edustajien keskuudessa luonnos sai suurelta osin suopean vastaanoton; esitetty kritiikki tiivistyi ehdotusluonnoksen problemaattiseen luonnehdintaan ”kansallisesti arvokkaista asiakirjoista”.

Yksityisarkistojen asemasta on säädetty lailla vuodesta 1975 alkaen, jolloin astui voimaan laki yksityisten arkistojen valtionavusta. Lain keskeisenä tarkoituksena on ollut turvata kansallisen kulttuuripe-

rinnön ja tieteellisen tutkimuksen kannalta merkityksellisiä aineistoja säilyttävien yksityisten arkistojen toimintaedellytykset. Pysyvää valtionapua saa tällä hetkellä 11 arkistoa. Uudessa yksityisarkistolaissa pysyväisluonteisen tuen saajat olisivat samoja kuin tähänkin asti. Lakiluonnoksessa oleva tavoite resursien suuntaamisesta enemmän itse toimintaan kuin toimintaa ylläpitäviin instituutioihin tulisi merkitsemään arkistojen välisen yhteistyön lisääntymistä ja syvenemistä. Tämä voisi käytännössä johtaa esimerkiksi eri arkistojen yhteisiin säilytystiloihin.

Uudessa lakiluonnoksessa pysyvän avustuksen rinnalla olisi aivan uutena rahoitusmuotona ns. kertaluontoinen hankeavustus, jollaista voisivat hakea yksityisten yhteisöjen lisäksi myös julkisyhteisöt sekä yksityiset henkilöt tai jotkut edellä mainituista yhdessä. Tämä tekisi mahdolliseksi yksityisen ja julkisen sektorin yhteishankkeet yksityisarkistojen kehittämisessä. Siirtolaisuusinstituutille ja sen arkistotoiminnalle juuri hankeavustuspykälä edustaa lakiluonnoksen konkreettisinta antia. Toteutuessaan laki olisi omiaan vauhdittamaan arkistoihin liittyvien kehittämishankkeiden suunnittelua.

Otamme vastaan lahjoituksia

Siirtolaisuusinstituutilla on sääntöjensä mukaan oikeus ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja Suomesta ja ulkomailta. Aikaisemmin saamansa lahjoitukset instituutti on sijoittanut mm. tutkimusrahastoonsa, josta tuetaan vuosittain suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvää tutkimusta, dokumentaatiota ja konferenssitoimintaa.

Instituutissa ylläpidettävä siirtolaisuusarkisto ottaa myös vastaan lahjoituksena erilaisia dokumentteja jälkipolville säästettäväksi. Tällaista materiaalia ovat mm. käsikirjoitukset, kirjeet, valokuvat, äänilevyt ja pienimuotoiset tarve-esineet.

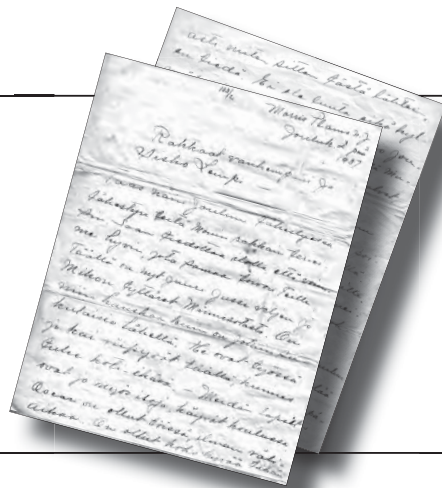
Yhteydenotot: Johtaja Ismo Söderling,
Arkistonhoitaja Jarno Heinilä,

isoder@utu.fi
jshein@utu.fi

+358-50-511 3586
+358-2-28 404 60

Joulupaketteja ja rahakirjeitä Amerikasta

Tytti Laine

Kaiken joulutohinan ja kulutuksen keskellä on ollut mieltä avartavaa tutustua Siirtolaisuusinstituutin siirtolaiskirjeiden välityksellä joulun viettoon puutteen ja sodan aikoina niin Suomessa kuin Pohjois-Amerikassakin. 1900-luvun alussa tuhannet suomalaiset lähtivät Yhdysvaltoihin ja Kanadaan paremman elintason toivossa. Joitakuuta onnistui, toisia taas ei. Amerikan ”kultamaa” ei aina osoittautunut nimensä veroiseksi onnelaksi. Suuri osa suomalaisista päätyi työhön kaivoksille, puuteollisuuden pariin sekä palvelijoiksi pienellä palkalla. Toisaalta, kun Suomessa kärsittiin sota-aikojen puutteesta, Yhdysvalloissa ja Kanadassa olot olivat huomattavasti paremmat. Puolin ja toisin avustettiin ystäviä ja sukulaisia, ja erityisen tärkeä vuodenaika lahjojen ja avustuspakettien lähettämiseksi oli tietenkin joulu.

1930-luvulla rahan lähettäminen vaikutti olevan tavaran lähettämistä yleisempää. Vuosikymmentä riivannut lama vaikutti kuitenkin amerikansuomalaistenkin työmahdollisuuksiin ja toimeentuloon. Joulukuussa 1937 Hilda lähetti vanhemmilleen Suomeen New Yorkin osavaltiota yhden dollarin. Saatekirjeeseen hän kirjoitti: ”Toivon, että äiti voi laittaa tällä dollarilla hyvät kahvit ja sitä juodessa muistella myös Hilda-tyttöään, siellä kaukana meren takana”. Seuraavana vuonna Hilda ei pystynyt enää lähettämään minkäänlaista joululahjaa työn- ja rahanpuutteen vuoksi. Hän myös mainitsi Suomella menevän niin hyvin, ettei rahan lähettämiseksi ollut tarvetta. Vuoden 1939 jouluna tilanne oli kuitenkin täysin muuttunut. Suomessa oli juuri puhjennut talvisota ja suomalaisperheet olivat kipeästi avun tarpeessa. Hilda kirjoitti korjanneensa ja paikanneensa takkeja ja villavaatteita lähetettäväksi Punaisen Ristin kautta Suomeen. Vanhemmilleen hän kirjoitti lähettävänsä ”vähän kaffirahaa, kun tulee soveliaampi aika, että tulevat perille”. Sota-aikana rahan lähettäminen kirjeessä, joka todennäköisesti avattaisiin sensorin toimesta, oli riskialtista.

Jatkosodan jälkeen elintarvikkeiden säännöstely kesti aina vuoteen 1954 saakka. Tänä ajanjaksona amerikansuomalaiset lähettivät ahkerasti ruokapaketteja sukulaisilleen ja ystävilleen Suomeen. Etenkin kahvi ja sokeri olivat haluttuja elintarvikkeita. Joulukuussa 1946 Minna New Yorkista lähetti sukulaisilleen Vaasaan kolme kiloa kahvia. Tullimääräysten vuoksi paketin päälle piti kirjoittaa neljän eri vastaanottajan tiedot, jotta tullimaksuilta vältyttäisiin. Myös vaatteita lähetettiin Yhdysvalloista paljon. Vähempituloiset lähettivät omia käytettyjä vaatteitaan, parempituloiset uusia. Leo lähetti Brooklynistä joka joulu vaatteita sukulaisilleen Suomeen. Kahdena jouluna uudet takit sukulaispojilleen, nylonvil-laiset sukat, hansikkaat, solmioita ja muuta vaatetta. Sukulaismiehen piipputupakkaa ei sopinut koskaan unohtaa. Lapsille lähetettiin toki myös leluja. Vuonna 1955 Leon onnekkaita sukulaispojat vastaanottivat Amerikasta sähkölähettimen ja –vastaanottimen sekä Cadillacin koottavan pienoismallin.

Laivayhtiöiden kautta voitiin tilata myös valmis-paketteja lähetettäväksi Suomeen. Esim. *Swedish American Line*-laivayhtiö tarjosi 1950-luvulla kolmea erilaista valmispakettia. Halvin sisälsi neljä paunaa kahvia, keskihintainen kahvin lisäksi kaksi paunaa riisiä, paunan luumuja, paketin kuivattuja hedelmiä sekä kanelia. Kallein paketti, jollainen tilattiin vuonna 1952 myös Kanadasta Turkuun, Puistomäenkadulle, sisälsi edellisten lisäksi vielä makeaa suklaata, leivontakaakaota, savukkeita sekä parin nylonsukkia. Saatekirjeessä kehoitettiin antamaan sukat eteenpäin eräälle oopperalaulajattarelle Suomessa Oopperassa (myöh. Suomen Kansallisooppera), jos ne olisivat vastaanottajalle liian suuret.

Vaikka elintarvikkeista oli pulaa, säännöstely ei estänyt suomalaisia lähettämästä joululahjoja siirtolaisiksi lähteneille sukulaisilleen. Joulukuussa 1950 jalasjärveläinen äiti lähetti pojalleen ja tämän perheelle Michiganiin laatikollisen villasukkia ja la-

pasia, ”rasoja”, ja nahkakantisen kuvakirjan eli valokuva-albumin. Kaikenlaiset käsityöt olivatkin suosittuja lahjoja. Käsintehtyjä pöytäliinoja, pyyhkeitä ja nenäliinoja lähetettiin Pohjois-Amerikkaan paljon. Vuoden 1955 jouluna Leo vastaanotti Brooklynissä kaulahuivin, Uuden Kuvalehden tilauksen puoleksi vuodeksi sekä kirjan. Suomenkielinen kirjallisuus sekä kirjojen että sanoma- ja kuvalehtienkin muodossa oli suosittu joululahja. Signekin tilasi sukulaiselleen tai ystävälleen Kanadaan Suomen Kuvalehden vuonna 1954 ”niinkuin, kaikkina edellisinä vuosinakin”. Kun vastaanottaja oli itse lukenut

kirjat ja lehdet, ne laitettiin usein kiertoon joko muille amerikansuomalaisille tai paikalliseen kirjastoon.

Puutteen aikana joululahjojen valintaan liittyi olennaisesti tarve. Suomeen lähetettiin elintarvikkeita ja vaatteita, Yhdysvaltoihin valokuvia, perinneäsitöitä ja suomenkielistä kirjallisuutta, jotka kaikki ylläpitivät suomalaista kieltä ja kulttuuria muualle muuttaneiden keskuudessa. Ehkä me nykysuomalaisetkin voisimme kulutushuuman keskellä hetkiseksi pysähtyä miettimään, mitä oikein ostamme ja miksi.

Ruotsinsuomalaiset Vietnamin sota lopettamassa

Syksy 1969 oli kiireistä aikaa Volvon Torslandan tehtaalla Göteborgissa. Volvojen menekki oli kova. Työhullut suomalaiset tekivät joskus kahtakin tuuria peräkkäin. Työn katkaisi ainoastaan pakollinen yölepo ja jokunen ns. toimintapäivä. Työpaikalla lähti kiertämään eräänä päivänä huhu, että seuraavana päivänä olisi juuri tällainen toimintapäivä. Luottamusmiehet ilmoittivatkin, että hanskat pannaan tiskiinkin klo 14 ja lähdetään Götaplatsille (vastaa Helsingin Senaatintoria) osoittamaan mieltä Vietnamin puolesta. On kuulema Olof Palmekin mahdollisesti paikalla.

Tuli perjantai ja klo 14. Oman liukuhinnan suomalaiset alkoivat kerääntyä yhteen. ”Relle” puuttui. Hän oli juonut kossupullonsa liian aikaisin, ja lempeät ruotsalaiset työnjohtajat olivat kantaneet hänet työnjohtajien koppiin lepäämään. Nostimme Rellen olkapäillemme ja marssi kohtia autoja alkoi. Yksi bussi oli enää jäljellä, nousimme siihen.

Götaplatsilla oli tuhansittain ihmisiä. Tarcoitus oli kiertää paikallisia katuja ”USA ut ur Vietnam” huudellen. Väelle oli jo jaettu myös erilaisia mielenosoitusplakatteja. Tulimme

myöhässä ja kävin järjestysmieheltä kysymässä myös meille suomalaiselle jotain kannettavaa. Agitaattori pyöritteli hyvin vahattuja viiksiään sormiensa läpi: ”Nå jaa, jävla, varsinaiset iskulauseet menivät jo, mutta tuossa seinän vierellä näkyy maassa olevan vielä joitain kylttejä, ottakaa ne”. Sen kummemmin katsomatta jakelin porukallemme kyltit ja menimme kulkueen hännille.

Marssi alkoi. Kadunvieret olivat mustanaan ihmisiä. Jostain kumman syystä kansalla tuntui olevan hauskaa, kun saavuimme kohdalle. Vilkaisin takanani kävelevän Veijon kylttiä. Siinä luki suomeksi: ”Vaadimme pidempää mammalomaa”. Omassa kyltissäni luki ”Vaadimme korotusta eläkkeisiin”. Meille oli lyöty käteen edellisen vappukulkueen kyltit. Olimme juuri ohittamassa suomalaisten ravintolaa ”Virveliä”. Ilmoitin pojille, että eiköhän siirryttä ottamaan huurteiset. Kyltit jätimme Virvelin ovenpieleen. Relle palasi kämpille kahden päivän kuluttua. Hänet olimme jättäneet bussiin selviämään. Vietnamin sota loppui viisi vuotta myöhemmin.

Ismo Söderling

Siirtolaisuusmuseon kuulumisia

Tellervo Lahti

Kiireisen kesäkauden jälkeen huomaamme olevamme keskellä vielä vilkkaampaa syksyä. Suomen Siirtolaisuusmuseon kesä täyttyi jo perinteisiksi muodostuneista, samalla myös uutta luovista tapahtumista. Siirtolaisjuhla ja Lännen Päivä olivat jälleen huomattavimmat runsaan kansainvälisen yleisömäärän keränneet tapahtumat.

Ulkosuomalaisten muistolehto

Siirtolaisuusmuseota kehitetään voimallisesti jo tuttujen kumppanien ja uusien yhteistyötahojen kanssa. Heinäkuisen siirtolaisjuhlan pääteemana oli Ulkosuomalaisten muistolehdon julkistaminen. Yhteistyössä Seinäjoen alue seurakunnan/ Peräseinäjoen kappeliseurakunnan kanssa perustettu uurnalehto avattiin Peräseinäjoen hautausmaalla useiden eri ulkosuomalaisryhmien läsnä ollessa. Muistolehdon siunasi käyttöön pastori Irja Hietala, joka totesi uurnalehdon palvelevan niitä ulkosuomalaisia, jotka toivovat tuhkauurnansa aikanaan laskehtavan synnyinmaahan. On myös olemassa ryhmiä, kuten ulkosuomalainen Karjalan siirtoväki, joilla Suomessa ei enää ole kotiseurakuntaa tai sen kirkkomaata, mutta jotka toivovat tulevaisuudessa haudatuiksi tänne. Peräseinäjoen hautausmaan

muistolehto tarjoaa kaikille ulkosuomalaisille viimeisen leposijan mahdollisuuden. Siirtolaisuusmuseon Tuki ry:n puheenvuoron tilaisuudessa piti varapuheenjohtaja Olavi Koivukangas, joka kiitti peräseinäjokelaisia ja Tukholman suomalaisia tahoja aloitteen tekemisestä ja muistolehtoasian ylläpitämisestä. Kiitokset sai myös Seinäjoen alue seurakunta/Peräseinäjoen kappeliseurakunta, joka on nähnyt asian tärkeyden siirtolaisuuskulttuuriin laajasti profiloituvalle Peräseinäjoelle. Ulkosuomalaisten puheenvuoron tapahtumassa piti FT Irene Virtala Tukholmasta.

Suomen Siirtolaisuusmuseon Tuki ry:lle luovutettiin Seinäjoen seurakunnan kirkkoneuvoston 19.6.2014 tekemällä päätöksellä 6 uurnapaikkaa, joihin jokaiseen mahtuu 9 tuhkauurnaa. Aluksi otetaan käyttöön paikat 18 tuhkauurnalle. Muistolehtoalueella on tila myös muistomerkkikivelle, johon vainajien nimilaatat tullaan kiinnittämään. Hautamuistomerkistä on tarkoitus tehdä siirtolaisuutta ja ulkosuomalaisuutta symboloiva teos, jonka hankkimiseen otetaan avustuksia vastaan sekä yksityishenkilöiltä että yhteisöiltä. Hautausmaa sijaitsee Siirtolaisuusmuseon Maailman Raitin läheisyydessä, puolivälissä matkaa kuljettaessa Siirtolaisuusmuseon toimitiloista Kulttuuritalo Pokilta Maailman Raitille Kalajärven rantaan.

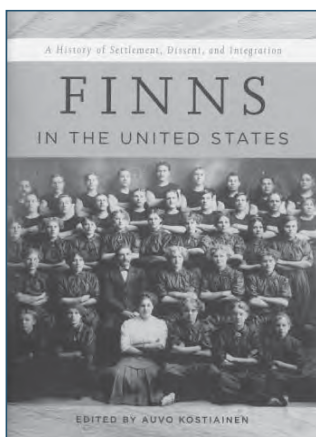

Pastori Irja Hietala siunasi Ulkosuomalaisten muistolehdon käyttöön 14.7.2014. Kuva: Tellervo Lahti.

Maailman Raittia kehitetään

Siirtolaisuusmuseon Maailman Raittia on vuoden mittaan kehitetty myös yhteistyössä paikallisen ohjelmapalveluyrityksen kanssa. Komiat Hetket Oy on hyvin kiinnostunut tarjoamaan asiakasryhmilleen ainutlaatuiset Maailman Raitin puitteet erilaisten tilaisuuksien pitämiseen. Vierailujen ohjelmia kehitetään yhteistyössä siten, että suomalaisten siirtolaisuuskulttuurilla ja -historialla on tärkeä rooli käyntien sisällössä. Yhteistyön tuloksena on jo nyt saatu runsaasti uusia ihastuneita kävijäryhmiä Maailman Raitin kohteisiin. Ensi vuoden puolella siirtolaisuuskulttuurin elävöittämisestä on tarkoitus vahvistaa uusin yhteistyöprojektein.

Kirja-arvosteluja

Finns in the United States: A History of Settlement, Dissent, and Integration. Edited by Auvo Kostiainen. Michigan State University Press. East Lansing, Michigan 2014. 342 s. ISBN 978-1-61186-106-8.

Amerikansuomalaisuuden tutkimus ei ole ohi

Pohjois-Amerikkaan pääosin 1900-luvun alussa asettunutta suomalaissiirtolaisuutta on tutkittu nykymuodossa 1970-luvulta saakka Suomessa ja USA:ssa. Valitettavasti kokoavaa teosta ei aiheesta tähän mennessä ole ollut saatavilla. Materiaalit ovat olleet sekaisin kymmenissä alan julkaisuissa; yksi siellä, toinen täällä, loput jossain muualla. Nyt tähänastinen tutkimustieto on tiiviinä pakettina yksissä kansissa. Kiitokset merkkiteosta kuuluu professori Auvo Kostiaisen johtamalle kunniahimoiselle projektille, joka sai alkunsa jo 5–10 vuotta ennen kirjan varsinaista julkaisuhetkeä (huhtikuu 2014). Pitkä valmistelutyö myös kannatti, sillä uutuuskirja tarjoaa painokkaan katsauksen amerikansuomalaisuuden historiaan paitsi vuosien 1880–1924 suuren muuttoaallon osalta, myös uudesta 2000-luvulla tapahtuneesta Pohjois-Amerikan siirtolaisuudesta.

Teos on käytännössä myös alan tutkijaklassikoiden elämäntyön juhlistamista hetkeä ennen viimeistenkin mohikaanien siirtymistä ansaituille eläkevuosille tai taivaallisiin tutkijankammioihin. Yhdysvaltoihin ja Kanadaan suuntautuneen ”kauko-siirtolaisuuden” tutkimustoiminta kasvoi omaksi tutkimusalakseen Suomessa Turun yliopiston yleisen historian oppiaineessa nelisenkymmentä vuotta sitten, samaan kehityskaareen kuuluu myös Siirtolaisuusinstituutin perustaminen Turkuun vuonna 1974. Samoihin aikoihin myös USA:n alalle sittemmin kanonisoituneet kolmikymppiset tutkijanimet aloittivat uraansa aiheen parissa.

Pitkä kokemus ja toimiva valtameren ylittävä yhteistyö FinnForumien ja vastaavien yhteistoimintainstituutioiden välityksellä näkyy ja kuuluu artikkelien äänenpainoissa. Suurimmat tunteenpalot ja linjanvedolliset hudit jäävät pääosin nuorempien tutkijoiden kontolle. Jälki on selkeää ja vertaispalauteissa moneen kertaan koeteltua. Auvo Kostiaisen katsaus alan tutkimushistorian kehitykseen on todennäköisesti tasokkain alan julkaisuissa koskaan nähty asiaa käsittelevä teksti, venyen jopa sadan vuoden aikajanelle. Jon Saari polemisoi osuvasti nykymuotoisen amerikansuomalaisuuden ja sen tutkimuksen törmäyskurssia omassa artikkelissaan. ”Klooneja” ei ole olemassa, ja amerikansuomalaisuus on kaikkine erikoisuuksineenkin aina oma kulttuurinen tai historiallinen tarinansa, ei ”kömpelö” tai ”vääristynyt” muoto alkuperäisestä suomalaisuudesta, kuten aika ajoin näkee tulkitavan. Reino Kero ja Keijo Virtanen työstävät klassisen muuttoaallon taustasyitä ja varhaisen siirtolaisidentiteetin muodostumista pitkälti vanhoihin klassikotutkimuksiinsa pohjaten. Linjanvetoihin ja päätelmiin ei päivitettyinä versioinakaan juuri ole lisättävää.

Historiaoppineiden lisäksi myös muut tieteenalat ovat klassikoineen asianmukaisesti esillä. Ansoitunut ja tuottoisa sosiologi Peter Kivisto on teoreettisesti kenties edistynein alan tutkijoista etenkin analysoidessaan monikulttuurisuuden käsitettä. Tässä kirjassa Kivisto on vahvoilla amerikansuomalaisiin liitettyä transnationalismia analysoidessaan. Maisematutkija, emeritusprofessori Arnold Alasen katsaukset amerikansuomalaisten ”pesimäpaikkoihin” ovat aina suositeltavia, niin tälläkin kertaa. Alanen on USA:n tutkijatradiotille tyypillisesti toisen sukupolven amerikansuomalainen, joka kasvoi ja varttui suomalaisfarmilla USA:ssa. Hänen kädenjälkensä on aina akateemista jargonia elämänmakuisempaa taustasta johtuen. Kivisto puolestaan edustaa kolmannen sukupolven etnisesti sekoitettua amerikansuomalaisuutta, brittiläisen ja suomalaisen kulttuuriperimän muodossa. Etenkin Kivistoa etninen tausta auttaa sekä positiivisen ulko- että sisänäköalan muodostamisessa.

Jos kokeneen kaartin tekemisistä hakee huomautettavaa, löytyy se pienistä mutta yllättävistä

puutteista artikkeleissa. Amerikansuomalaisuuden tutkimushistorian esittelyyn olisi vielä voinut lisätä USA:n folkloristisen tutkimussuuntauksen. Amerikalaisen folkloristiikan isähahmo Richard Dorson haastatteli amerikansuomalaisia tarinankertojia myöhäisellä 1940-luvulla Pohjois-Michiganissa klassikkoteokseensa *Bloodstoppers and Bearwalkers*. Dorsonin tulkkina projektissa oli amerikansuomalainen assistentti Aili Kolehmainen Johnson. Etnomusikologian yhdysvaltalainen klassikko Alan Lomax nauhoitti amerikansuomalaisia musikantteja jo vuosikymmentä aiemmin samalla alueella. Näistä maineteoista olisi nähnyt mielellään maininnat tässä teoksessa.

Nykyinen Wisconsinin yliopiston folkloristiikan ja Skandinavian tutkimuksen professori James P. Leary on 1980-luvulta alkaen julkaissut useita artikkeleita ja kommentteja toisen sukupolven amerikansuomalaisten musiikintekijöiden toiminnasta, liittäen tutkimansa ilmiöt mielenkiintoisesti osaksi paitsi USA:n pohjoiselle keskilännelle ominaista monikulttuurista kulttuuriperintöä myös tarkastellen ilmiöiden rikasta hybridiluonnetta. Yvonne Lockwood on ansioitunut amerikansuomalaisen kansanperinteen kuvauksissa useissa teoksissa. Hän käsittelee aihepiirejä etnisistä ruokakulttuureista aina Michiganissa arvokkaana paikallisperinteenä palkittuihin amerikansuomalaisiin räsymattoihin. Hyvä kysymys Jon Saaren hengessä onkin, onko tähänastinen tutkimus Suomessa keskittynyt arvioimaan historian kulkua kenties liikaa-kin suomalaisesta näkökulmasta, suomalaisuuteen ("Finnishness") tukeutuen, kenties transkulturaationäkökulmaa ja luonnollista hybridisaatiota ("Finnish-American") jopa tarpeettomasti väheksyen.

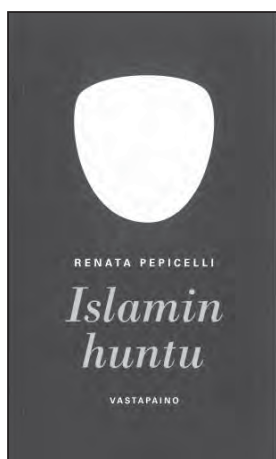
Folkloristisen lähdemateriaalin puuttuminen saattaa haitata esimerkiksi kuvauksia varhaisen amerikansuomalaisen musiikkiperinteen luonteesta. Maahanmuuttajasukupolvea edustaneen Hiski Salomaan merkitys saattaa teoksessa jälleen keran hieman ylikorostua siinä missä esimerkiksi suomalaista ja amerikkalaista musiikkia sekoittaneiden (vrt. transkulturaatio, hybridisaatio) toisen amerikansuomalaisen sukupolven Jingo Viitalan ja Art Moilasan nimiä ei kirjassa mainita lainkaan tai tehdä huomioita esimerkiksi Rudi Kempan musiikkiohjelmien ilmeisen suuresta merkityksestä myöhemmän amerikansuomalaisen identiteetin rakentumi-

selle. Kemppa oli suosittu radiotähti "Vimpelissä", Hancockin WMPL-radioasemalla Pohjois-Michiganissa. Hänen musiikillinen jäämistönsä on tallessa Hancockin Finnish-American Heritage Centerin arkistossa ja odottaa digitalisointia.

Radio ylipäättänsä on tärkeä osa amerikansuomalaista tarinaa. Radioaaltojen kautta amerikansuomalaiset löysivät jazzin ohella myös kantrimusiikin jo varhaisessa vaiheessa oman siirtolaismusiikkinsa rinnalle. Omien tutkimuslähteitteni mukaan amerikansuomalaiset yhtyeet soittivat jo 1930-luvulla bluegrassin ja suomalaisten tyylien yhdistelmiä Pohjois-Michiganissa, mikä haastaa vakiintunutta käsitystä poliittisista kupletisteista, vaskiorkestereista, kuorolaulajista ja kansallispukuisista kanteleensoittajista varsin mielenkiintoisella tavalla. Etenkin myöhempää integraatiotutkimusta ajatellen tämä on kiinnostava seikka. Samaten kattava yleiskatsaus amerikansuomalaisesta musiikkiperinteestä on edelleen tekemättä, toki Juha Niemelän pyrintöjä kuitenkin unohtamatta. Amerikansuomalaisuuden tutkimus on kaikkea muuta kuin loppunkäsitelty aihe akateemisella tasolla.

Alan tuoreista tutkijoista Johanna Leinosen tutkimuksellinen anti on tervetullut lisä kokoneen ja pääosin miespuolisen kaartin äänenpainoihin. Leinonen käsittelee tuoreesti ja valaisevin esimerkein paitsi amerikansuomalaisten identiteettien törmäyskursseja nykyhetkessä (aihepiiriä sivuaa omassa artikkelissaan myös Mika Roinila) myös 1900-luvun alkuvuosikymmenten amerikansuomalaista rotukysymystä ("whiteness") yhteisartikkelissa Peter Kiviston kanssa. Toinen nimivahva tulokas, lähinnä työväenhistorian saralla kunnostautunut Gary Kaunonen saattaa olla ulkona varsinaiselta mukavuusalueeltaan amerikansuomalaista uskonnollista elämää käsitellessään. Kertojan omat ideologiset painotukset ovat kenties sekoittamassa tutkimuksellista pakkaa suuntaan jos toiseenkin. Niin tai näin, kirjan toimittaneelta Auvo Kostiaiselta kirjoittajavalinta oli harkittu rikos ja tulevaisuus näyttää, minkälaisia reagoiteja tämä mielenkiintoinen koikeilu saa aikaiseksi.

Jari Nikkola

Pepicelli, Renata: Islamin huntu. Vastapaino, Tampere 2014. 256 s. ISBN 978-951-768-432-3.

Harva vaatekappale on onnistunut herättämään yhtä paljon julkista keskustelua ja kuumia tunteita kuin islamilainen huntu eri muodoissaan. Sensaati-onnälkäisten lööppien ja populististen blogikirjoitusten rinnalle kaivataan kuitenkin entistä enemmän kiihkotonta akateemista analyysia. Mistä musliminaisen huivissa oikein on kysymys?

Tätä kysymystä pohditaan Renata Pepicellin teoksessa *Islamin huntu* (Vastapaino 2014). Kuten teoksen alkukielinen otsikko (*Il velo nell'Islam – Storia, politica, estetica*) kertoo, kyseessä on monipuolinen katsaus hunnun eri ulottuvuuksiin: historiallisiin, poliittisiin ja esteettisiin.

Kirja alkaa johdannolla, jossa kirjoittaja perustelee teoksensa merkityksen esittelemällä tämän päivän huntukeskustelun pääulottuvuuksia. Johdanto sisältää myös yleiskatsauksen aihepiiriin liittyvään terminologiaan sekä erilaisiin huntutyyppeihin. Tämä hyödyttäneer erityisesti lukijaa, jolle aihepiiri on ennestään vieraampi.

Johdannon päättää muistutus, jonka tekee erityisen tärkeäksi se, että hunnuttautunut musliminainen on (ainakin lehtikuvissa) muodostunut suorastaan islamin symboliksi: huolimatta hunnun lisääntyneestä suosiosta, kaikki musliminaiset eivät suinkaan käytä huntua. Hunnuttomuudesta huolimatta he saattavat kuitenkin suhtautua uskontoonsa yhtä vakavasti kuin hunnuttautuneet uskonsisarensa. Hunnuttomat kasvot voivat edustaa islamia siinä missä hunnuttautuneetkin!

Johdannon jälkeen kirja etenee pääosin kronologisesti. Hunnun historian käsittely aloitetaan luomalla katsaus hunnun esiintymiin Koraanissa ja perimätiedossa. Keskeisenä teemana on ajatus hunnusta, *hijabista*, verhona, joka erottaa yksityistä ja

julkista tai jopa pyhää ja profaania – peittäväthän sekä Koraanin että Raamatun profeetat kasvonsa ennen kuin vastaanottavat ilmestyksen.

Islamin alkuaajoista Renata Pepicelli hyppää suoraan siirtomaa-aikaan ja kolonialistisiin käsityksiin hunnusta. Tässä yhteydessä tekijä ankkuroi tarkastelunsa ennen kaikkea Edward Saidin teorioihin ja esittelee Saidin hengessä muun muassa hunnun representaatioita aikakauden taiteessa ja matkakertomuksissa. Pepicellin mukaan kolonialistista suhtautumista huntuun leimaa ambivalenssi: huntu on yhtäältä merkki primitiivisen kulttuurin harjoittamasta alistuksesta, toisaalta se paradoksaalisesti vastustaa kolonialistin katsetta ja siten vapauttaa naisen tämän vallasta. Täten huntu rinnastuu haaremiin – toiseen merkkiin, joka eurooppalaisten valanpitäjien mielissä edusti sekä primitiivisyyttä että kiellettyjä fantasioita.

1900-luvulle siirryttäessä kirjan keskiöön nousee kysymys hunnun paitsiosta ja uudesta noususta. Pepicelli nimittää 1900-lukua jopa ”hunnun riisumisen vuosisadaksi”, koska aikakautta leimasi hunnun käytön huomattava väheneminen monissa muslimienemmistöisissä maissa. Viimeistään 1990-luvulle tultaessa kehitys kuitenkin kääntyi, ja huntu alkoi uudelleen yleistyä musliminaisten keskuudessa. Tätä kehitystä Pepicelli pyrkii ymmärtämään ennen kaikkea aikakauden poliittisten murrosten valossa.

Kirjoittaja näkee sekä hunnusta luopumisen että siihen pukeutumisen poliittisina tekoina: 1900-luvun alkupuoliskon modernisteille hunnuttomuus edusti uudenaikaisuutta. Saman aikakauden islamistiset liikkeet puolestaan näkivät hunnun kolonialismin vastaisen taistelun tunnusmerkinä; siirtomaavaltiaat halusivat riisua hunnut naisilta, jolloin hunnun käyttämisestä muodostui luonnollinen keino ilmaista vastarintaa.

Kolonialistit eivät kuitenkaan olleet ainoita valanpitäjiä, jotka pyrkivät hankkiutumaan eroon hunnuista, vaan hunnunvastaisuus oli valtiollisena politiikkana myös eräissä muslimimaissa, jotka eivät olleet siirtomaita. Tunnetuimpia esimerkkejä ovat tietenkin Turkki ja Iran, joita Pepicelli käsittelee perusteellisesti.

Tässä yhteydessä Renata Pepicelli rinnastaa šaahi Reza Pahlavin ja ajatollah Ruhollah Khomeinin huntupolitiikat: vaikka edellinen heistä kielsi huntujen

käytön ja jälkimmäinen velvoitti naiset siihen, molemmat pyrkivät säätelemään naisten kehoja ylhäältä päin tulevilla käskyillä, naisten omaa mielipidettä kuulematta. Yhtymäkohdat tämän päivän Ranskan ja Belgian huivikieltoihin ovat ilmeisiä: myös niissä naisten kehoja säädellään heidän puolestaan.

Hunnun poliittinen merkitys ei olekaan 2000-luvun myötä kadonnut. Huntu ei kuitenkaan ole enää vain islamismin tunnus, vaan sen käyttö on levinnyt uudelleen myös muiden kuin poliittisen islamin kannattajien keskuudessa. Uuden tulemisensa myötä huntu on menettänyt rooliaan tietyn poliittisen vaakuksen tunnusmerkkinä, ja on tullut mahdolliseksi käyttää huntua (jos ei täysin niin ainakin lähes) pelkkänä henkilökohtaisen hurskauden symbolina.

Hunnun käyttäjien ja hunnusta luopuneiden leirit eivät enää nykyään jakaudu poliittisen ideologian tai uskontulkinnan mukaan, vaan jakolinjat ovat muuttuneet monella tapaa monimutkaisemmiksi. Modernistinen uskontulkinta ei välttämättä merkitse hunnun riisumista, vaan jopa niin sanottujen muslimifeministien joukossa on useita hunnuttuneita naisia. Vastaavasti eri maiden islamistipuolueilla on ollut vaaliehdokkaina naisia, jotka eivät käytä huntua. Samaan aikaan hunnun käyttö on alkanut yleistyä sekulaarisuuspolitiikastaan tunnetun Turkin poliittisen eliitin keskuudessa.

Hunnun kasvavaa suosiota ilmentää myös sen tulo muotikatalogien sivuille ja merkkiliikkeiden mallistoihin. Tätä kehitystä Renata Pepicelli esittelee kirjansa viimeisessä osiossa, joka on tuoreen näkökulmansa ansiosta teoksen ehkä kiinnostavinta ainesta: huntua on sekä akateemisissa että populaareissa puheenvuoroissa totuttu tarkastelemaan ennen kaikkea poliittisena tai uskonnollisena ilmiönä. Teoksensa päätösluvussa Pepicelli kuitenkin muistuttaa, että vaatekappaleena huntuun liittyy väistämättä myös esteettisiä merkityksiä. Nykypäivän maailmassa huntu on paitsi uskonnollinen tunnus, myös kulutusobjekti ja muotivaate. Muiden vaatekappaleiden tavoin se tarjoaa mahdollisuuksia itseilmaisuuksiin ja oman identiteetin rakentamiseen. Ilmiöön liittyvä ironia ei jää Pepicelliltä huomaamatta: vaikka hunnun käyttöä perustellaan usein vaatimattomuudella, mahdollistaa uusi huntumuoti erottautumisen ja suoranaisten itsekorostuksen.

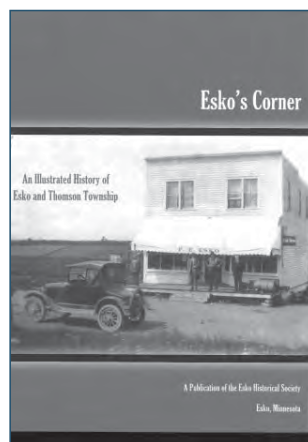
Kokonaisuutena *Islamin huntu* on kompakti, mutta monipuolinen johdatus runsasta polemiikkaa

herättäneeseen aiheeseen. Kirja soveltuu erityisesti henkilölle, jolle aihepiiri on ennestään vieraampi. Lena Talvion suomennos on selkeä ja helppolukuisen eikä edellytä erityisterminologian tuntemusta. Teos soveltuu siten hyvin myös ei-akateemiselle lukijalle. Aihepiiriin jo valmiiksi perehtyneelle kirjan anti on ehkä vähäisempi, mutta uskon tällaistenkin henkilöiden löytävän uusia näkökulmia erityisesti hunnun estetiikkaa käsitteleviltä sivuilta.

Helppolukuisuuden ja selkeyden lisäksi kirjan tyyli ansaitsee kiitosta myös tasapuolisuudesta. Kirjoittaja tasapainottelee taitavasti akateemisen neutraalisuuden ja kriittisen kantaaottavuuden välimaastossa. Hän pyrkii ymmärtämään huntua käyttävien naisten omaa näkökulmaa, mutta tuo esiin myös huntua kohtaan esitetyn kritiikin eikä missään vaiheessa sorru avoimeen apologiaan.

Palatakseen alussa esittämäni kysymykseen: mistä musliminaisen huivissa oikein on kysymys? Renata Pepicellin kirja ei tarjoa yhtä suoraa vastausta kysymykseen, vaan muistuttaa helppojen vastausten petollisuudesta. Hunnun merkitykset eivät yhtäältä ole pysyneet samoina ajasta ja paikasta toiseen, vaan historiansa aikana huntu on edustanut niin yksityisen ja julkisen rajaa, siirtomaavallan vastaista kamppailua kuin henkilökohtaista hurskautakin. Toisaalta hunnulla ei vielä tänäänkään ole yhtä yleisesti jaettua merkitystä, vaan kyseessä on niin uskonnollinen symboli, poliittinen julistus kuin kulutusobjektikin.

Teemu Pauha

Davis Helberg (toim.): *Esko's Corner. An Illustrated History of Esko & Thomson Township.* Esko, MN, 2013. 387 s. ISBN 978-1-887317-61-0.

Amerikansuomalaiset historiatekstit vaihtelevat tasoltaan melkoisesti. Akateemisen ammattitutkimuksen ohella säännöllisesti ilmestyy myös erilai-

sia amatööritekstejä, joihin törmää eritoten internetissä. Harrastelijavoimin toteutettu anti on usein turhan helposti unohdettavissa olevaa tajunnanvirtaa. Faktapohjaisiksi tutkimuslähteiksi näistä teksteistä ei useinkaan ole. Toisaalta juuri sellaisenaan, subjektiivisina käsityksinä amerikkalaisuudesta ja suomalaisuudesta, ne saattaisivat joiltakin osin soveltua myöhempien amerikansuomalaisten sukupolvien tutkimuksen referenssimateriaaliksi näine vahvoine erityispiirteineen.

Minnesotan koillisosien suomalaisalueille sijoituvan “Eskonkulman” ja Thomsonin historiaprojekti yhdistää komeasti tutkimuksen ääri laidat. Suurin osa kirjoittajista on muita kuin historian tai kulttuurintutkimuksen ammattilaisia. Kiitos mittavan vuonna 2008 alkaneen taustatyön, lopputulos palkitsee lukijan kiitettävän monipuolisella katsauksella alueen historiaan ja tapoihin. Varhaisen asutushistorian ohella esseistikkää harrastetaan esimerkiksi alueen alkuperäisväestöön, geologiaan, teollistumisen ajan infrastruktuurin rakentamiseen (USA:n tapauksessa eritoten rautateiden rakentaminen), liike-elämään, henkilökohtaisiin kokemuksiin ja vapaa-aikaan liittyvillä artikkeleilla. Akateemisuusluonteisena tutkimuksena hanketta ei voi pitää, mutta huolellisesta historiantutkimuksesta on kysymys.

Myös Eskon alueen monietninen historia on huomioitu, siksi kirjaa nimeä jouduttiin useasti muuttamaan. “Let’s Go, Esko!” olisi ollut hauska viittaus alueen suomettuneeseen englanninkieleen (Michiganin ja Minnesotan suomalaisalueiden paikallismurteissa suomalaisten vaikutus on näkynyt esimerkiksi prepositioiden unohtumisena puhekielestä). Toisaalta moinen otsake sisälsi liian painokkaan viittauksen urheilun maailmaan. Se oli siis hylättävä. Samoin kävi ehdotukselle “Esko: The Sauna Suburb”, joka hylättiin ilmeisesti liian suomalaispainotteisena. Lopulta “Eskonkulma”, Esko’s Corner vei voiton.

Monietnisyydestä huolimatta suomalaisuus oli Eskon ja Thomsonin alueella dominoivassa roolissa. Vuoden 1872 ensimmäisistä asuttajista kuusi tuli Oulun ja Lapin läänistä, yksi Norjan kautta suomalaisin taustatiedoin. Vuoden 1900 väestönlaskentatiedoissa 76 % Thomsonin alueen taloista oli suomalaislähtöisen perheenpään hallinnassa; ruotsalaisilla, norjalaisilla, kanadanranskalaisilla, irlantilaisilla ja paikallisilla amerikkalaisilla oli yhteisössä marginaalinen 19% rooli yhteenlaskettunakin. Asetelma oli siis

pääpiirteissään sama kuin vastaavissa oloissa Pohjois-Michiganin kaivosyhteisöissä ja niiden läheisyyteen rakentuneilla suomalaisalueilla. Suomalainen dominanssi näkyi alueen ominaiskulttuurissa.

Tämä ilmenee teoksen sisällöissäkin; USA:n pohjoiselle keskilännelle tuttu varhainen amerikansuomalainen kulttuuri on vahvasti läsnä. Kaivokset ja sahateollisuus työllistivät maahanmuuttajia, farmeja perustettiin ja kantoja kitkettiin, milloin käsipelillä, milloin dynamiitilla. Lisäksi jo varhaisessa vaiheessa alueella alkoi kukoistaa suomalainen liiketoiminta. Mainareiden ja lokareiden (metsureiden) rinnalla amerikansuomalaiset vakuutusyhtiöt ja palvelualat alkoivat nousta merkittäviksi tekijöiksi. Juntin veljesten sekatarvakauppa nousee varsinaiseksi maa-merkiksi alueella. Hengenravinnon saralla muualtakin “suomalaisesta Amerikasta” tuttu jakolinja lestadialaisen ja evankelisluterilaisen suuntauksen välillä oli tosiasia siinä missä keskenään kiistelevät radikaalisuuntaukset kommunisteineen, sosialisteineen ja moniselitteisine osuustoimintahankkeineenkin. Alueen monietnistä historiaa kuvataan myös brittiläis-peräisen metodistikirkon tulemiselle.

Esko’s Corner on hyvää työtä, ja teos palkittiin ansaitusti Koillis-Minnesotan kirjallisuuspalkinnolla (Northeastern Minnesota Book Awards) toukokuussa 2014. Itse pidän kirjassa ennen kaikkea sen amerikansuomalaisuuden hybridiluonteen ymmärtämisestä, mikä ei aina ole itsestäänselvyys alan teksteissä. Teos ei jumiudu maahanmuuttajasukupolven ”suomensuomalaisten” kokemusten ympärille tai nostalgisoimaan niitä, vaan kirja antaa tilaa amerikanisaatiolle ja ymmärtää monietnisyyden transkulttuurallisen merkityksen myöhempien sukupolvien tarinassa. Tällä saralla kertomukset esimerkiksi Eskon nuorten farmareiden (FFA, Future Farmers of America) voitokkaasta koripallo-ottelusta tammikuussa 1938 Harlem Globetrotterseja vastaan voivat olla arvokkaampia kuin äkkiseltään voisi ajatella. Myös koulujen korostunut asema amerikkalaisten yhteisöjen keskipisteinä lähtömaasta poiketen tulee hienosti noteeratuksi. Tässä puhutaan rohkeasti omasta amerikansuomalaisesta historiasta eikä tunneta häpeää tai alemmuutta “oikean” suomalaisuuden edessä. Järkälämäistä kirjaa voi suositella kaikille amerikansuomalaisuuden historiasta ja nykypäivästä kiinnostuneille lukijoille.

Jari Nikkola

Seminaareja

Hancock & Houghton, Michigan USA 10.–12.4.2014

Finnforum X katsoi tulevaisuuteen ja mietti olemassaoloaan

Jari Nikkola

Kymmenes FinnForum järjestettiin huhtikuussa 2014 ”suomalaisen Amerikan” epävirallisissa pääkaupungeissa, Michiganin Hancockissa ja Houghtonissa. Siirtolaisuusinstituutin kollegiossa tapahtumaan osallistuivat Turun yliopiston yleisen historian professori Auvo Kostiainen, päätoimittaja Teuvo Peltoniemi ja Siirtolaisuusinstituutin edustajana Jari Nikkola. Jokainen instituutin kolmikosta osallistui myös tapahtuman puhujasarjaan. Auvo Kostiainen esitelmöi Pohjois-Amerikasta karkoitettuihin suomalaisiin liittyvistä uusista tutkimushavainnoista, Teuvo Peltoniemi suomalaisista utopiyhteisöistä maailmalla ja Jari Nikkola Kuparisaren lakon vastaanotosta suomalaisessa lehdistössä vuosina 1913–14. FinnForum järjestettiin osana Kuparisaren lakon päättymisen satavuotisjuhlallisuuksia. Siirtolaisuusinstituutti oli yksi tapahtuman järjestäjistä yhteistyössä Turun yliopiston yleisen historian oppiaineen, Finlandia Universityn, Finnish-American Heritage Centerin ja Michigan Technin kanssa. Tapahtuman vastaavana koordinaattorina Michiganissa toimi tutkija Gary Kaunonen.

Kymmenes FinnForum merkitsi selkeää vedenjakavaihtetta tapahtumalle. Alalle vakiintuneet tutkijat ovat pääosin olleet mukana 1970-luvulta saakka ja sukupolvenvaihdos on väistämättä edessä. Miten tästä eteenpäin? Todettiin, että amerikansuomalaisuus on hyvin tutkittua suhteessa etenkin etnisen ryhmän kokoon USA:ssa. Toisaalta todettiin työn olevan edelleen kesken. Etenkin kanadansuomalaisuuden ja sen historian tutkimuksen suhteen tarvittaisiin nopeaa organisoitumista. Vastaavaa yliatlantista yhteenpuhaltamisen henkeä kuin rajan eteläpuolella USA:ssa ei Kanadassa jostain syystä ole saatu aikaiseksi. Työtä on siis vielä paljon tekemättä.

Paneelipuheissa esille nousi mielenkiintoisella tavalla amerikansuomalaisuuden nykyiset ulottuvuudet potentiaalisine ristiriitoinen. Emeritusprofessori Jon Saari epäili uuden 2000-luvulla USA:han tulleen amerikansuomalaispolven jopa ylenkatsovan vanhaa, sata vuotta sitten Pohjois-Amerikkaan asettunutta siirtolaiskulttuuria. Kenen asialla esimerkiksi uusien tulokkaiden voimin järjestetyt FinnFestit 2010-luvulla ovat? Kuoleeko vanha perinne lopullisesti uusien tulokkaiden alta? Törmäyskurssin ja ylenkatsomisen vaara on hänen mukaansa ilmeinen. Hyvin positiivisina hän vastaavasti piti tutkimushankkeita, jotka koskevat toisen sukupolven amerikansuomalaisuutta suuren muuton ajoilta 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Ensimmäinen USA:ssa syntynyt sukupolvi avaa hänen mukaansa ovia myös myöhemmän amerikansuomalaisuuden ymmärtämiseen, ja on olemassaolollaan selkeä muistutus siitä hetkestä, jolloin suomensuomalainen ja amerikansuomalainen historia lopullisesti alkoivat erkaantua toisistaan.

Luentosarjojen ja keynote-puheiden ohella FinnForum X tarjosi mielenkiintoista oheisohjelmaa. Saku Pintan dokumentti kanadansuomalaisesta Espanjan sisällissodan veteraanista Jules Päiviöstä tulisi saada tunnetuksi laajemminkin. Myös päiväretki Calumetiin vanhaan kaivosyhteisöön löysi yleisönsä. Yleisön vieminen paikalle oli kuitenkin haasteellisempaa. ”Copper Countryn” talvi oli ennätysluminen ja huhtikuussa 2014 edelleen täysin voimin käynnissä. Osa kulkureiteistä oli mahdottomia saavuttaa alueen jyrkän mäkisessä maastossa, esimerkiksi Italian Hallin onnettomuuden muistomerkki oli lähes kokonaan lumen peittämä Finnish-American Heritage Centerin johtajan Jim Kurtin järjestämän ”trolley” saapuessa

paikalle. Kierroksen opastuksesta vastasi emeritusprofessori Arnold Alanen.

Calumetin alue sinänsä osoittautui hyvin mielenkiintoiseksi. Vanhoja kaivostyöläisten asuinalueita on alettu kunnostaa ennen kiinteistöjen lopullista romahdusta. Myös museotoiminnan saralla Calumetilla oli esittää todellinen valttikortti. National Historical Park -projektin varoin alueelle on perustettu upea kaivostoiminnan historiaan perehdyttävä Calumet Visitor Center. Näyttelyn multimediatoteutuksista voisi moni suomalainenkin alan toimija käydä ottamassa vaikutteita. Kaivostoiminnan historian kautta rakennetaan 2010-luvun tilanteessa näkyvästi myös alueen imagoa ja identiteettiä. Kaivosteemaiset muistotuotteet ja jopa olutmerkit olivat tyyppillistä vierailun antia.

Ensimmäisten suomalaisten saapumisesta Pohjois-Michiganiin on vuonna 2014 kulunut sataviisikymmentä vuotta ja suurimmastakin muuttoaallost USA:han sata vuotta. Viimeiset neljäkymmentä vuotta alan tutkimustoiminta on ollut huomattavan aktiivista sekä USA:ssa että Suomessa. Onko alan tutkimus siis saavuttanut maalinsa? Kymmenennen

FinnForumien viesti oli, että ei ole. Tutkittavaa on vielä runsaasti, todettiin käytäväpuheissa. Tämä näkyy myös käynnissä olevissa tutkimushankkeissa. Hilary Virtanen valmistelee väitöstutkimusta amerikansuomalaisesta symbolisesta etnisyydestä ja Aleksii Huh-ta amerikansuomalaisesta "whiteness"-kysymyksestä 1900-luvun alkuvuosina. Gary Kaunonen on esittänyt vahvoja otteita työvään historian saralla. Forumien puhujista Saku Pinta ilmoitti harkitsevansa kanadan-suomalaisiin aiheisiin panostamista.

Myös myöhempien sukupolvien amerikansuomalainen historia ja sen amerikkalaiseen kulttuuriin jättämät jäljet olisivat potentiaalisia tutkimuskohteita. Pelkästään Kuparisaarta ja ns. "Sauna Beltiä" ajatellen ilmiöitä ja aiheita riittää suomalaisvaikutteisesta "yooper"-murteesta vaikkapa alueelle näkyvästi leviittäytyneeseen lestadiolaiseen liikkeeseen saakka. Retken vaikeasti nieltäviin tappioihin kuuluikin, ettei kirjoittaja vielä tällä kertaa ehtinyt sunnuntaiseen jumalanpalvelukseen Hancockiin kuulemaan pastori Jesse Ahon esittämää painokasta saarnaa.

Oik. yleiskuvaa Calumetista. Yllä Auvo Kostianen ja Arnold Alanen esittelemässä Kostiaisen toimittamaa kirjaa: "Finns in the United States: A History of Settlement, Dissent, and Integration". Kuvat: Jari Nikkola.

Helsinki 7.5.2014

”Miten työvoiman kysyntä ja tarjonta 2020-luvulla kohtaavat?”

Marko Alivuotila

Helsingissä pidettiin 7.5.2014 SAK:n järjestämä seminaari aiheesta ”Miten työvoiman kysyntä ja tarjonta 2020-luvulla kohtaavat”. Asiantunteva alustajakaarti pohti laaja-alaisesti työelämän tulevia näkymiä. Esille nousivat kysymykset työvoima- ja koulutustarpeesta, tulevaisuuden ammateista ja maahanmuuttajista työmarkkinoilla. Mikä rooli tässä kaikessa on työperäisellä maahanmuutolla?

Koulutustarpeen ennakointi

Ville Heinonen (neuvotteleva virkamies, OKM) puhui koulutustarpeen ennakointiin liittyvistä kysymyksistä. Tärkeänä osana arviointityötä on keskustelu ja yhteistyö yhdessä tutkijoiden ja erilaisten sidosryhmien kanssa. Tosin nuoret eivät aina lähde opiskelamaan alustavien ennakointien mukaan. Tähän voivat vaikuttaa myös erilaiset alueelliset tekijät. Toisaalta aikuiskoulutuksen haasteet poikkeavat nuorten kohdalla tehdyistä ennakkoinneista, koska aikuisilla on elämässään eri tarpeet ja sisällöt. Rakennepoliittisessa ohjelmassa on päätetty, että työvoiman koulutustarpeen ennakointia kehitetään siten, että ammatti- ja korkeakoulutuksen tarjonnat paremmin vastaisivat työmarkkinoita. On esitetty kritiikkiä, että tutkintorakenne on liian monimutkainen, samoin erilaisia tutkintoja on liikaa. Lisäksi osana rakennepoliittista ohjelmaa toisen asteen koulutuspaikkoja vähennetään vuoteen 2017 mennessä. Heinosen mukaan kysymyksenä on, miten hyvin voidaan lähteä tekemään ennakointimallia koulutustarpeesta? Ja mikä mallin suhde on politiikkaan? Talouden lisäksi kyse on aina myöskin poliittisista valinnoista. Lisäksi kysymyksiä herätti, miten ylhäältäpäin ohjaus toimii nykyisessä talous- ja työllisyystilanteessa? Keskusteltiin myös siitä, että pitäisikö opiskelijoiden valmiuksia korostaa staattisten kokonaisuuksien sijaan?

Työelämän tulevaisuus

Petri Rouvisen (toimitusjohtaja, ETLA) aiheena oli tulevaisuuden työelämää kohtaava mittava muutos, joka seuraa alati etenevästä tietotekniikan ja digitalisaation kehityksestä. Rouvinen pohti, että nyt kyseessä on samanlainen murros kuin teollisen vallankumouksen aikana, kun ihmiset siirtyivät pelloilta tehtaisiin. Työn sisältö tulee määrittymään uudelleen. Muutosten voidaan katsoa liittyvän yleisen digitalisaatio-kehityksen alle; kyse on periaatteessa siitä, että tietokoneet ja tiedon käsittely kehittyvät huimaa vauhtia ja samalla kyseisten laitteiden hinnat laskevat jyrkästi. Monet murrokseen liittyvät asiat ovat olleet olemassa jo vuosikymmeniä, mutta miksi varsinkin murros tapahtuu vasta nyt? Monet aiheeseen liittyvät asiat kasvavat kertautumalla ja nyt tiettyssä vaiheessa kehitys saavuttaa tietyn lakipisteen tiedon koaamisen ja käsittelyn suhteen. Myös robotiikka on viime vuosina kehittynyt voimakkaasti samalla kun hinnat ovat laskeneet. Tekniikka tulee muuttamaan ihmisten käyttäytymistä työssä yksilö- ja organisaatiotasolla.

Rouvisen mukaan noin kolmasosa työpaikoista on muutospaineessa, iso osa näistä on matalapalkka-aloja. On kuitenkin huomattava, ettei tulevassa muutoksessa ole mitään selviä jakolinjoja, vaan samanlaisen koulutuksen omaavia muutos voi koskea aivan eri tavalla riippuen työn luonteesta. Käsillä oleva muutos koskee tietotekniikan ja robotiikan siirtymistä myös ei-suorittavaan työhön. Rouvinen näkee, että ihmisen tehtäväksi jää aito ajattelu, sosiaalinen vuorovaikutus, etiikka, politiikka ja moraalit, motivointi ja opetus. Tuottavuus tulee nousemaan edelleen ja globaali kasvu jatkuu. Eri maiden sisällä tulee olemaan eri-arvoisuutta. Yleisessä keskustelussa pohdittiin, että koska nykyään työ

on tärkeä osa ihmisen identiteettiä, niin minkälaisia muutoksia tähän on odotettavissa?

Keskiluokan tulevaisuus?

Petri Böckerman (erikoistutkija, PT) puhui keskiluokan tulevaisuudesta Suomessa. Tuleeko keskiluokka kutistumaan Suomessa? Hän näkee mahdollisena, että tulevaisuudessa keskipalkkaisten ammattien osuus laskee ja työmarkkinoiden polarisaatio kasvaa. Keskeistä muutoksessa on, että ammatit ja työtehtävät tulevat merkittävästi muuttumaan, koska erilaiset rutiiniluontoiset tehtävät on yhä helpompi korvata tietokoneella. Tulevaisuudessa tämä tulee enenevässä määrin koskettamaan keskiluokkaa, koska tietotekniikan kehitys tulee vaikuttamaan voimakkaasti yhä uusille työelämän aloille. Puheenvuoroissa esille nousi kysymys, että miten keskiluokka jatkossa tullaan määrittelemään?

Maahanmuutto ja siihen liittyvä arviointi

Olli Soraisen (hallitusneuvos, TEM) aiheena oli työperäisen maahanmuuton vaikutukset Suomen työmarkkinatilanteeseen. Hän näkee selkeäksi ongelmaksi kattavan tiedon puutteen. Aiheen tärkeystä huolimatta ei ole olemassa kattavaa tilastointia ja seurantaa. Tällöin myös ennakkointiin liittyvät asiat vaikeutuvat. Soraisen mukaan tilastot ovat puutteelliset ja selvää kokonaiskuvaa on vaikea saada. Tilastot eivät aina ole yhdistettävissä keskenään, mikä hankaloittaa kattavan kokonaiskuvan saamista. Työperäisellä maahanmuutolla voidaan vaikuttaa ikärakenteeseen tai työmarkkinoiden rakenteellisiin painotuksiin. Tällöin muuttajien tulisi olla nuoria ja myös työvoiman tarjonnan tulisi olla suurimittaista, jotta vaikutus olisi tarvittava. Kokonaiskuvan tulisi olla selkeä, mutta voidaan sanoa, että tarvittava pohjatyö ja systemaattisuus puuttuu asiasta.

Aihepiiri herätti vilkasta keskustelua ja kysyttiin, miksi maahanmuutto aiheena on kokonaisuudessaan niin epäselvä? Keskusteltaessa korostui myös kysymys työperäisestä maahanmuutosta, ja Suomessa jo olevien maahanmuuttajien huonosta työllisyystilanteesta. Selvänä parannuksena nähtiin

kotouttamiskoulutukseen yhdistetty mahdollisuus ammatilliseen koulutukseen.

Työvoimapula?

Mikko Laaksonen (koulutuspoliittinen asiantuntija, PAM) kertoi työmarkkinoista ja työvoimapulaan liittyvistä aiheista. Työmarkkinoilla työttömien, avoimien työpaikkojen ja palkkauksen välinen suhde herättää kysymyksiä. Työvoiman saatavuus ja tarve eri aloille vaihtelee suuresti. Laaksonen käsittelee esimerkkinä siivousalaa Uudellamaalla. Siivousala usein nähdään työvoimapulasta kärsivänä alana, mutta kuitenkin palkkaus on pysynyt samana. Työvoimapula yleensä nostaa palkkoja, mutta esimerkiksi Uudenmaan siivousalalla näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Työvoiman tarpeen ennakointi on hankalaa ja Laaksonen kysyi työperäisen maahanmuuton todellista tarvetta. Aihetta pitäisi lähentyä yksityiskohtaisella tasolla ja aikaisempaa tarkemmin. Ehkä työmarkkinoilla pitäisi puhua työvoimapulan sijasta osaamisvajeesta? On myös katsottu määriä ja eikä niinkään rekrytointiongelman syvempiä syitä. Työnvoimatarpeen ennakointi ja koulutustarpeen suunnittelu sellaisille aloille on hankalaa, joissa on jatkuva vaihtuvuus.

Keskustelua

Asiantuntijoiden esitelmien jälkeen käytiin yleistä keskustelua käsitellyistä aiheista. Puhuttiin esimerkiksi siitä, että kun matalapalkka-aloilla on jo työttömyyttä, niin mikä on työvoiman todellinen tarve? Mikko Laaksonen näki, että maahanmuuton ajaminen ratkaisuksi on lyhytnäköistä, jos ei samalla puututa työhyvinvoinnin ja työn pysyvyyden ongelmakohtiin. Työmarkkinoilla on kyse tasapainoilusta erilaisten intressien välillä. Keskustelua käytiin myös siitä, mikä on hyvinvointivaltion merkitys ja rooli nykyään? Nähtiin, että poliitikot voivat edelleen puhua hyvinvointivaltiosta, mutta käytännön toteuttaminen on siirretty markkinoille ja kolmannelle sektorille. Kokonaisuutena seminaari oli hyvin monipuolinen ja informatiivinen. Yhteiskunnallinen keskustelu tulee varmasti jatkumaan tulevaisuuden työelämän haasteista ja mahdollisuuksista.

Turun yliopisto 5.9.2014

Ilmar Talve -iltapäivä

Lilli Kojo

Turun yliopiston kansatieteen oppiaine järjesti professori Ilmar Talven nimeä kantavan muistoseminaarin, onhan tämän kuuluisan tiedemiehen syntymästä tänä vuonna (2014) tullut kuluneeksi 95 vuotta. Talve oli kansatieteen professori, kirjailija ja myös maahanmuuttaja, joka vieraili ensimmäisessä kotimaassaan Virossa vasta sen itsenäistyttyä vuonna 1991, yli 45 vuotta lähtönsä jälkeen.

Ilmar Talve syntyi 1919 Inkerinmaalla, josta hänen perheensä muutti Viroon jo seuraavana vuonna. Talve kävi ensin koulua Tapan kaupungissa, siirtyi opiskelemaan Tarttoon ja valmistui filosofian maisteriksi Tarton yliopistosta toisen maailmansodan aikana. Valmistuttuaan hän pakeni Saksan miehitystä Suomeen ja liittyi vapaaehtoisena Suomen armeijaan. Sodan jälkeen Talve päätyi Saksassa sijaitsevan vierastyöläisten leirin kautta Ruotsiin, jossa hän jatkoi opintojaan. Talve väitteli vuonna 1960 Tukholmassa tohtoriksi aiheenaan sauna. Väitöskirjan nimi oli *Bastu och torkhus i Nordeuropa*.

Tukholmasta Talve muutti Suomeen, ensin kansatieteen assistentiksi vasta perustettuun toimeen. Valmistuttuaan tohtoriksi hänet nimitettiin kansatieteen professoriksi. Talve toimi kansatieteen laitoksen ensimmäisenä professorina vuodesta 1960 eläkkeelle jäämiseensä, vuoteen 1986 saakka. Todellisenä tiedemiehenä Talve jatkoi tutkimustyötään ja kirjoittamista sen jälkeen vielä lähes kahden vuosikymmenen ajan. Ilmar Talve kuoli Turussa vuonna 2007.

Seminaarin ohjelma alkoi videoesityksellä, jossa Talve kertoi elämästään, kokemuksistaan sodan jälkeen, muutoistaan Ruotsiin ja sitä kautta Suomeen. Videolla seurattiin myös Talven ensimmäistä matkaa Viroon maan itsenäistyttyä. Vanhalla kotitalolla käyminen ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin oli liikuttava hetki. Professori esitteli myös hieman Turun kotiaan ja piippukokoelmaansakin.

Arkeologi, professori emeritus Unto Salo muisteli videoesityksen jälkeen ystäväänsä Ilmar Talvea.

Salo korosti puhuvansa muistosanoja ystävältä, jota hän kutsui elämän ja tutkimuksen sankariksi. Salo ja Talve kohtasivat ensimmäisen kerran Tukholman Nordiska museetissa 1950-luvulla. Heitä yhdisti voimakas tarve ymmärtää mennyttä. Salo kertoi, kuinka hän vuosien varrella huomasi Talvesta loistavan luomisen pakon ja luomisen ilon vievän tätä kansatieteen voimahahmoa eteenpäin. Tästä yhteinä osoituksena on Talven 700-sivuinen viimeinen teos *Eesti kultuurilugu* (Viron kulttuurihistoria), joka ilmestyi vuonna 2004 tutkijan ollessa 85-vuotias.

Paneelikeskustelussa Unto Salo, kansatieteen dosentti Eero Sappinen ja Forum Marinum -säätiön intendentti Ulla Kallberg muistelivat kansatieteen lehtori Timo J. Virtasen johdolla opettajaa, kollegaa ja ystävää. Eero Sappiselle Talve oli opettaja, esimies ja lähinaapuri, jota hän tapasi viikoittain myös työasioiden ulkopuolella. Myöhemmässä tutkimuksessaan Vermlannin metsäsuomalaisista Sappinen on jälleen törmännyt Talven perintöön: asuessaan Ruotsissa Talve oli töissä myös museossa ja hänen tekemänsä luettelot Vermlannin paikallismuseoiden esineistöistä ovat tulleet Sappisen tutkimuksissa vastaan.

Talven voi sanoa johdattaneen Ulla Kallbergin merenkulun tutkimuksen äärelle. Kallbergin pohdissa gradunsa aihetta Talve oli kysynyt häneltä, mistä hän on kotoisin. Alun perin kustavilaiselle Kallbergille Talve ehdotti tutkimusta talonpoikaispurjehduksesta, ja siitähän opinnäytetyö myöhemmin valmistuikin.

Panelistit ja yleisössä olleet Talven tuntijat olivat yhtä mieltä siitä, ettei Talve ollut välttämättä se helpoimmin lähestyttävä henkilö. Tutustumisen jälkeen Talvesta paljastui kuitenkin erittäin lämminsydäminen ystävä. Tutkijana Talve teki urauurtavaa työtä, ja hänellä oli laajat kiinnostuksen kohteet. Kollegat muistelivat Ilmarin lippulaatikkoa, johon hän oli koonnut muistiinpanoja mitä erilaisimmissa

Unto Salo ja Ulla Kallberg muistelivat entistä kollegaa ja opettajaa.

ta aiheista. Sieltä löytyi esimerkiksi tietoja tatuoinneista jo kauan ennen kuin ihon kuvittamisesta tuli Suomessakin osa valtavirtaa. Yleisöstä muisteltiin Talven antaneen kenttätöiden aiheeksi ovelta ovelle –kyselyn ”Mitä ihmisillä on seinillään?” Eikä tätä kyselyä suoritettu maaseudun kylissä, vaan kaupungissa. Tällaisen tutkimuksen voisi toteuttaa nykyäänkin, 40 vuotta myöhemmin.

Paneelikeskustelun jälkeen siirryttiin aulaan, jossa nostettiin malja Ilmar Talven muistolle. Professori emeritus Pekka Leimu piti maljapuheen ja esitteli Talven kirjallista tuotantoa. Talven tutkimuksen perinpohjaisuudesta ja laadusta kertoo jotain se, että hänen teoksensa *Suomen kansankulttuuri* ja *Euroopan kansat* ovat olleet kansatieteen tutkintovaatimuksissa vielä 2000-luvullakin. Leimu muistutti, ettei Talve ollut vain tutkija ja tietokirjailija. Talve kirjoitti myös kaunokirjallisia teoksia, tosin esimerkiksi vironkielinen *Maapagu* ei valitettavasti ole ilmestynyt suomeksi. Talven omaelämäkerta *Kolme kotimaata* sen sijaan saatiin myös suomalaisten lukijoiden ulottuville vuonna 2004, vaikkakin huomattavasti lyhyempänä kuin viroksi kirjoitetut alkuperäiset kolme osaa.

Kansatieteen oppiaine on myöntänyt vuodesta 2010 alkaen Ilmar Talve –palkinnon oppiaineessa tehdylle opinnäytteelle (proseminarityö, pro gradu- tai lisensiaatin tutkielma tai väitöskirja), joka on innovatiivinen, esittelee etnologisen kentän laaja-alaisuutta ja/tai tuo jotain merkittävää uutta tieteen kentälle. Tämän vuoden palkinnon saaja julkaistiin iltapäivän loppupuolella. Palkinto myönnettiin Lauri Katiskoskelle hänen pro gradu –tutkielmastaan ”*No onhan naantalilainenki ny sentään parempi olla ku turkulaine!*” Naantalien saaristokaupun-

Vas. lehtori Timo J. Virtanen ja pro gradu -tutkielmastaan palkittu Lauri Katiskoski. Taustalla tutkija Eero Sappinen. Kuvat: Turun yliopiston kansatieteen oppiaine. Kuvaaja: Jussi Lehtonen.

gin kuntaliitos kuntalaisen kokemana. Katiskosken tutkielman kohteena on vuonna 2009 toteutettu kuntaliitos, jonka myötä Rymättylän, Merimaskun ja Velkuan kunnat yhdistyivät Naantaliin. Katiskoski tarkastelee kuntaliitosta tavallisten kuntalaisten kokemuksen kautta. Tutkielma liittyy Koneen säätiön rahoittamaan Turun yliopiston kansatieteen oppiaineen tutkimushankkeeseen ”Etnologinen tutkimus kuntarakenteen muutoksista kuntalaisten näkökulmasta”.

Palkinnon julkistamisen jälkeen oli vuorossa kansatieteen oppiaineen uuden julkaisun esittely. Niina Koskihaaran, Maija Mäen ja Kirsi Sonckin toimittama teos esittelee oppiaineessa tehtävää nykyistä tutkimusta laajasti ja monipuolisesti. Teos antaa monta näkökulmaa nykykansatieteen eri suuntauksiin. Iltapäivä kruunattiin lopuksi kakkukahveilla.

Professori Ilmar Talve oli mukana luomassa kansatieteen oppiainetta Turun yliopistoon. Hän työskenteli koko elämänsä tarmokkaasti tutkimusta tehden, opettaen ja kehittämällä suomalaista kansatiedettä. Iso kiitos kansatieteen oppiaineen henkilökunnalle Talven elämän ja tuotannon monipuolisesta esittelystä!

Vasa 11.10.2014

Seminariet Finlandssvensk emigration till Sverige

Magnus Enlund

Ett seminarium om den finlandssvenska emigrationen till Sverige ordnades i Vasa landskapsbibliotek den 11 oktober 2014. Seminariet var indelat i tre sessioner. Föreläsare under den första sessionen var minister Ole Norrback, professor Fjalar Finnäs, doktorand Kaisa Kepsu och docent Eric De Geer. Universitetslektor Ann-Catrin Östman var kommentator.

Vid den första sessionen låg fokus på kvantitativa perspektiv. Minister Ole Norrback konstaterade att människan flyttat i alla tider, och poängterade hur viktig emigrationen varit för den finlandssvenska befolkningen. Dr. Fjalar Finnäs tog i sin föreläsning bland annat fram de problem som forskaren möter gällande källtillförlitligheten i forskningen kring emigration överlag. Dr. Kaisa Kepsu föreläste om finlandssvenska migrationsströmmar och lyfte fram den finlandssvenska emigrationen till Sverige ur ett geografiskt perspektiv, där begreppet identitet var ett viktigt tema. Docent Eric De Geer lyfte fram nya rön om var finlandssvenska emigranter placerade sig i Sverige. Som källa har De Geer använt sig av register från föreningen FRIS, Finlandssvenskarnas Riksförbund i Sverige. Kommentator Ann-Catrin Östman fråga-

de bland annat föreläsarna om kvinnornas roll i emigrationen till Sverige.

Vid den andra sessionen belystes den finlandssvenska emigrationen ur ett historiskt perspektiv. Docent Markku Mattila föreläste om emigrationen till Norrland under andra hälften av 1800-talet. Flyttningsrörelsen från olika kommuner i Svenska Österbotten till Norrland var ytterst betydande, men avtog kraftigt i slutet av 1800-talet i och med den begynnande amerikaemigrationen. Sågverksindustrin som blomstrade framför allt i Sundsvall under nämnda tidsperiod, utgjorde en viktig faktor bakom den österbottniska invandringen till Norrland. Doktoranden och projektledaren vid Centret för Svenskfinland Magnus Enlund föreläste om den efterkrigstida emigrationen till Sverige, som är en del av hans avhandling. Enlund konstaterade att de emigranter som flyttade till Sverige under 1950-talet möttes av en mängd fördomar, men att läget förbättrades under de följande decennierna. Kommentatorn i denna session, professor Henrik Meinander ställde frågor angående klasskillnader i den rikssvenska industrin samt om hur det finlandssvenska emigrationsmönstret skiljde sig från den finskspråkiga mönstret.

Den sista sessionen inleddes av ordföranden i FRIS, lektor Barbro Allardt Ljunggren. Temat här var finlandssvenskarnas situation i Sverige idag. FRIS strävar till att ge finlandssvenskarna minoritetsstatus i Sverige. Sociologen Kjell Herberts avslutade dagens schema med sin föreläsning om Sverige i finlandssvenskarnas vardag. Herberts kunde konstatera att finlandssvenskarna följer mycket aktivt med massmedierna i Sverige, speciellt i Svenska Österbotten. Kommentatorn, professor Jarmo Lainio, frågade huruvida FRIS kan ses som representativ för finlandssvenskarnas situation i Sverige överlag. Seminariet besöktes som mest av ca 40 åhörare.

Migrationsinstitutets äldre forskare Krister Björklund till höger presenterar institutets utställning om Finlandssvensk emigration till Sverige.

Venäjän taideakatemia 29.4.2014

Siperian suomenkieli

Alpo Juntunen

Darja Viktorovna Sidorkevitš puolusti 29.4.2014 Venäjän tiedeakatemian Pietarin osaston kielitieteellisessä laitoksessa filologisten tieteiden kandidaatin väitöskirjaansa, jonka nimi on suomeksi: ”Inkerinmaalaisten Siperian siirtolaisten kieli – rakenne, murrepiirteet ja ympäristön kielelliset vaikutukset”.

Tutkimus liittyy Tiedeakatemian aloittamaan Venäjän kansojen kielellisten erityispiirteiden tutkimukseen. Väittelijän tutkimuksen kohteena on ollut Omskin oblastin Krutinskin alueen Ryžkovan asukkaiden kieli, jota hän on käsitellyt fonetiikan, morfologian, murreopin ja kielellisten kontaktien kannalta. Sidorkevitš toteaa asukkaiden säilyttäneen hämmästyttävän hyvin kielellisen perustensa, joka on syntynyt läntisessä Inkerissä inkeröisten, suomalaisten ja vatjalaisten keskuudessa. Kieleen on muodostunut erityisiä piirteitä siinä määrin, että voidaan puhua omasta murteesta – Omskin oblastin ideoomasta.

Kielen tutkiminen on ollut vaikeaa mm. siksi, että asukkaiden alkuperäinen asuinseutu joutui 2. maailmansodan aikana taistelutantereeksi ja asukkaat hajaantuivat eri tahoille. Tutkija on kuitenkin löytänyt kenttätutkimuksissaan Inkeristä riittävästi kielen puhujia vertailuaineistoksi. Hän on myös voinut tukeutua mm. vatjankieltä koskeviin tutkimuksiin. Tutkimuksen teoreettisena pohjana ovat olleet 2000-luvun uusimmat kielitieteelliset sekä identiteettiin liittyvät sosiologiset tutkimukset. Sidorkevitš teki Siperiassa kenttätutkimuksia vuosina 2008–2012, Näitä tutkimuksiaan hän täydensi Moskovassa ja Tallinnassa, joissa hän tapasi entisiä ryžkovalaisia. Tutkimuksessa haastateltiin 30 ryžkovaliasta. Siperiassa kielenpuhujat ovat säilyneet alkuperäisen kielensä, jossa näkyy vaikutteita suomesta, inkeröisestä ja vatjasta. Väittelijän mukaan Siperian suomi on kiinnostava sekä murteiden kehityksen että kielellisten kontaktien tähden. Paitsi Itämeren suomalaisten kieliin Siperian suomalaiset ovat olleet yhteydessä venäjään ja latviaan. 1800-luvulla Ryžkovasta kehittyi luterilai-

nen siirtola, johon sijoitettiin Suomesta karkotettuja rikollisia sekä virolaisia ja latvialaisia talonpoikia. Sidorkevitšin mukaan ryžkovilaisten kieli on ainutlaatuinen esimerkki, kuinka länsi-inkeriläinen kieli on kehittynyt 200 vuoden kuluessa.

Ryžkova ei ole ainoa Siperian kylä, jossa on ollut kielenpuhujia. Myöhemmin 1800-luvulla syntyneet asutukset Finni, Bojarka, Ivanovka sekä Krasnojarskin alueen Verhnyi Sujetuk ovat vähitellen menettäneet identiteettinsä. Ne ovat suuressa määrin virolaistuneet, latvialaistuneet ja venäläistyneet. Ryžkova on parhaiten säilyttänyt identiteettinsä, joskin heidän kielensä muistuttaa enemmän viroa kuin heidän esi-isänsä kieli Inkerinmaalla. Heidän kielestään puuttuvat Suomen kirjakielen ja länsisuomalaisten murteiden vaikutukset, vaikka nuo vaikutteet ulottuivat 1920-luvulle. Kieliopillisesti puhe heijastaa enemmän suomea kuin viroa.

Sidorkevitšin mukaan tutkimustulokset ovat hyvänä pohjana tutkittaessa muita Siperian indogermanaisia idioomeja.

Väittelijän mukaan taustan hänen tutkimukselleen ovat antaneet suomalaisten tutkijoiden Johannes ja J.G. Granön ja Alpo Juntusen tutkimukset sekä Suomen Yleisradion toimesta 1990-luvulla tehdyt radio- ja televisio-ohjelmat, jotka ovat löydettävissä internetistä.

Sidorkevitšin tutkimusta on pidettävä uutena aluevaltauksena Siperian suomalaisten tutkimuksessa. Kiitoksen ansaitsee myös Venäjän tiedeakatemia, joka näin seuraa 300-vuotista perinnettään Venäjän kansallisuuksien tutkimisessa. Väittelijällä ei ole ryžkovilaisia tai inkeriläisiä juuria. Pietarin venäläisenä hän oppinut suomen ja osaa myös viroa, englantia ja espanjaa. Opiskeluaikaanaan hän on toiminut suomalaisten ja espanjankielisten turistien matkaoppaana.

Kirjoittajalla oli tilaisuus olla mukana väitöstilaisuudessa ja kiittää väittelijää ja Tiedeakatemiaa tutkimuksesta, joka näyttää tietä myös venäläis-suomalaiselle siirtolaisuustutkimukselle.

Hull, 13 May 2014

Opening of the Finnish Exhibition on Trans-Atlantic Migration via the UK

Pekka Huhtaniemi, Ambassador, London, UK

Lord Lieutenant, High Sheriff, Lord Mayor, Distinguished Guests, Ladies & Gentlemen,

Very warm welcome to you all to this inaugural event of our exhibition here at Hull History Centre. Today marks a culmination of a long process which started some 3 ½ years ago, during my first visit to Hull as Finland's Ambassador in London. I had never before visited Hull but I had often heard and read about it over the years. I knew that Hull had a long history as one of Finland's main export hubs in the UK. I also knew that the large amounts of Finnish migrants heading for North America in the 19th and early 20th century in most cases travelled through Hull.

And as a fan of sports, I knew about Hull City, your famous football club, which, as we all know, will next Saturday, play a historical FA Cup final at Wembley against Arsenal, and to whom we wish much success!¹

During the discussions we had in the Autumn of 2010 here in Hull, I was particularly struck by the massive figures – hundreds of thousands – describing the volume of Finnish migrants who travelled through Hull on their trans-Atlantic journey.

As I had on earlier occasions been in touch with the Finnish Institute of Migration and was aware of their unique stocks of information, the idea of somehow highlighting that spectacular movement through the UK of our Finnish compatriots came up in the discussions quite naturally.

Hull – as a gateway to hope and better life – seemed to deserve some kind of a recognition on the part of us Finns. And I also sensed that here in Hull, a genuine curiosity existed regarding your city's unique role in facilitating these spectacular flows of migrants – not only from Finland but also from many other European regions.

But a good idea will not transform itself to action and concrete results automatically. Dedicated, resourceful people are needed to put together an exhibition of this nature. Luckily, such people and resources were available both in Finland and here in Hull.

So this is an occasion – before we hear more about the substance and contents of the exhibition – for me to express sincere thanks to the innovative and hard-working people who have produced and set up the material we are able to display here today. I wish to mention, in particular, our colleagues from the Finnish Institute of Migration, Mr. Jouni Korkiasaari and his assistant Tytti Laine, who, at the Finnish end, have put together and designed the rich material of the exhibition. My thanks also go to Mr. Ismo Söderling, Director of The Finnish Institute of Migration, without whose support and enthusiasm a project of this scale would not have materialized. I also wish to thank my own Ministry for Foreign Affairs of Finland for the material support for this project.

Here in the UK, this exhibition has received much inspiration and support from the Chair of The Anglo-Finnish Society, Mrs. Marjatta Bell, an accomplished historian, who herself has also studied Hull's important role as a hub in Finnish-British relations. Due to family reasons, she was, unfortunately, unable to join us here in Hull today, but we are glad to have A-FS's Honorary Secretary Mr. Paulus Thomson with us here in Hull.

Among the many individuals, based here in Hull, who have given invaluable contributions to this project, wish to mention, in particular, Dr. Nicholas Evans and Dr. David J. Starkey from the University of Hull as well as University Archivist Judy Burg and her team here at the History Centre.

I have also valued highly the support and encouragement we have received from the leader-

---

¹ Arsenal won 3–2. Sorry Pekka!

ship of the University of Hull – including Vice-Chancellor, Professor Calle Pistorius – as well as from the Hull City Council and its Chief Executive Darryl Stephenson.

And finally, I want to voice my warm appreciation for the help we have received, at the various stages of this project from our longtime Honorary Consul here in Hull, Mr. John Good, and Mr. Brian Rolfe, Managing Director here in the UK of Finnlines, the company which operates most of today's maritime links between Finland and the UK.

Ladies and Gentlemen, migration is a highly topical issue also in today's world. Reasons for large

flows of people from one region to another are many: sometimes political, economic, social, religious, ethnic and so on. Both at the level of societies and individuals, they always constitute major developments, often life-changing by their nature.

The story of Finnish migration to trans-Atlantic destinations is a fascinating one. Hull played a major role in that spectacular process. I am very happy that, by means of this exhibition, we are now able to tell a part of that story also to people of Hull and to other British audiences.

Thank you!

The touring exhibition on the transmigration of Finns through Great Britain to North America was opened at Hull History Center in May 13, 2014. Next it was displayed at the University of Hull (July-October) and moved to the Finnish Church in London in November. The exhibition consists of 10 roll-up banners and it was made by the information service manager Jouni Korkiasaari and M.A. Tytti Laine at the Institute of Migration to celebrate the 40th anniversary of the institute.

Photo (from left): Dr Nicholas J. Evans (University of Hull), information service manager Jouni Korkiasaari (Institute of Migration) and the Ambassador of Finland to Britain Pekka Huhtaniemi in the opening of the exhibition in Hull.

Naselle, Washington USA 25.–27.7.2014

Nasel Heritage Days. Finnish American Folk Festival

Hanneleena Hieta, FT, yliopisto-opettaja, Kansatiede, Turun yliopisto

Pieni Nasellen kylä lounaisessa Washingtonin osavaltiossa järjesti jo 17. kerran vertaansa vailla olevan kyläjuhlan. Nasellen kylän perustivat suomalaiset metsätyömiehet. Kylän noin 400 asukkaasta kolmanneksella on suomalaistausta. Suomalaiset sukunimet ovat yleisiä ja suomalaiset ja skandinaaviset paikannimet näkyvät valtatievarren tienviitoissa. Nasellen festivaali järjestetään kahden vuoden välein paikallisin voimin. Voimannäyte on melkoinen, koska Nasellen väkiluku on siis vain runsas neljäsataa, mutta vierailijamäärä parituhatta. Tämän vuoden festivaaliohjelma koostui näyttelyistä, luennoista, musiikki- ja tanssiesityksistä sekä torista, jossa oli näytteilleasettajia ja myyjiä lähialueilta sekä kauempaakin Washingtonista ja Oregonista. Ruoka oli myös merkittävässä sijassa – festivaaliin kuului sekä ruoanlaittoesityksiä että ruokatori, jolta yleisö voi ostaa välipaloja. Festivaalin tapahtumapaikkana oli Nasellen ja Graysjokilaakson koulukeskus. Sunnuntain juhlahjelman palvelus ja kirkkokahvit pidettiin paikallisessa luterilaisessa kirkossa. Festivaalilla oli myös urheilullisena oheisohjelmana viiden kilometrin Paavo Nurmi juoksu ja golf-kisa. Kykyjään voi myös mitata saappaanheitossa ja eukonkannossa.

Lähikaupungin skandinaavisia herkkuja ruokatorilla.

Esitelmöitsijät festivaalille oli kutsuttu sekä läheltä että kauempaa. Kaikilla oli hyvin mielenkiintoiset henkilötaustat ja syvälinen näkemys omaan aiheeseensa. Perjantain luentojen aiheina olivat suomalainen hirsirakennustaito (rakennussuojelija ja tietokirjailija Frank Eld), oma sukhistoria ja Ellis Island (runoilija Carolyn Caines), tango Aki Kaurismäen filmessä (professori Andrew Nestigen), Suomen kansalaisuutta ja Suomi toisessa maailmansodassa (ase- ja sotakeräilijä Wayne Beals) ja Columbiajoen alajuoksun uudisraivaajanaiset (kirjailija Irene Martin). Lisäksi Suomessa taannoin vaihto-opiskeluviikkoa viettänyt Haleigh See opetti suomen alkeita nuorille.

Päivä alkoi kahdella saamelaisaiheisella tuoreella dokumenttielokuvalla *Suddenly Sámi* (ohj. Ellen-Astri Lundby, 2008) ja *Solveig* (ohj. Kiersten Dunbar Chace, 2012). Lauantaina ote oli ehkä paikallishistoriallisempi. Esitelmät käsittelivät 1800-luvun Nasellea (historioitsija Bryan Penttilä), Graysjokilaakson suomalaisia (tietokirjailija Merle Reinikka ja sukututkija Don Raistakka), Nasellen alueen metsätyömiehiä ja toisen maailmansodan lentäjiä (tietokirjailija Doug Allen), siirtomaa-ajan suomalaisia Delawaren alueella (Frank Eld), Nasellen historian keskeisiä käännekohtia (Bryan Penttilä) ja opiskelua sekä matkustamista Suomessa 2013 (Haleigh See). Lisäksi Helen Pitkanen opetti aikuisille suomen alkeita.

Esitelmien lisäksi kävijä pystyi lisäämään tietomääräänsä eri luokkahuoneisiin ja koulun kirjastoon pystytettyjen näyttelyiden kautta. Esimerkiksi koulun kirjastossa sukututkija neuvoi ancestry.com-webbisivuston käytössä ja esillä oli useampia sukutauluja. Eräässä huoneessa sotamuistokeräilijä Wayne Beals esitteli suomalaisia sotatarvikkeita, univormuja ja puukkoja. Hän on kiertänyt myös Suomessa haastattelemassa sotaveteraaneja ja sotahistorioitsijoita. Samassa huoneessa oli edustettuna myös Finnish-American Historical Society of the West, joka julkaisee säännöllisesti tutkimuksia, kokoontuu kerran kuussa Portlandissa Oregonissa

ja ylläpitää museoitua Lindgrenin uudisraivaajaperheen hirsimökkiä Oregonin Warrentonissa.

Itselleni kiinnostavimmaksi näyttelyksi muotoutui kantelehuone, jonka seinillä oli paljon tietoa kanteleesta, kanteleharrastuksesta Yhdysvalloissa, suomalaisten ja amerikkalaisten kanteleensoittajien yhteisistä produktioista ja paikallisesta kantelemestari Wilho Saaresta. Wilho Saari oli myös paikalla tyttärensä Karen Saari Nelsonin kanssa esittelemässä konserttikanteleitaan kiinnostuneille. Eriytyisen kiinnostavaksi Wilho Saaren tekee se, että hän on suoraan viidennessä polvessa Suomen ehkä kuuluisimman kanteleensoittajan Kreetta Haapasalon jälkeläinen. Vaikka Saari oli tietenkin jo lapsena kuullut kanteleensoittoa ja oli ammattimuusikko, kanteleeseen hän tarttui vasta 50-vuotiaana. Sen jälkeen onkin tunnustuksia sadellut valtiolliselta tasolta asti. Nasellen kanteleensoittajat, Wilho ja hänen siskonsa May ja tyttärensä Karen esiintyivät festivaalilla useampaan otteeseen. Kuulemani esitys päättyi kauniiseen 1800-luvun hengelliseen sävelmään Mun kanteleeni kauniimmin. Osa paikalla olleesta vanhemmasta yleisöstä lauloi mukana, ehkä hieman murtaen mutta sanasta sanaan oikein.

Toinen mielenkiintoinen näyttely oli paikallisen Appelo Archivesin historiallisten valokuvien näyttely. Appelo Archivesillä oli myös koju torilla. Kojun luona oli jatkuvasti kuhinaa, joten arkisto lienee suosittu. Appelo Archives on paikallishistoriallinen arkisto ja museo, jolla on monipuolinen kirjasto. Arkiston aineisto perustuu liikemies C.A. ja Agnes Appelon ja heidän poikansa Carlton Appelon (joka on jo 92-vuotias) keräämiin dokumentteihin, kuviin ja kirjoihin. Eriytyisen paljon arkistosta löytyy tietenkin metsätyöhön ja tukkilaisuuteen liittyvää aineistoa. Arkistolla on oma kahvila ja kirjakauppa. Arkistossa järjestetään vuoden mittaan monenlaisia tilaisuuksia mm. filminäytöksiä. Se palvelee myös naapurikyliä Nasellen lisäksi. Haastatteleman arkiston edustaja Karen Bertrich kertoi, että arkisto on suosittu paikallisten keskuudessa, koska sinne on tilattu amerikkalaisten lehtiä, joita käydään lukemassa säännöllisesti.

Festivaalilta jokainen sai jotakin. Ohjelmaa oli järjestetty niin lapsille kuin aikuisille, niin historiahulluille kuin viihdettä kaipaaville. Se on koko yhteisön voimannäyte ja sain sen käsityksen, ettei tarvitse olla suomalaistaustainen nasellelainen ollakseen innolla mukana tapahtumassa. Nasellen ja puolen

Rakennussuojelija-tietokirjailija Frank Eld myös ajalee hirsimökkimobiililla.

tunnin ajomatkan päässä olevan Astorian kaupungin amerikansuomalainen ja skandinaavinen perinne elää vahvana. Mielenkiintoiseksi asian tekee sekin, että Internetin ja nopeiden lentoyhteyksien aikakaudella Suomen ja suomalaisyhteisöjen välillä on paljon entistä helpompaa pitää yhteyttä. Monet esitelmöitsijätkin olivat olleet yhteydessä oman alansa asiantuntijoihin Suomessa ja käyneet tutkimaan asioita. Lisäksi amerikansuomalaisyhteisöjen on helpompaa kuin koskaan tiedottaa tapahtumista omilleen: tälläkin festivaalilla on omat Internet- ja Facebook-sivut.

Torilta olisi voinut tilata itselleen kanteleen.

Väestöliitossa juhlittiin

Väestöliiton hallituksen pitkäaikaisen puheenjohtajan Reino Hjerppen muotokuva paljastettiin liiton tiloissa 18.11.2014. Tilaisuuteen oli saapunut suuri joukko Hjerppen puheenjohtajuuden aikaisia toimi- ja luottamushenkilöitä. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ylijohtajana toiminut Reino Hjerppe toimi liiton hallituksen puheenjohtajana vuosina 1996–2013. Hänen aikanaan Väestöliiton toimitusjohtajana toimi varatuomari Jouko Hulkko, ja vuodesta 2002 Helena Hiila. Hjerppen aikana liiton organisaatiota muokattiin aikaan ja taloudelliseen tilanteeseen sopivaksi, samoin liiton keskittyminen samaan toimipisteeseen Kalevankadulle toteutettiin hänen aikanaan. Hjerppen oma tutkimusmielenkiinto kohdistui mm. kaupungistumiseen ja siihen liittyviin taloudellisiin ja väestöllisiin kysymyksiin. Toimiessani Väestöliiton Väestöntutkimuslaitoksen johtajana (1996–2009) yhteistyö hänen kanssaan oli mutkatonta ja tuloksellista.

Kuvan henkilöt vasemmalta: Hallituksen vpj. Marianne Heikkilä, toimitusjohtaja Helena Hiila, hallituksen pj. Maria Kaisa Aula, entinen hallituksen pj. Reino Hjerppe, entinen hallituksen vpj. Risto Jaakkola, entinen toimitusjohtaja Jouko Hulkko. Kuva ja teksti: Ismo Söderling.

Siirtolaisuusinstituutti mukana Turun kansainvälisillä kirjamesseilla 3.–5.10.2014

Kuvassa vasemmalla instituutin sukututkija Elisabeth Uschanov tutkimassa siirtolaisrekisteristä tietoja asiakkaalle. Virastomes-tari Satu Löppönen huolehti siitä, että asiakkaat saivat suunsa makeiksi vierellään informaattikko Lilli Kojo. Instituutti järjesti messuilla myös "Siirtolaisten identiteetti ja sukupolvikokemukset" -seminaarin yhteistyössä Turun yliopiston historian laitoksen ja John Morton -keskuksen kanssa.

Ruotsinsuomalaisuuden lipunkantaja

Rehtori Markku Peura 1947-2014

Rehtori Markku Peuran elämä päättyi yllättäen juhannusaattona 20.6.2014 Ruotsissa. Takana oli pitkä työ- ja järjestöura Ruotsissa, edessä siinsivät eläkepäivät Espanjassa. Markku Peura oli keskeinen henkilö edesauttamassa ruotsinsuomalaisen koulujärjestelmän ja toisaalta suomen kielen aseman kehittämistä Ruotsissa. Tällä hetkellä suomen kielellä on yli 50 ruotsalaisessa kunnassa vähemmistökielen asema. Tästä kehityksestä on paljon kiittäminen Markkua. Hän oli peräänantamaton neuvottelija – toisaalta luonteeltaan rauhallisena ja diplomaattisena hän sai monet vastukset kääntymään voitoiksi.

Neuvottelutaitoa hän tarvitsikin ollessaan 11 vuotta Ruotsinsuomalaisen valtuuskunnan puheenjohtajana. Markku oli perustamassa viittä ruotsinsuomalaista koulua ja useita esikouluja. Yhden perustamansa koulun eli Upplands Väsbyn ruotsinsuomalaisen koulun rehtorina Markku Peura työskenteli pitkään.

Markku Peura näki ruotsinsuomalaisen elämän ja kulttuurin laaja-alaisena. Hän oli jo 1970-luvulla perustamassa Ruotsinsuomalaisten arkistoa. Hän toimi pitkään myös arkiston hallituksen puheenjohtajana. Markulle oli tärkeää myös tutkimus ja yliopisto-opetus. Hän tekikin tärkeää työtä Tukholman yliopiston siirtolaistutkimuksen laitoksella, jota hän oli ollut luomassa. Markku Peura näki vähemmistökielisykset laaja-alaisesti. Niinpä hän seisoi rintamassa, kun piti puolustaa meän kielen asemaa Pohjois-Ruotsissa tai ruotsin kielen asemaa Suomessa.

Markku Peura kuului useita vuosia Siirtolaisuusinstituutin valtuuskuntaan. Keskustelut hänen kanssaan olivat hedelmällisiä ja rakentavia. Ruotsin nykyiset maahanmuutto- ja vähemmistökielisykset ovat perua 1960-luvun suurista maahanmuutoista. Markun välityksellä ruotsalaisen siirtolaisuustodellisuus avautui meille kotosuomalaisille, ja tämän tiedon avulla on nyt helpompi ymmärtää Suomeen suuntautuvaan maahanmuuttoon liittyviä erityisyyksiä. Maahanmuutto noudattaa samoja kaavoja suuressa mittakaavassa.

Rehtori Markku Peura palkittiin merkittävästä työstään tasavallan presidentin myöntämällä Valkoisen Ruusun ritarikunnan ritari-merkillä vuonna 2007. Siirtolaisuusinstituutin myöntämän John Morton -palkinnon hän sai vuonna 2013 yhdessä Ruotsinsuomalaisen arkiston johtajan Erkki Vuonokarin kanssa.

*Siirtolaisuusinstituutin johtaja Ismo Söderling,
Markku Peuran pitkäaikainen ystävä ja kollega*

En liten tidning med stort hjärta

Erik Rune Hermans

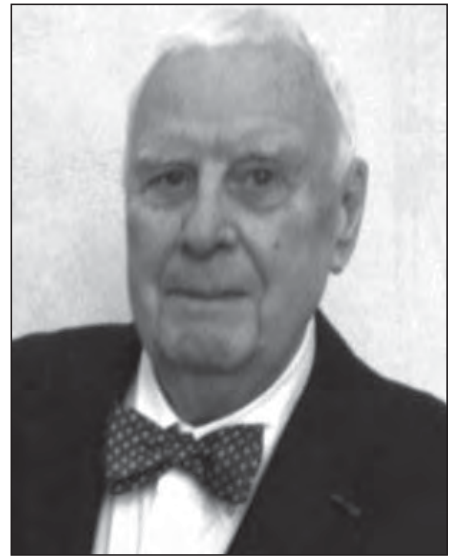
1931-2014

Chefredaktören för tidningen Norden Erik Rune Hermans avled fredagen 1 augusti på New York Hospital Langone Center efter en kort sjukhusvistelse.

Erik Rune blev 83 år gammal. I över 50 år har Erik Rune Hermans från Närpes bott och verkat på Manhattan i New York som chefredaktör för tidningen Norden.

Det är den enda finlandssvenska tidningen som fortfarande kommer ut på svenska i USA och den samlar nyheter från Svenskfinland både i pappersformat och digitalt.

Erik Rune ville ej pensionera sig och jobba på Norden fram till sin död. Erik Rune var en kulturarbetare av ovanligt slag. Han förtjänar mycket uppskattning för det uppoffrande arbete han utfört för den lilla men pigga tidningen Norden i världstaden New York. Han var en finlandssvensk kulturkampe i USA. Yle

FST producerade 2006 en dokumentär om Erik Rune "En gentleman i New York". Den 5.2.2014 fick han Svensk-Österbottiska Samfundets kulturpris på Runebergsfesten i Vasa. Det är otaliga manskor på båda sidor av Atlanten som kommer att sörja hans bortgång.

*Ann-Christine Westerlund,
Viceordförande för tidningen Norden*

MEV-seminaari 6.11.2014 teemalla: "Kansainvälisen muuton ilmenemismuotoja"

Vastaavat asiantuntijat (vas.) Siru Korkala ja Irma Garam Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus, CIMO. He puhuivat seminaarissa opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden trendeistä ja vaikutuksista. FT, ihmismaantieteen tutkija-tohtori Eveliina Lyytinen Turun yliopistosta käsittelee aihetta: "Luottamuksen ja epäluottamuksen tiloja: kongolaiset pakolaiset, instituutiot ja suojele Kampalassa, Ugandassa. Kuva: Jouni Korkiasaari.

Kirjoitusohjeet

Otamme mielellämme vastaan erilaisiin muuttoliikkeisiin liittyviä artikkeleita.

Lisätietoja: kirsi.sainio@utu.fi

- Artikkelin enimmäispituus on 5 000 sanaa sisältäen tiivistelmän (abstractin), taulukot sekä kuvat (yhteensä noin 10-12 liuskaa). Muiden kirjoitusten kuten kirja-arvostelujen, konferenssi-esittelyjen jne. enimmäispituus on 1 000 sanaa.
- Materiaali lähetetään Microsoft Word- tai yleisenä rtf-muotoisena tiedostona. Käsikirjoitukset kirjoitetaan 1,5 rivivälillä ja fonttikoolla 12. Kirjoitus lähetetään sähköpostin liitetiedostona.
- **Kuvioiden tulee olla excel-muodossa** ja tarvittaessa tulee toimittaa niiden mukana alkuperäisdata kuvioiden mahdollista uudelleen tekemistä varten. **Tekstin sekaan valmiiksi upotettuja kuvioita ei tule käyttää.**
- Taulukot ja kuvat merkitään järjestyksessä ("taulukko 1 tähän") tekstiin siihen kohtaan, mihin tekijä(t) sen haluavat. Kukin taulukko ja kuvio tulee artikkeliliitteen loppuun omalle sivulleen siinä järjestyksessä kun se esiintyy tekstissä. Taulukot ja kuvat liitetään mukaan myös korjattuun käsikirjoitukseen. Taulukoiden desimaaleissa käytetään pilkkua.
- **Valokuvien tulee olla hyvälaatuisia ja riittävästi tarkkuudella skannattuja.** Digitaalikameralla otetut valokuvat voidaan lähettää sellaisenaan. Kuvia skannattaessa tulee käyttää resoluutiota 300 dpi (pistettä tuumalle) ja pidemmän sivun kohdekokona (target size) 20 cm. Web-sivustoilta tallennettuja kuvia ei käytetä. Kuvat pitää toimittaa erillisinä kuvatiedostoina. Tekstitiedostoon valmiiksi upotettuja valokuvia ei tule käyttää.
- Tekstiä ei tule tavuttaa etukäteen. **Kappaleen jälkeen painetaan rivinvaihtoa (enter) – ei siis sisennyksiä, tyhjiä rivejä tms.**

HUOM! Yksityiskohtaisemmat kirjoitusohjeet löytyvät nettisivuiltamme:
<http://www.siirtolaisuusinstituutti.fi/art/smlehti.php>

Ilmoitushinnat

Sivukoko B5, 176x250mm (leveys x korkeus)

Takakansi; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	500 €
½ sivu vaaka	176x125mm	300 €
1/3 sivu vaaka	176x83mm	200 €

= leikkaukseen (reunaan) asti

Takakannen sisäpuoli; aina 4-värinen

1/1 sivu	176x250mm	400 €
½ sivu	176x125mm	250 €
1/3 sivu	176x83mm	170 €

= leikkaukseen asti

Sisäsivut; aina mustavalkoinen (mv)

1/1 sivu	154x204mm	250 €
1/2 sivu	154x102mm	150 €
1/3 sivu	154x68mm	100 €

= marginaalit huomioitu, joten ilmoitus ei ulotu leikkaukseen asti

Emme tarjoa ilmoitusten suunnittelupalveluja.
Hintoihin ei lisätä alv:tä.

Ilmoitusmyynti:

Kirsi Sainio
Puhelin 02-2840 443
kirsai@utu.fi

Ilmoitusaineisto

Luovuta ilmoituksesi meille julkaisuvalmiina aineistona. Julkaisuvalmis ilmoitusaineisto on digitaalinen Adobe PDF-tiedosto. Ilmoitusvalmistuksessa suosituksena on Adoben CS3–CS4 grafiikkaohjelmistot, Illustrator ja InDesign. Väriarvot määritellään prosessiväreinä (cmyk). Värikuvat cmyk- väritilassa ja mustavalkoiset gray-väritilassa. Kuvat muodoissa jpeg, eps tai tiff. Kuvien resoluutio 300dpi.

Aineiston toimitus:

Sähköposti: kirsai@utu.fi
Postitse: CD-ROM-levy, UBS-massamuisti

Aineiston deadline seuraavaan numeroomme on 31.1.2015.

Uusia julkaisuja:

Piggja Keskitalo, Veli-Pekka Lehtola ja Merja Paksuniemi (toim.):

Saamelaiden kansanopetuksen ja koulunkäynnin historia Suomessa

Tutkimuksia A50. Painosalama, Turku 2014. 366 s.

ISBN 978-952-5889-76-5 (painettu). ISBN 978-952-5889-77-2

(PDF). ISSN 0356-9659.

Millaiset ovat saamelaisen kouluhistorian juuret Suomessa? Miten saamelainen kouluhistoria näyttäytyy uudemmassa ajassa? Millainen asema saamelaiden opetuksella on ollut suomalaisessa koululaitoksessa?

Kirja tekee yhteenvetoa siitä, mitä saamelaiden kouluhistoriasta tiedetään sekä tulkitsee niitä keskusteluja ja linjauksia, joiden pohjalta saamelaiden koulutus ja saamen kielen asema ovat muotoutuneet. Artikkelikokoelma perustuu arkisto- ja lähdemateriaalityöhön sekä kouluhallinnon ja koulutuksen tehtävissä toimineiden henkilöiden kouluhistorialliisiin kokemuksiin.

Hinta 25 € + toimituskulut

Riitta Niemi:

Kirkkokahvit on ollu aina. 50 vuotta suomalaista seurakuntatyötä Sydneissä.

Tutkimuksia A51. Painosalama, Turku 2014. 233 s.

ISBN 978-952-5889-78-9 (painettu). ISBN 978-952-5889-79-6

(PDF). ISSN 0356-9659.

Kirkkokahvit on ollu aina -kirja vie lukijan Australiaan. Se kertoo Sydney suomalaisen seurakuntatyön 50-vuotisesta taipaleesta. Tässä muisteluskirjassa seurakuntalaiset, työntekijät ja heidän perheensä kertovat muistojaan ja juttujaan seurakunnan toiminnasta, tapahtumista ja mukana olleista ihmisistä.

Kirkkokahvit on ollu aina -kirja esittelee huumorintajuksen seurakunnan, jonka hengellisyyteen on kuulunut yhdessäoloa ja jakamista, hiljentymistä ja nauramista, toisten luona kyläilyä ja oman kodin avaamista toisille. Omaperäisellä kekseliäisyydellä, luovuudella ja ennakkoluulottomuudella on löytynyt ratkaisut seurakunnan ongelmiin.

Hinta 23 € + toimituskulut

Paula Könnilä:

Sisua ja manañaa. Suomalaiset Espanjan Aurinkorannikolla.

Tutkimuksia A47. Painosalama, Turku 2014. 431 s.

ISBN 978-952-5889-68-0 (painettu). ISBN 978-952-5889-69-7

(PDF). ISSN 0356-9659.

Sisua ja manañaa -teos kuvaa useista näkökulmista Espanjan Aurinkorannikolla asuvien suomalaisten elämää. Miten he elävät ja miten he ovat kokeneet erilaisten kulttuurien vaikutukset? Monet suomalaiset ovat asuneet Aurinkorannikolla jo pitkään, jolloin omaa perhekuntaa on Espanjaan ehtinyt kertyä jopa useita sukupolvia.

Laaja tutkimus valottaa myös Aurinkorannikolla asuvien suomalaisnuorten, työikäisten ja ikäihmisten elinympäristön muutoksia sekä espanjalaiseen kulttuuriin sopeutumisen vaiheita. Tutkimus toteutettiin Euroopan talouskriisin aikana, joten myös sen vaikutuksia suomalaisten elämään arvioitiin. Espanjan Aurinkorannikon suomalaisten kokemukset ja kommentit ovat osittain yllättäviä sekä kansainvälistymistä kuvaavia.

Hinta 25 € + toimituskulut

Tilaukset/Orders:

<http://kauppa.siirtolaisuusinstituutti.fi/>
email: satu.lopponen@utu.fi